

Møte torsdag den 27. februar kl. 10

President: E i r i n F a l d e t

D a g s o r d e n (nr. 56):

1. Innstilling fra næringskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Olav Akselsen, Grethe Fossli, Bendiks H. Arnesen og Ranveig Frøiland om tiltak for å sikre norske sjømenn stabile konkurransevilkår (Innst. S. nr. 143 (2002-2003), jf. Dokument nr. 8:21 (2002-2003))
2. Interpellasjon fra representanten Torstein Rudihagen til nærings- og handelsministeren:

«Kultur og næringsliv bidrar hver for seg til kreativitet og vekst i samfunnet. Det å se disse tingene i sammenheng vil kunne gi nye og spennende næringer, noe dokumentet Samspill mellom kultur og næringsliv gav eksempler på. Det virker som de ordinære næringsutviklingsmiljøene, inkludert ventureselskaper og private investorer, ikke arbeider målrettet og langsiktig nok med dette. Satsingen er langt sterkere i de andre nordiske land. Sverige satses særlig på opplevelsesindustrien som f.eks. Industrielle UtviklingsSentrum. Finland utvikler komplette innovasjonsmiljøer, og har stor suksess med sine Centre of Excellence osv.

Hva er Regjeringens visjon på området, hvilke tiltak ser Regjeringen for seg, og vil Samarbeidsregjeringen følge opp arbeiderpartiregjeringens dokument Samspill mellom kultur og næringsliv?»
3. Innstilling fra næringskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Øystein Hedstrøm og Lodve Solholm om at hobbydyrkere som har gjennomført og bestått kurs i bruk av plantevernmidler, skal få autorisasjon (Innst. S. nr. 131 (2002-2003), jf. Dokument nr. 8:13 (2002-2003))
4. Innstilling fra kommunalkomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Ola D. Gløtvold og Magnhild Meltveit Kleppa om bedret tilgjengelighet for funksjonshemmede (Innst. S. nr. 112 (2002-2003), jf. Dokument nr. 8:154 (2001-2002))
5. Referat

Presidenten: Representanten Karin Andersen vil framsette et privat forslag.

Karin Andersen (SV): På vegne av stortingsrepresentantene Hallgeir H. Langeland, May Hansen, Sigbjørn Molvik og meg sjøl vil jeg sette fram forslag om å gi fosterforeldre rett til omsorgspenger ved sykdom.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Før sakene på dagens kart tas opp til behandling, vil presidenten meddele at innstillingen til sak nr. 1 ikke har ligget ute i den reglementsbestemte tid – dvs. 48 timer.

Med hjemmel i forretningsordenen § 32 vil presidenten foreslå at Stortinget likevel behandler denne saken nå.

– Ingen innvendinger har kommet, og det anses vedtatt.

S a k n r . 1

Innstilling fra næringskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Olav Akselsen, Grethe Fossli, Bendiks H. Arnesen og Ranveig Frøiland om tiltak for å sikre norske sjømenn stabile konkurransevilkår (Innst. S. nr. 143 (2002-2003), jf. Dokument nr. 8:21 (2002-2003))

Presidenten: Etter ønske fra næringskomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 1 time og 15 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene:

Arbeiderpartiet 15 minutter, Høyre 15 minutter, Fremskrittspartiet 10 minutter, Sosialistisk Venstreparti 10 minutter, Kristelig Folkeparti 10 minutter, Senterpartiet 5 minutter, Venstre 5 minutter og Kystpartiet 5 minutter.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg av hovedtalerne fra hver partigruppe og fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Ivar Kristiansen (H) (ordfører for saken): La meg starte med å ta opp forslag nr. 1, fra komiteens mindretall.

Den saken vi tar for oss i dag, har fått veldig stor oppmerksomhet over relativt lang tid. Vi drøfter i dag en meget solid næring, som på mange måter er nasjonens stolthet, og som gjennom generasjoner har vist seg å klare seg bedre enn noen annen næring i dette landet. Den har en internasjonal profil som nesten ingen annen næring i dette landet kan vise maken til. Den har klart seg gjennom tykt og tynt på grunn av dyktighet, langsiktighet, solid økonomisk bæreevne og en internasjonal profil som, som sagt, ingen annen næring kan påberope seg.

Jeg forstår dem som i dag, når de får se sluttresultatet, uttrykker stor skuffelse over det. Det har jeg ingen problemer med å forstå. Jeg forstår også dem som tar i sin munn ord som løftebrudd og lignende uttrykk, som noen mener hører hjemme i denne saken. Det skal ikke stikkes under stol at vi har fått tildelt solid med pepper i denne saken, ikke minst på grunn av at det sannsynligvis ikke blir flertall for noe annet enn at forslaget vedlegges protokollen, og at III i innstillingen kommer til å bli vedtatt.

De andre partiene vil nok redegjøre for sine forslag. Det foreligger et fellesforslag fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Senterpartiet som går på innføring av nettolønnsordningen for offshoreflåten med virkning fra 1. juli i år, og hvor man henviser til revidert nasjonalbudsjett for inndekning. Fremskrittspartiet og Senterpartiet

har to forslag. Det ene går på iverksettelse av refusjonsordningen ved å heve nivået til 20 pst., og det andre går på å utrede en innfasing av full nettolønnsordning med virkning fra 1. januar 2004. SV har to forslag som de selv vil redegjøre for.

Så til saken. Det kan virke utad som om nasjonen ikke bruker penger på nettolønnsordning og refusjonsordning. Det er en stor misforståelse. Det beløp som er bevilget på årets budsjett, er historisk høyt. Det har aldri vært bevilget mer penger til denne sektoren enn for 2003. Jeg synes de som går høyt på banen og kritiserer dette forhold, burde ta seg bryderiet med å nevne at tross alt ligger det i årets budsjett et beløp på 550 mill. kr til dette formål. Det har aldri vært høyere.

Jeg registrerer også at det er noen partier som gjennom alle år, fra disse ordningene ble innført, durabelig har kjempet mot disse ordningene. Jeg ser også at det er et parti som går høyt på banen og sier at de er imot nettolønnsordning, men som i dag lanserer et forslag som går på innfasing av en slik ordning.

La meg også bare si at når det gjelder innretningen av disse 550 mill. kr som kom på plass takket være budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet, er regjeringspartiene villige til å se på det. Men vi er ikke villige til å gå en vei som medfører at regjeringspartiene må ta et initiativ til å bryte intensjonene i den inngåtte avtalen. For dette handler ikke om noe annet enn penger. Det handler om bruk av penger i en situasjon hvor vi har en meget brutal økonomisk virkelighet rundt oss, uansett hvor vi vender blikket. Vi er i en situasjon hvor vi opplever det største børsfall verden rundt siden annen verdenskrig. Vi ser at arbeidsledigheten får en profil i land rundt oss som skaper resesjon og pessimisme, og vi ser tall som har vært ukjent i den vestlige verden siden annen verdenskrig. Vi ser at ledigheten hos oss kryper over 100 000, og underliggende tall tyder på at den vil vedvare på et høyt nivå, naturlig nok fordi Norge ikke er plassert alene i denne verden. Det vet i hvert fall norsk skipsfart mer om enn noen annen næring.

Vi har sett at våre sparepenger, petroleumsfondet, lider tap over kort tid, og vi snakker om mange titalls milliarder. Vi har sett at et av nasjonens flaggskip, Norsk Hydro, i løpet av kort tid har fått redusert sin verdi fra 120 milliarder kr ned til 80 milliarder kr. Vi ser hver dag rundt oss bedrifter, hjørnesteinsbedrifter, som går over ende på grunn av at vi har valgt å navigere annerledes enn alle konkurrentland rundt oss har gjort. Det nytter ikke å henvise til at andre land har rammevilkår som vi ikke er i stand til å påvise overfor våre næringer, når vi har navigert helt annerledes. Det har ført til en utvikling som har brakt kronkursen på et historisk høyt nivå, som har gjort at vi over de siste fem-seks år har bevilget oss mer i lønn enn noe annet land i Europa som vi skal konkurrere med, og som igjen førte til at Arbeiderpartiet etterlot regjeringskontorene i en situasjon hvor vi hadde Europas høyeste rentefot. Av hensyn til norsk skipsfart, av hensyn til all annen konkurranseutsatt sektor har det vært nødvendig å mase om begrepet «stramhet» i et kraftig forsøk på å drive ned kronkursen og styrke konkur-

ranseevnen, og drive ned Europas høyeste rentefot. Dette er vi i gang med.

Det blir en slags dobbeltkommunikasjon når partier som over år så durabelig har kjempet mot disse ordningene, i dag sammen med organisasjonene innenfor maritim sektor blir fremstilt som heltene i debatten – når vi ser at dette handler om inndekning og om bevilgning over budsjettet. Jeg kan ikke si at det foreligger et eneste forslag, med unntak av SVs, som går på å øke tonnasjeavgift og rederibeskatning, som har tatt høyde for begrepet inndekning. Da kan ikke regjeringspartiene ta dette mer på alvor enn det vi har gjort, og si at vi har ikke penger. Det hadde heller ikke de andre partiene da denne saken ble behandlet der den hører hjemme, nemlig i statsbudsjettet for år 2003. Da var det ingen, med unntak av Fremskrittspartiet, som hadde prioritert en økning av bevilgningen til disse formål. Dette forslaget ble fremmet i november måned. Statsbudsjettet ble behandlet i desember måned, og jeg kunne ikke se da at noen partier, med unntak av Fremskrittspartiet, hadde prioritert enten offshoreflåten eller andre sektorer høyere enn det regjeringspartiene var i stand til å gjøre.

I tillegg vil jeg be statsråden og hans kollegium se fremover, for vi kan ikke leve i en situasjon hvor det skapes enda større usikkerhet om maritim sektor, og særlig når vi har en målsetting om å overføre mer av transporten fra vei til kjøll, må vi ta dette på alvor. Vi kan ikke leve med en situasjon hvor utviklingen spesielt for frakteskipsfartøynæringen, men også for offshorenæringen – brønnbåter, taubåter osv. – blir slik at de ikke vil makte den internasjonale konkurransen.

Men i dagens situasjon er det ett mål som må overskygge alle hvis vi skal ta et begrep som «prioritering» i bruk, og det er at vi må drive ned kronkursen. Vi må drive ned Europas høyeste rente. Hvis vi ikke lykkes med det, faser vi ut all annen konkurranseutsatt sektor. Da priser vi oss til én mast, og det er at vi skal ha en vedvarende høy råoljepris og en vedvarende høy gasspris. Det er ikke sikkert at det er en krigstrussel rundt i verden som vil garantere oss den form for økonomisk suksess i årene som kommer.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Olav Akselsen (A): Dette var eit svært interessant innlegg, for plutsleg har argumentasjonen nok ein gong skifta. No er det av omsyn til budsjettet ein ikkje kan innføra desse ordningane. Sist me diskuterte dette var det ideologi, nemleg næringsnøytralitet og det å favorisera ei næring framfor ei anna næring, som var hovudargumentet. Eg er likevel heilt einig med talaren i at ei av våre viktigaste oppgåver i denne salen er å sørgja for at renta og kronkursen kjem ned, og at det er viktig å ha eit stramt budsjett. Eg kan ikkje hugsa at det har vore spesielt avgjerande før for Høgre når me har diskutert dette spørsmålet.

Eg vil likevel ta tak i ei anna side ved denne saka, fordi etter mitt syn er det få område der lovnadene har vore klarare enn på dette. Ikkje minst var det slik at regje-

(Akselsen)

ringspartiet Høgre sende eit brev til sjømannsorganisasjonane i juni, i forkant av valet, og lovde at ein skulle innføra liknande ordningar som dei ein hadde i våre naboland dersom ein kom inn i regjeringskontora. No veit me at det er det motsette ein har gjort. Mitt spørsmål blir veldig enkelt: Trur ein at den typen løftebrot er med på å bidra til å auka tilliten til politikarane, eller trur ein det motsette?

Så ser eg at panikken har teke Høgre-representantane når dei i media skal forsvare sitt standpunkt. I mangel av betre argument mistenkjeleggjer ein altså andre representantar sitt engasjement i denne saka, og bl.a. sa Ivar Kristiansen i går i Haugesunds Avis at me i Arbeidarpartiet feller krokodilletårer når me seier at me vil gjera noko med denne saka, fordi me ikkje har dekning. Men det er altså slik at Regjeringa sjølv har fremma saker denne våren som har gjeve utgifter på 200 mill. kr – 300 mill. kr, utan å visa dekning. Så må ein kunna spørja tilbake: Er det krokodilletårer når Regjeringa fremmar forslag om å betra Aetats situasjon?

Ivar Kristiansen (H): Jeg har stor respekt for det engasjement som alle utviser i disse spørsmålene, også det engasjement som representanten Akselsen utviser. Jeg minner på nytt om at det i dag ikke ligger inne i budsjettet tilstrekkelige beløp for å make å oppfylle de ambisjonene som vi sannsynligvis alle har, men vi snakker dog om et historisk høyt nivå.

Jeg tror at representanten Akselsen og hans parti ville gjort situasjonen enklere for oss, mye enklere for regjeringspartiene, hvis ikke dette hadde vært ukas meny. I forrige uke var det bostøtte med henvisning til finansiering over revidert nasjonalbudsjett; 300 mill. kr skulle finansieres inn. I neste uke står det på menyen et forslag som skal gi 250 mill. kr i garantier til norsk fiskeindustri. Tidligere har det vært prioritering av barnehagesektoren, og det kommer en ny situasjon hvor opposisjonen, også med henvisning til revidert nasjonalbudsjett, skal skape et system med skattefritak for arbeidsgivers finansiering av barnehageplass for ansatte.

Det blir helt umulig å håndtere denne saken når man ukentlig har forslag av denne typen, med det til felles at man henviser til revidert nasjonalbudsjett. Hadde man villet prioritere dette fra Arbeiderpartiets side mer enn regjeringspartiene, skulle man selvfølgelig gjort dette i budsjettet.

Begrepet «løftebrudd» forstår jeg også henvisningen til. Jeg er ikke så sikker på at vi der stiller foran i køen, sammenliknet med det partiet som Akselsen representerer. Men jeg er ikke sikker på at det har så veldig stor interesse for galleriet her og nå.

Lodve Solholm (FrP): Eg stiller meg spørsmålet: Kva har skjedd med Høgre? Alle kjenner jo litt til Jan Petersens brev. Ein del av oss – lokalt – kjenner til representanten Elisabeth Røbekk Nørves lovnader i haust, i Sunnmørsposten, då ho med store bokstavar lovde at sjøfolka skulle få sine rettmessige krav innfridde.

Så står representanten Kristiansen her og seier at det ligg så mykje pengar i dette. Ja, vi veit jo det. Men kanskje var det fornuftig av representanten Kristiansen å fortelje finansministeren det, for han går jo rundt og seier no at han er imot ei nettolønsordning, fordi han ikkje vil gi nettolønsordning til bartenderane på ferjene. Men dei har det jo allereie, dei! Så det som ville vere rett, var at representanten Kristiansen fortalde si eiga regjering om kva som ligg inne i denne ordninga.

Så snakka Ivar Kristiansen om at denne næringa var «nasjonens stolthet». Ja, ho er det. Men kvar blir det av ho?

Så skryter Kristiansen av at ein no har fått til det høgste beløpet som har vore inne i denne ordninga. Men saka er jo at desse pengane ville representanten Kristiansen – iallfall hans regjering – ta bort. I samband med framlegginga av budsjettet var jo alle desse pengane borte. Så var det eit parti som fekk dei inn igjen. Eg treng vel ikkje nemne namn, for ein skulle tru at dei fleste veit om det.

Representanten Kristiansen seier at ein skal halde løfter, og at Høgre ikkje vil bryte budsjettavtalen. Kvi-for braut dei då budsjettavtalen om revidert i fjor? Då hadde Framstegspartiet og Regjeringa ein skriftleg avtale om at dette skulle på plass i budsjettet – og så tek dei det bort! Det er jo det som er sanninga. Då må eg stille spørsmålet: Kan vi stole på dei når dei no går ut med nye lovnader? Eg trur iallfall ikkje at «nasjonens stolthet» kan stole på Høgre og regjeringspartia i denne saka – dessverre.

Ivar Kristiansen (H): Dette er sikkert en god anledning til omkamp, men jeg er ikke sikker på om det er omkamp som skal bringe denne saken videre fremover.

Representanten Solholm har rett i mye av det han tar opp her i dag. Vi har aldri lagt skjul på at det var i forbindelse med avtalen med Fremskrittspartiet at beløpet på 550 mill. kr kom på plass for finansiering av nettolønn og refusjonsordning. Det tror jeg vi alle er glad for. Men det som vi ikke er glad for, er den serien med forslag som lanseres og som det ikke henvises til dekning for. Man er nødt til å ha en øvre ramme på de budsjetter som staten skal følge og leve etter. Det skulle være unødvendig å repetere for representanten Solholm hva slags situasjon landet er kommet i – med de truslene internasjonalt som vi har rundt oss, den brutale økning i ledighet og den brutale økning i antall arbeidsplasser rundt omkring, ikke minst i Solholms eget fylke, som hver dag blir truet av nedlegging på grunn av den vanskelige økonomiske situasjonen vi har brakt landet inn i gjennom en serie år hvor vi har navigert helt annerledes enn verden for øvrig.

Jeg tror også at Solholm, hvis han tenker seg om, vil være enig i at det å drive ned historiens største reduksjon i skatter og avgifter, også for landets maritime sektor, har vært et vesentlig bidrag, kanskje også et nødvendig bidrag, for å komme fremtiden bedre i møte enn hva som ville ha vært alternativet. Representanten Solholm må alltid ta i betraktning hva som ville ha vært alternativet til den økonomiske politikken som føres i dag.

Odd Roger Enoksen (Sp): Jeg har litt problemer med å forstå Høyres argumentasjoner. For det første gikk Høyre fra sine løfter om bedre rammebetingelser til skipsfartsnæringen lenge før denne serien med enkeltforslag som Ivar Kristiansen nå bruker som begrunnelse, kom i Stortinget. Dernest vil Høyres politikk nå bidra til at vi får enda flere arbeidsledige når også andelen norske sjøfolk kommer til å gå ned som en konsekvens av at vi ikke har de samme rammebetingelsene som de land vi konkurrerer med.

Men det jeg gjerne ville ha svar på fra Ivar Kristiansen, er hva som er Høyres egentlige begrunnelse for å gå imot. Per-Kristian Foss har, som representanten Solholm helt riktig sa, argumentert med at han ikke ønsker å subsidiere bartendere på ferger. Han har også sagt at man ønsker å legge til rette for generelle rammebetingelser, og man ønsker ikke å forfordele enkelt næringer. Derimot ønsker man å ha næringsnøytrale ordninger som skal behandle alle næringer likt. Det er begrunnelsen vi har hørt fra finansministeren, og som vi har hørt fra flere Høyre-representanter i ulike sammenhenger.

Ivar Kristiansen argumenterer ensidig i dag med hensyn til renta. Det betyr i så fall at Ivar Kristiansen ikke har de samme prinsipielle innvendinger mot denne type ordninger som de finansministeren iallfall gir uttrykk for. Så mitt spørsmål er kort og godt: Hva er Høyres egentlige begrunnelse for å gå imot forslagene i dag, og gå imot å forbedre rammevilkårene til sjøfolk?

Ivar Kristiansen (H): Jeg registrerer stor oppmerksomhet rundt begrepet «bartendere» i denne debatten. Det jeg hadde trodd, var at denne debatten skulle få en større fokusering rundt situasjonen for offshoreflåten, og jeg har sagt tidligere i mitt hovedinnlegg at hvis det er mulig, er vi mer enn villig til å diskutere innretningen når det gjelder de bevilgede 550 mill. kr.

Men jeg tror at vi sannsynligvis lever i en annen verden enn den Senterpartiet, iallfall budsjettmessig, opererer i, for Senterpartiet er det eneste partiet som opererer her uten noen form for økonomisk ramme – de har aldri hatt det i budsjettssammenheng. De kaster seg på ethvert tilleggsforslag, går inn for økt bruk av oljeinntekter og faser inn den ene nye milliarden etter den andre etter hvert som debattene løper rundt. Jeg ser at man galant nå også hopper på forslag om innføring av 20 pst. refusjonsordning og innføring av full nettolønnsordning. Det finnes ikke seriøse partier her i denne salen som så galant driver og driblet med milliardbeløp uten et komma som anviser inndekning. Det burde Enoksen, som har sittet i regjeringkvartalet tidligere og vært avhengig av å følge vedtatte budsjett, ha lært seg hvis han hadde hatt utbytte av å være der over tid.

Men det har ingen hensikt å diskutere disse forholdene så lenge man opererer fullstendig uten en økonomisk limit. Representanten Enoksen burde være klar over at vi har et historisk høyt beløp bevilget på dette området i dag, langt høyere enn da Enoksen selv satt i regjeringssposisjon og hadde et visst ansvar for å prioritere denne sektoren. Men jeg ser det er så mye enklere å spille

Monopol når man er kommet i den situasjon som Enoksen selv har satt seg i, også i denne debatten.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Olav Akselsen (A): Dei siste åra har dei politikarvedtekte rammevilkåra for norske reiarlag endra seg stadig vekk. Det må vera rett å påstå at forholda har vore heilt uføreseielege. Me i Arbeidarpartiet tek vår del av ansvaret for det.

Den maritime næringa er ei av dei viktigaste næringane i Noreg – heile den maritime klyngja sysselset nesten 80 000 personar. Reiarlaga er ein avgjerande del av denne klyngja. Denne bransjen er ein av Noregs mest internasjonalt retta, og Noreg er verdas tredje største sjøfartsnasjon.

Det er no på tide at me gjev denne næringa stabile og føreseielege rammevilkår. Det er eit ansvar for alle parti i Stortinget, og me i Arbeidarpartiet vil ta vår del. Ikkje berre har det vore mange forverringar av rammevilkår for denne næringa, det har òg vore særdeles mange forslag om forbetringar.

I førre periode blei det fremja fleire forslag, og seinast i samband med revidert budsjett i juni 2001 blei det vedteke å påleggja Regjeringa å koma med forslag til slike forbetringar. Dei noverande regjeringspartia – og særleg Høgre, men òg Kristeleg Folkeparti – var aktivt med i dette arbeidet. Også i valkampen sat lovnadene på dette feltet laust, bl.a. lova partileiar Jan Petersen i eit brev til Sjømannsforbundet av 29. juni 2001 å innføra tilsvarende rammevilkår for norske sjøfolk som det sjøfolk har i våre naboland. Då stemmesetlane var talde opp seint på kvelden den 10. september 2001, var det eit klart fleirtal av dei valde stortingsrepresentantane som hadde gått til val på betra rammevilkår for skipsfartsnæringa. Dette valet førte òg til regjeringsskifte, og alt låg no til rette for at Stortinget sine vedtak frå juni og lovnadene frå valkampen kunne setjast ut i livet. Forventingane var store, optimismen i reiarlaga like eins. Stor var òg overraskinga då det einaste forslaget den nye regjeringa kom med i sitt budsjett, var forslaget om å forverra dei rammevilkåra den førre regjeringa hadde fremma.

Som ein del av budsjettprosessen det året bad komitten, alle med unntak av SV, om at Regjeringa så fort som mogleg skulle greia ut eit forslag til eit system for å sikra norske sjøfolk konkurransedyktigheit. Eit liknande forslag blei òg vedteke i revidert nasjonalbudsjett i fjor vår.

Desse vedtaka har Regjeringa neglisjert. Stortinget har ikkje fått ein slik heilskapleg gjennomgang. Me har derfor ikkje fått høve til å diskutera denne saka skikkeleg. Me har ikkje fått utgreiingar som viser kva som er situasjonen i Noreg samanlikna med situasjonen i andre land. Me veit at EU har hatt ein offensiv på dette området, men Regjeringa har ikkje gjeve Stortinget moglegheit til å debattera korleis me skal møte den offensiven. Kva kostar f.eks. dei ulike modellane som dei ulike EU-landa har valt? Er konkurranseforholda i Noreg så skeive som næringa hevdar? Eller er det slik at næringa f.eks. berre tek med dei forholda som er verre i Noreg? Hadde

Regjeringa gjort slik som eit fleirtal, inkludert regjeringspartia sjølve, har bede om fleire gonger, ville Stortinget hatt eit langt betre grunnlag for å ta denne diskusjonen.

Me i Arbeidarpartiet har hatt ein ambisjon, nemleg å bidra til stabile og føreseielege rammevilkår. Derfor inviterte me i fjor vår til eit breitt forlik om den skipsfartspolitiske politikken. For ei anna viktig næring for Noreg, petroleumsindustrien, har me greidd det. Den næringa har vore og er så viktig for landet at ein har greidd å bli einige om dei viktigaste retningslinjene for politikken. Det har faktisk vore eit politisk mål i seg sjølv å skapa stabile og føreseielege rammevilkår for denne næringa. Sidan den spede byrjinga av oljealderen for over 30 år sidan har det vore tre store oljepolitiske forlik på Stortinget. På tvers av ulik ideologi og ulik tilnærming har eit klart fleirtal greidd å bli einige om hovudlinjene i oljepolitikken, seinast for to år sidan. Utviklinga av Noreg som oljenasjon har vore ein suksess utan sidestykke. Den breie oppslutninga om politikken og stabiliteten dette har ført til, har vore ein avgjerande faktor for å få det til.

Eit anna område der ein har greidd å samarbeida, er i skattepolitikken. Også der greidde ein trass i ulike standpunkt å få til eit kompromiss.

Samarbeidet me har hatt om oljepolitikken, burde vera ein modell òg for skipsfartspolitikken vår. Invitten frå Arbeidarpartiet om eit slikt forlik i fjor vår blei til mi store overrasking møtt med ei kald skulder. Grunnen til det fekk me då budsjettforslaget frå Regjeringa blei lagt fram i fjor haust. Dei lovde forbetringane var blitt skifta ut med forverringar. Eg vil presisera at me i Arbeidarpartiet i denne saka ikkje har hatt nokon fastlåste posisjonar eller føretrekte modellar. Det einaste me har ønskt, er at me i fred og ro skulle setja oss ned, drøfta og bli einige om kva som skulle vera rammevilkåra for denne sektoren. Eg synest det er trist at regjeringspartia ikkje har brukt den moglegheita som invitasjonen frå oss gav.

Då me fremma forslaget som i dag blir diskutert, var det for å gje regjeringspartia ein ny sjanse. Og eg minner nok ein gong om at i denne salen sit det eit breitt fleirtal som er blitt valt inn frå parti som gjekk til val på betre rammevilkår for denne næringa. Når regjeringspartia i desse dagar er utsette for eit sterkt press, er det fordi dei sjølve har vore med og skapt forventingar. Når ordførarar frå desse partia på Vestlandet seier det er pinleg og vanskeleg å representera desse partia lokalt, er det regjeringspartia sitt eige ansvar. Det er dei som har kome med lovnadene, og det er dei som har brote desse lovnadene.

Eg hadde håpt på ro i denne saka. Dersom det ikkje seinare i dag blir gjort eit positivt vedtak, vil denne saka følgja oss i alle budsjettprosessar framover. Eit forlik kunne ha bidrege til å gje Regjeringa arbeidsro. Denne arbeidsroa ville Regjeringa tydeleg ikkje ha, og eg er sikker på at me vil møtast igjen i samband med debatten om revidert nasjonalbudsjett.

I fjor vedtok Sverige, Finland og ei rekkje andre EU-land å innføra ulike former for nettolønnsordningar. Desse ordningane har indirekte forverra konkurranseforholda for dei norske reiarlaga. Stadig vekk tapar desse konkurransekraft på grunn av ordningar som nabolanda våre

har innført. Det blir hevda at dei ordningane våre naboland har innført, har gjort deira arbeidskraft 40 pst. billigare enn den norske arbeidskrafta. Når ein då skal konkurrera om dei same oppdraga, skjønar me alle at det blir særst vanskeleg å vinna den konkurransen.

Kanskje utan samanlikning er den næringa me snakkar om i dag, den næringa som best fortener tittelen distriktsnæring. Faktisk bur det sjøfolk i alle landets kommunar, men dei fleste bur i det me må kunna kalla distriktskommunar. Det er òg slik at særst mange av dei reiarlaga som me har i Noreg, og som enno har norske sjøfolk om bord, er etablerte og drivne i såkalla distriktskommunar, og dei spelar ei avgjerande rolle i lokalmiljøet. Dersom desse reiarlaga ikkje får moglegheit til å driva vidare i Noreg, vil det bety eit stort tap av arbeidsplassar, svært mange av dei distriktsarbeidsplassar.

I dag er alt konkurranseutsett næringsliv i ein svært vanskeleg situasjon. Og me taper faktisk så mange som 75 arbeidsplassar kvar dag, svært mange av dei ligg òg i Distrikts-Noreg. Dersom me ikkje greier å snu denne trenden, er det fare for at me endrar heile noregskartet på svært kort tid.

Me har i dag ei moglegheit til i alle fall å bremsa opp noko av utflagginga. Min påstand er at blir det nei til vårt forslag i dag, er det det same som å seia ja til utflagging av endå fleire norske arbeidsplassar.

I mangel på eigne argument har ein del av representantane frå regjeringspartia falle for freistinga til å mistenkjeleggjera andre sitt engasjement i denne saka. Eg vil gjenta: Arbeidarpartiets utgangspunkt har berre vore at me ønskjer å samarbeida om å skapa stabile og føreseielege rammevilkår for denne næringa. Eg synest det er leitt at dei partia som lovde mest, er dei som det har vore vanskeleg å få til eit samarbeid med.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Ivar Kristiansen (H): Representanten Akselsen har gått svært høyt på banen i denne saken, og her blir det tatt relativt kraftig skyts i bruk. Men jeg er ikke så sikker på om dette er et spørsmål om arbeidsro. Det handler like mye om vilje til prioritering – kanskje enda mer om vilje til prioritering enn arbeidsro. Jeg minner igjen representanten Akselsen om at vi i år har et historisk høyt beløp, besluttet innfaset i årets statsbudsjett, til nettolønn og refusjon, takket være budsjettavtalen med Fremskrittspartiet. Da holder det ikke, etter min oppfatning, bare å prate pent om næringen, og prate pent om hvilken betydning denne næringen har for Distrikts-Norge, men det handler også om vilje til prioritering.

Når Akselsen går så høyt på banen og bruker ord som troverdighet og løftebrudd, blir spørsmålet: Hvorfor valgte ikke Arbeiderpartiet, da de hadde sjansen i forbindelse med budsjettet for 2003, å prioritere denne næringen mer enn det regjeringspartiene gjorde? Representanten Akselsen satt som statsråd i den forrige regjering, og hvis begreper som troverdighet og prioritering skal ha noen tilbakevirkende kraft og betydning, hvorfor var det siste den regjeringen foreslo, å fase ut refusjonsordnin-

gen til nettopp offshoreflåten? Jeg tror at når vi bruker debattid rundt begrepet troverdighet, er det noen som har et visst behov for å gå litt lavere ut på banen.

Olav Akselsen (A): Me kan godt ta ein diskusjon om historia. Og som eg sa i mitt hovudinnlegg: Eg innrømmer gjerne at Arbeidarpartiet har vore med på å bidra til å skapa den uvissa og den ustabiliteten som har vore. Det viktigaste for oss no er å vera med og bidra til det motsette. Men så er det slik at ein kan faktisk ikkje måla dei ulike partia på same måten, for det er parti som har hatt ein heilt annan og mykje høgare profil, og som har kome med mykje klarare lovnader. Me må nesten forlanga at dei partia som lovar mest, også er dei som jobbar mest med å setja desse lovnadene ut i praksis.

Eg har vore med i fleire valkampar og blitt skjelt ut, ikkje minst frå representantar frå Høgre, men òg frå Kristeleg Folkeparti, fordi me i Arbeidarpartiet har gjort altfor lite i denne saka. Eg er òg sikker på at me har tapt mange stemmer i samband med valet fordi me ikkje har greidd å få til meir enn det me gjorde. Men me gjekk altså ikkje ut i valkampen og lovde gull og grøne skogar for denne næringa. Det var det heilt andre som gjorde. Derfor vil eg faktisk påstå at når me snakkar om lovnadsbrot i denne samanheng, er det dei som har lovd, som no må bli målte, ikkje dei som ikkje lovde noko. Når det gjeld truverde, er det altså truverdet til dei partia der partileiaren skriv brev og lovar ting til dei grupperingane som blir mest ramma av desse vilkåra, som ein faktisk må stilla spørsmål ved.

Så blir det hevda at det er eit historisk høgt beløp. Det er rett. Det er det ikkje regjeringspartia som har æra for. Det er òg hevda et ein ønskte å disponera desse pengane på ein annan måte. Det er greitt nok, men ein har aldri kome til Stortinget med forslag om det. Hadde ein ønskt å setja seg ned og diskutera om me brukar pengane på dette området på best mogleg måte, kunne me i Arbeidarpartiet vore med og teke den diskusjonen.

Øystein Hedstrøm (FrP): Komiteens leder var i sitt hovudinnlegg inne på at vi skulle jobbe for stabile rammevilkår. Vi ser forhistorien til denne saken. Siden 1996 er rammevilkårene endret minst 24 gonger for våre sjøfolk og for skipsfarten vår – 24 gonger! Så jeg er veldig glad for at komiteens leder understreker betydningen av stabile rammevilkår. Jeg vil også gi litt honnør til Fremskrittspartiet, som jeg er en del av, som har vært stabile i denne saken hele tiden og vært den spydspissen som den norske sjømann og rederinæringen trenger. Vi var veldig glade da Arbeiderpartiet fremmet forslag om nettolønnsordninger for offshorerederiene, selv om det er så altfor lite. Hvorfor er ikke bøyelasterne med? Hvorfor er ikke andre kategorier med? Vi er jo også litt i stuss når man ønsker å utsette til vi får denne meldingen som er varslet fra Regjeringen, å vurdere vilkårene for andre kategorier. Vi synes det hadde vært mye mer offensivt av Arbeiderpartiet å legge brystkassen til nå og si at nå skal vi harmonisere med resten av Europa, vi vil ha en skipsfart i framtiden, nå skal ikke rederne og de ansatte i rederiene

lenger være i tvil. Så mitt spørsmål til komiteens leder blir: Hva er begrunnelsen for at man har skilt ut denne kategorien og vil vente med å videreføre den usikkerheten som lenge har vært til stede for all øvrig skipsfart i Norge?

Olav Akselsen (A): Eg kan vera einig i at Framstegspartiet i denne saka kan slå seg meir på brystet enn alle andre, men det kan faktisk Framstegspartiet gjera i alle saker. Problemet for oss andre som driv med politikk er at me skal summera opp alle lovnadene, og så skal me prøva å omsetja dei til verkelegheit. Eg er i alle fall glad for at Framstegspartiet sin politikk til no ikkje er blitt omsett til verkelegheit. Då trur eg det hadde blitt vanskeleg både for sjøfolk og andre.

Så er eg òg einig i at det hadde vore mykje meir offensivt dersom alle parti her no sa: Jo, me innfører dei beste ordningane for alle næringar med ein gong. Det som har vore vårt mål, er, som eg har gjenteke fleire gonger, å få til eit breitt forlik. Me har ikkje nokon låste modellar. Det som har vore avgjerande for oss, er at dette forliket må vera breitt, og då må regjeringspartia vera med på det, elles får ein ikkje den stabiliteten som ein treng på dette området.

Når Regjeringa no har sagt at ho skal koma med ei melding, rett nok altfor seint, meiner me at den meldinga må gje det grunnlaget som Stortinget treng for å samanlikna dei ulike delar av denne næringa i Noreg med dei rammevilkåra som me har i våre naboland osv.

Så er det rett at me no har trekt ut ein liten del av reiarlaga for å gje dei betre rammevilkår. Det var for så vidt det same me gjorde i samband med Stoltenbergregjeringa sitt budsjett i 2001. Me prøvde å ta den delen av næringa som me syntest det hasta mest med. Då var det altså innført klart konkurransevidande reglar på danske og svenske ferjer, og me såg at skulle me matcha det, skulle me stoppa dei heilt klare signala om utflytting, så var det ferjereiarlaga som måtte få dei ordningane. Me opplever det slik i dag at det er andre reiarlag det no has-tar for, nemleg dei som er tilknytte offshoreflåten, det er der faren for utflytting er størst. Men eg er heilt einig i at det som bør vera målet på sikt, er at alle innan reiarlagsnæringa skal ha dei same vilkåra som i våre naboland.

Øystein Djupedal (SV): På mange måter er det litt merkelig å observere denne debatten, der egentlig det viktigste fra de fleste partier er å si at andre partier har drevet med løftebrudd, at andre partier har lovt ting som de ikke kan holde. Det tror jeg egentlig er ganske likt fordelt, med unntak av SV, som faktisk aldri har lovt lettels-er for rederinæringen. Ikke i noe budsjett noen tid har vi ment at rederinæringen var så spesiell at det var grunnlag for helt spesielle særordninger for den.

På mange måter er det jo et paradoks at en av de eldste og mest livskraftige norske næringsgrener, nemlig den maritime næring, har klart å skape det inntrykk at denne næringen spesielt må ha støtteordninger fra staten for å være konkurransedyktig og livskraftig. Det er jo et eksempel på en ekstremt dyktig lobbykampanje gjennom

svært mange år at man har klart å etablere den – skal vi si – allment aksepterte sannhet at denne næringen har bruk for en krykke fra staten.

Nå aksepterer vi også i SV – og det er jo det som er nytt i dagens innstilling – at deler av denne næringen kanskje har bruk for, i hvert fall i en periode, noe hjelp. Det har SV ikke tidligere lovt. Komiteens leder, Akselsen, etterlyste et kompromiss i denne saken, og det er det SV har lagt inn i dette. Det som ligger i dette kompromisset sett fra SVs side, er noe av det aller viktigste, nemlig at vi nå krever at rederinæringen skal gi noe tilbake til det norske samfunnet. Veldig mange av de støtteordningene rederinæringen faktisk har fått opp gjennom årene, har vi opplevd som en ensidig støtte fra staten til en næring som vi i liten grad har klart å se dokumenterbare effekter av tilbake til det norske samfunn. Det kompromisset SV lanserer i dag, og som jeg også håper at flere, og kanskje til og med et flertall i salen, vil støtte, har nemlig dette i seg: Vi gir nettolønnsordning for offshoreflåten, selvfølgelig inkludert i dette ferjerederiene, som allerede har nettolønnsordning. Men så stiller vi noen eksplisitte krav tilbake, nemlig om lærlinger, om innovasjon, om sysselsetting i Norge. Dette er det kompromisset som jeg håper og tror at Stortinget kan samles om ved enden av denne dagen, for dette er et svært godt og gjennomtenkt forslag som jeg håper at flere enn SV kan støtte når vi kommer til votering.

Olav Akselsen (A): Det var kanskje ikkje noko konkret spørsmål her. Men eg vil først seia at det er heilt rett at SV har vore konsekvent i denne saka, dei har aldri lovt noko meir enn det dei har halde – dei har heller ikkje lovt noko. Det var vel ein tidlegare statsminister som sa at det einaste han lova, var å ikkje lova noko, og det skulle han halda. Og slik sett har SV rett.

Men denne næringa bed vel ikkje først og fremst om å få støtteordningar frå staten. Det som er situasjonen, er dessverre at våre naboland har innført ordningar som gjer at våre egne reiarlag indirekte taper i konkurransen. Og det Arbeidarpartiet og SV er heilt einige om, er at me internasjonalt må jobba for å kjempa mot den typen skattedumping. Derfor er eg glad for at ein samrøystes komite faktisk sluttar opp om det kravet. Regjeringa må òg prøva å gjera det.

Det er slik at i forkant av Stoltenberg-regjeringas forslag om å gje nettolønnsordning for ferjereiarlaga, var faktisk finansministeren i kontakt med finansministrane både i Sverige og i Danmark i håp om å få dei til å dropa desse ordningane. Hadde ingen andre land hatt desse ordningane, hadde ikkje me i Noreg trunge å ha dei heller.

Så synest eg faktisk at i den prosessen som har vore i forkant av dette, skal SV ha ros. Dei har faktisk prøvd å medverka konstruktivt for å få til eit opplegg, og i motsetnad til regjeringspartia, som har klare lovnader, og som ikkje har medverka, har altså SV, som ikkje har lovt nokon ting, ønskt å få til ei løysing. Etter å ha lese gjennom det reviderte forslaget som no er lagt ut på plassane, vil eg iallfall anbefala Arbeidarpartiet å stemma for det.

Det har sjølvsagt heile tida vore ein føresetnad at når reiarlaga får betre ordningar enn andre delar av næringslivet, skal dei sjølve vera med og bidra slik at det kjem tilbake igjen til det norske samfunnet.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Øystein Hedstrøm (FrP): Norsk skipsfart og rammebetingelser har vært en gjenganger i denne sal i mange år, uten at denne næringen, som er så viktig for Norge, har fått tilstrekkelig gjennomslag for sine synspunkter.

Siste runde i kampen om rammebetingelsene ble innledet med sjøfolkenes og organisasjonenes aksjoner i fjor sommer. Man var lei av at norske sjøfolk og norsk skipsfart i altfor lang tid hadde vært en kasteball i næringspolitikken. Stortinget fikk hele denne høsten innspill fra den maritime næring gjennom høringer og aksjoner og debatten om skipsfartens rammebetingelser i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet for inneværende år.

Slik det fremgår av innstillingen, har det politiske flertall, bestående av regjeringspartiene og Sosialistisk Venstreparti, ikke på noen måte kunnet imøtekomme næringens generelle anbefalinger med noe som virkelig betyr noe. Vi frykter – og regner med – at mange rederier nå tar konsekvensene av at det politiske flertall ikke vil gi dem de betingelser man har etablert eller er i ferd med å etablere i europeiske konkurrentland.

For Fremskrittspartiet er dette helt uforståelig. I en situasjon med økende ledighet og betydelige problemer i eksportindustrien ønsker man ikke å legge forholdene til rette for private arbeidsplasser i privat sektor i Norge! Man glemmer – eller velger å se bort fra – at skipsfarten er landets nest største eksportnæring, og at bedriftene knyttet til det maritime næringsmiljøet står for 9 pst. av verdiskapingen i norsk næringsliv. Næringen har vist at når rammevilkårene er gode, vokser den – og det betydelig. Jeg vil også minne om at på land har den maritime klyngen en geografisk spredning som sikrer sysselsetting og bosetting langs hele kysten. Dette er blant de fakta Handelshøyskolen BI dokumenterte i prosjektet «Et verdiskapende Norge» og i andre studier av næringens betydning for norsk økonomi.

Det er viktig å være klar over at den maritime næring er Norges eneste globalt ledende kompetansebaserte næring. Salget av skipsfartstjenester til utlandet var på over 81 milliarder kr i 2001 og representerer 11 pst. av all eksport. Dette viser tall fra Statistisk sentralbyrå. Hver femte eksportkrone i utenriksregnskapet kommer fra skipsfarten, dersom en ser bort fra olje- og gasssekporten. I tillegg kommer all eksport av nybygde skip, skipsutstyr og maritime tjenester. Næringen kjennetegnes ved et omfattende og aktivt privat norsk eierskap, som også har betydd mye i distriktene.

Fremskrittspartiet ønsker å føre en næringspolitikk som legger til rette for at et slikt privat eierskap og initiativ skal ha utviklings- og overlevelsesmuligheter i Norge. Vi har hele tiden jobbet for å skape et næringsvennlig klima som gjør skipsfartsvirksomhet og det samlede maritime næringsliv levedyktig – ikke bare i ord, men også i

handling. Det er ingen bransje eller næring de senere år som i så stor grad har vært en kasteball i det politiske systemet. Jeg nevnte hele 24 forslag til svekkelse av norsk skipsfart og av rederienes konkurransedyktighet som har vært lagt frem av skiftende regjeringer siden 1996 i forbindelse med statsbudsjettet eller revidert budsjett.

Ut fra tidligere vedtak i Stortinget har Regjeringen stilt i utsikt europeiske regler for rederier og sjøfolk. Det som har blitt resultatet av at man ikke har fulgt opp, er tap av muligheter. Alle avvik fra EUs retningslinjer er et tap av muligheter og av arbeidsplasser over hele landet. Det er det faktiske forhold. Det er meningsløst at Norge på dette området – hvor vi er i verdensklasse – av egen fri vilje skal pådra seg skade ved å ha et dårligere regelverk for næringslivet enn det konkurrentene i EU har. I et land med vel fire millioner mennesker skulle man tro det ville være mulig å enes om langsiktige linjer som åpenbart er til gunst for fedrelandet. Når 12 land i EU er blitt enige om en felles valuta, skulle man tro at man i Norge kunne bli enige om en felles skipsfartspolitik, men der tok vi i Fremskrittspartiet feil.

De negative konsekvensene av dette ser vi. Supply- og offshore-rederiene er i ferd med å flagge ut eller forbereder utflagging. Bare innenfor denne sektor kan 5 000 arbeidsplasser knyttet til dette miljøet gå tapt. Offshore-flåten er flytende kunnskapsbedrifter der høyteknologiske løsninger utvikles i et samspill mellom rederiene og i tilknytning til næringsliv, oljeindustri, verft og underleverandører. Vi ser nå et shippingmiljø som er i ferd med å rakne. EU-land, med Sverige i spissen, ser nå muligheten til å suge til seg kompetanse, arbeidsplasser og verdiskaping. Det er også et ledd i Lisboa-strategien om å bygge opp EU som en maritim stormakt innen år 2010.

Fremskrittspartiet har hele tiden vært konsekvent i skipsfartspolitikken. I mange år har vi vært opptatt av og arbeidet for å sikre skipsfartsnæringen internasjonalt konkurransedyktige rammevilkår. En harmonisering med betingelsene til europeiske konkurrentland er et «must» hvis vi skal beholde Norge som en maritim stormakt. Vi viser bl.a. til Innst. O. nr. 27 for 2002-2003, hvor Fremskrittspartiet gikk inn for en fullt ut europeisk konkurransedyktig rederibeskatning, og hvor vi viste hvordan en nettolønnsordning for norske sjøfolk på linje med den man har i Sverige, kan innrettes.

Vi følger opp vår konsekvente linje i denne innstillingen og har to forslag sammen med Senterpartiet. Det første går på straktiltak for å reversere utflaggingsprosessen innenfor offshore/supply. Det innebærer å heve nivået for støtte i refusjonsordningen til 20 pst. av brutto lønnsutgifter for all skipsfart som er utsatt for internasjonal konkurranse i ordningen, samt inkludere slepebåter, bøyelastere og andre fartøykategorier som er utelatt etter transportvilkåret på samme nivå for refusjon.

Vi har også et forslag om å utrede en nettomodell som kan gjøres gjeldende for alle norske sjøfolk som er utsatt for internasjonal konkurranse. Det forutsettes at Regjeringen presenterer konkrete forslag i revidert nasjonalbudsjett for 2003, med gjennomføring fra 1. januar 2004.

Hvis disse forslagene hadde fått flertall i denne sal, hadde vi fått de ordningene skipsfarten trenger for fortsatt å ha mulighet til å være konkurransedyktig, verdensledende, med privat eierskap og hovedkontor utgått fra Norge. Disse forslagene blir dessverre nedstemt. Vi slutter oss derfor som en subsidiær holdning til brorparten av Arbeiderpartiets merknader og begge forslagene – forslaget om en snarlig utvidelse av nettolønnsordningen til også å omfatte ansatte på offshorefartøy i NOR-registeret fra 1. juli samt forslaget til krav om lærlingeplasser og nettolønn til opplæringstiltak. Men dessverre, heller ikke Arbeiderpartiets forslag samler nok støtte i denne sal til at de kan realiseres. Det er ikke flertall for forslag som kan redde norske arbeidsplasser på norske skip i noen større utstrekning.

Jeg skjønner godt at norske rederier nå ikke vil tape mer tid for å komme på høyden konkurransemessig med europeiske rederier og ser seg nødt til å flagge norske skip til andre registre. Det er trist for tusenvis av sjøfolk som nå risikerer å miste jobben. Det er trist for Norge, fordi skipsfarten har bevist sin egen fortreffelighet i form av betydelige eksportinntekter og ringvirkninger for norsk næringsliv. Denne posisjonen kan vi nå måtte gi slipp på, og det for godt.

Så til slutt noen ord om den varslede stortingsmeldingen om skipsfartspolitikken, som skal fokusere på miljø, sikkerhet og internasjonale rammevilkår.

Det er vel og bra å få belyst problemstillingene knyttet til miljø, sikkerhet og andre ting, men konkrete forslag om internasjonale rammebetingelser må komme nå. Det er hele næringen enig om. Vi trenger ikke flere utredninger og vurderinger om dette. Det finnes dokumenter nok til å tapetsere hele stortingssalen som beskriver nødvendige tiltak og behov for skipsfarten. Det som er det faktiske forhold, er at det ikke har vært politisk vilje til å gjennomføre helt nødvendige tiltak ut fra behovene for skipsfarten. Det som er det faktiske forhold, er at dette nå ikke lar seg realisere. Vi må alle ta konsekvensen av det, enten det gjelder sjøfolk, skipsfart eller det politiske flertall. Skipsfartsmeldingen som kommer neste år, kan dessverre bli en melding som tar for seg årsakene til at Norge ble avvirket som maritim stormakt.

Jeg vil ta opp forslagene fra Fremskrittspartiet og Senterpartiet, referert i innstillingen.

K j e l l E n g e b r e t s e n hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Representanten Øystein Hedstrøm har tatt opp de forslagene han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Ivar Kristiansen (H): Jeg har tidligere i debatten gitt honnør til representanten Hedstrøm og Fremskrittspartiet for at vi i årets budsjett har fått på plass et historisk høyt beløp til nettolønn og refusjonsordning. Det er jeg glad for.

Offshoreflåten har fått betydelig oppmerksomhet i forløpet av denne saken. Det er kanskje ikke så rart, i og

med at det er den flåten som for øyeblikket synes å være den som er mest truet av utflagging, med de konsekvenser det vil få, både for selskapene som sådanne og for de lokalsamfunn disse representerer.

Representanten Akselsen avsluttet et replikk svar med å si at de på mange måter var villig til å se på og vurdere innretningen av de beløp som er bevilget totalt sett til nettolønn og refusjonsordning. Når regjeringspartiene ikke har tatt initiativ til dette, er det fordi vi er bundet av en budsjettavtale med Fremskrittspartiet. Mitt spørsmål til representanten Hedstrøm er: Ut fra den situasjonen som offshoreflåten er i i dag, er Fremskrittspartiet frem mot revidert nasjonalbudsjett villig til å ta en runde og drøfte fordelingen og innretningen av de bevilgede beløp til nettolønn og refusjonsordning?

Øystein Hedstrøm (FrP): Jeg skal starte med budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet, som vi så som en bunnplanke. Som et 14 pst.-parti i denne sal klarte vi ikke å få regjeringspartiene med lenger enn det vi gjorde. I utgangspunktet løftet de ut alle ordninger for sjøfolkene og skipsfarten, altså nettolønnsordningen for ferjerederier og de andre refusjonsordningene. Dette fikk vi løftet på plass igjen. I tillegg fikk vi redusert tonnasjeavgiftene, alle satser, med ca. 30 pst. Jeg tror knapt noe annet parti kunne ha bidratt til en bedre løsning i Stortinget i den parlamentariske situasjonen vi befinner oss i.

Når det gjelder en omfordeling mellom forskjellige fartøykategorier, kan vi selvfølgelig være med på å diskutere det. Men vi har et moralsk ansvar, for ferjerederiene har basert seg på nettolønnsordningen som en langsiktig rammebetingelse ut stortingsperioden.

Vi vet at Color Line alt har gått til bestilling av en jumboferje, der Norge vil bli ledende. Dette blir den mest moderne og største ferjen i verden, med masse ringvirkninger – turisme og annen virksomhet. Den koster i bestilling 2,2 milliarder kr ved Kvaerner Masa Yard i Finland, med i hvert fall 10 pst. i ringvirkninger – 220 mill. kr til verft, leverandørindustri, forsyningstjeneste osv. i Norge. Dette har de gjort i trygg forvisning om at de rammebetingelsene Fremskrittspartiet har vært med på, skal være stabile. Vi kan selvfølgelig gå inn og diskutere ting. Men jeg føler at vi har et moralsk ansvar overfor dem som, fordi de har fått nettolønnsordning, har gått til gigantinvesteringer som har betydelige ringvirkninger i Norge og skaper arbeidsplasser. Vi har et ansvar for det.

Tone Løwe (SV): Denne saken er viktig, og den er også vanskelig. Den er viktig fordi det handler om en næring som vi faktisk ønsker å ha i Norge. Den er en del av vår historie, og den er en naturlig del av norsk næringsliv. Den er vanskelig fordi forslaget faktisk dreier seg om skattesubsidiering, og SV er imot skattesubsidiering, fordi det ikke er noen god næringspolitikk. Men vi har sagt oss villig til å se på en form hvor vi stiller noen krav til næringen som kan bedre vilkårene for de maritime næringene i Norge.

I stortings salen i dag er det et potensielt flertall for en forbedring av norske sjøfolks konkurransevilkår. SV ønsker å målrette bruken av midlene, fortrinnsvis ved å gjeninnføre hele eller deler av selskapskatten, som igjen skal brukes til fornying og til bruk av norsk kunnskap og kompetanse i de maritime næringene. Dette er det bare SV som ønsker. Men siden denne saken er viktig for oss, har vi foreslått en mellomløsning hvor vi ønsker å utvide nettolønnsordningen til å gjelde offshoreflåten, mot at det blir stilt vilkår til alle rederier som nyter godt av denne ordningen. Det skal være et snitt på to lærlinger pr. båt, 470 kr pr. person pr. måned skal innbetales til et fond som skal gå til kompetanseheving i næringen, og vi krever dokumentasjon på at rederiene bruker ressursene på investeringer i helse, miljø og sikkerhet, teknologiutvikling og innovasjon.

Fremskrittspartiet har foreslått en skattesubsidiering i milliardklassen, som ikke garanterer noen bedring for de norske sjøfolkene, eller gir noen garanti for at man får tilbakeført noe til samfunnet. Hvorfor er det så galt å sette vilkår som sikrer at støtteordningene brukes til å styrke de næringene man ønsker å støtte opp om? Arbeiderpartiet har sagt at de støtter SV. Vil Fremskrittspartiet også støtte SV, subsidiært?

Øystein Hedstrøm (FrP): Vi har fått dette benkeforslaget fra SV på bordet nå i dag. Denne saken har vært under behandling lenge. Både Arbeiderpartiets syn og Fremskrittspartiets syn har vært vidt kjent, så hvis SV hadde hatt noe realistisk forhold til de standpunktene som har vært kjent lenge, ville de gått inn i forhandlinger med oss på et mye tidligere tidspunkt.

Når jeg leser dette forslaget fra SV, ser jeg at det er en del positivt i det. Det vil – det må jeg understreke – ikke kunne løse skipsfartens problemer. Det omfatter kun en liten nisje av norsk skipsfart. Og vi vet at det vil bidra til å skape nok en særordning innenfor skipsfarten. Vi har tre fra før, så vidt jeg vet. Det blir den fjerde spesialordningen, og så skal vi kanskje komme tilbake og få enda flere. Jeg føler at dette forslaget mangler de overordnede grepene. Men vi skal studere det nøye, for selv om mange av de elementene som er i dette forslaget, bare er et bitte lite skritt i riktig retning, ønsker vi å bidra. Når det gjelder det andre avsnittet, tolker jeg det i utgangspunktet som et brudd på den budsjettavtalen vi har med regjeringspartiene, i og med at det skal veltes nye utgifter over på ferjerederiene. I forhold til den avtalen kan jeg i hvert fall foreløpig tolke det som et brudd, men vi får komme tilbake til det i løpet av debatten når parlamentarisk leder og andre har vært inne og vurdert dette, og så får vi se hva den endelige konklusjonen blir.

Mitt hovedsvar er at hvis SV virkelig hadde ønsket å gjøre noe for norsk skipsfart, hadde de stått på tidligere og kommet med gode forslag på et langt tidligere tidspunkt, for dette er bare et bitte lite bidrag, som knapt vil ha noen større betydning for norsk skipsfart.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

Åsa Elvik (SV): La meg åpne med å replisere til representanten Hedstrøm at hadde Fremskrittspartiet invitet oss til forhandlinger tidligere, skulle vi ha stilt.

Politikk er ikke noen lek. Politikk er ikke et game der vi kan kaste ut ville ideer og løfter uten at det får konsekvenser. Men da jeg i natt satt og forberedte meg til debatten og bladde litt på Internett, må jeg ærlig talt innrømme at jeg fikk en sterk følelse av at denne saka er blitt behandlet som en leke. Og når jeg hører debatten mellom Høyre og Arbeiderpartiet her i dag, høres det fremdeles ut som en lek – som om vi sitter i sandkassen og kaster litt sand på hverandre, skylder på den andre fordi det var han som begynte, og er jeg en ramp, så er i alle fall du verre. Jeg orker ikke å delta i debatten om hvem som har lovet mest, hvem som har sprunget raskest fra løftene sine, og hvem det er sin skyld. Når jeg leser de stortingsdebattene som har vært om rammevilkår for norske rederier og sjøfolk tidligere, slår det meg at Høyre har snakket mest om Arbeiderpartiet, og Arbeiderpartiet har snakket mest om Høyre, og ingen har egentlig orket å diskutere saken.

For alle partier, med unntak av SV og Fremskrittspartiet, er det likevel en vesensforskjell mellom det budskapet man har når man er i posisjon, og det budskapet man har når man er i opposisjon. Det regner jeg med at alle sammen har fått med seg. Jeg må si at jeg er ikke spesielt takknemlig for de løftene som disse partiene har gitt, for det er faktisk vi som står til ansvar for det når løftene ikke blir innfridd.

SV har hele tida sagt nei til nettolønnsordninga. Vi var uenige i at man innførte den for fergereferiene, og vi har vært uenige i at man nå skulle utvide ordninga. Jeg kunne i den forbindelse ha snakket lenge og varmt – eller kanskje heller lunkent – om monopolkapitalisme, om kapitalens utpressing av nasjonalstaten, om konsekvensene av at statene faktisk underbyr hverandre, og om den totale fordeling av samfunnskaka. Men jeg kommer til å gjøre det i liten grad. For la det ikke være noen tvil om at SV har forståelse for at ulike og raskt skiftende rammevilkår skaper frustrasjon i næringa. Det har jeg full forståelse for. La det heller ikke være noen tvil om at SV har forståelse for at norske sjøfolk befinner seg i en veldig vanskelig situasjon, under en konstant trussel om utflagging. Vi forstår det.

Vi er på vippen i dagens storting. Vi har hatt klare standpunkt i forhold til saka før, men jeg håper likevel ikke at noen har oppfattet oss som at vi ikke har vært tilsnakkende. Vi har tvert imot prøvd å signalisere det under hele denne prosessen. Vi har hatt mange møter med representanter fra næringa, og jeg har ikke tall på hvor mange telefoner. Og ja, vi har mottatt budskapet.

Men hvis noe har skuffet meg i forhold til denne prosessen, er det holdningen «alt eller ingenting», som jeg synes at vi har blitt møtt med: Enten gir dere oss en lovfestet nettolønnsordning, eller så flagger vi ut! Dette ultimatumet har dessverre tvunget oss til å si «ingenting», sjøl om vi veldig gjerne skulle ha diskutert det som befinner seg mellom alt og ingenting. Vi har utfordret med mellomløsninger, men jeg må ærlig talt innrømme at det har vært veldig stille i forhold til mellomløsninger.

Jeg er uenig med Arbeiderpartiet når de sier at vi ikke har noe valg, fordi Sverige og Danmark har innført nettolønn. Selvfølgelig har vi et valg. Vi kan velge å la være. Men jeg er like uenig med Dagens Næringsliv og statsråd Per-Kristian Foss når Dagens Næringsliv skriver på lederplass at nettolønn er dårlig politikk, fordi man bryter med prinsippet om næringsnøytralitet. Hvis det er noe jeg har problem med, er det dette svevende pratet om næringsnøytralitet, som virker helt uten innhold. Vi forsvarer bruk av selektive næringspolitiske virkemidler der dette er hensiktsmessig. Det har vi ingen problemer med. Innretningen er det vesentlige. De skatteordningene som norske rederier har i dag, er beklageligvis helt uten vilkår og bindinger, veldig lite målrettede, og vi har ingen garanti for hva vi får igjen.

Jeg har registrert at representanter for Regjeringa forklarer sine brudd med egen programfestet politikk med det stramme budsjettet. Nå er altså det stramme budsjettet forklaringa på at Høyre ikke kan innfri sine egne næringspolitiske løfter. Det er greit for meg. Men jeg må innrømme at jeg blir matt av at man skrur opp forventningene uten å vise evne til å innfri når det virkelig gjelder, og lar andre politiske partier ta den belastningen det er å si nei.

Hva er god næringspolitikk? Fra denne regjeringa får jeg ett svar, og det er skattelette. Det er skattelette, det er atter skattelette, og det er næringsnøytral skattelette. Det holder ikke, det er ikke nok, og det er ikke det riktige verktøyet. Jeg mener at vi skulle ha tatt helt andre grep. Vi har benyttet denne saka til å legge fram forslag som gjør andre grep i forhold til å få god næringspolitikk på bordet.

Denne siste høsten og vinteren har det vært fokusert veldig mye på utflagging av norsk næringsvirksomhet. Jeg tror alle sammen får litt vond smak i munnen av at man flytter ut norske arbeidsplasser fordi man kan spare noen kroner med litt billigere kinesiske eller litauiske hender. Jeg tror de fleste har skjemtes over at det statlige virkemiddelapparatet stimulerer til den type utflytting. Men at dette faktisk har vært en bevisst politisk prioritering som ledd i en strategi for å hjelpe norsk næringsliv til å internasjonalisere seg, er det ikke så mange som har snakket like høyt om. Jeg registrerer at Regjeringa har snudd i sin holdning til dette, og jeg vil gratulere statsråden for å ta grep.

Kapitalen flyter fritt i den globaliserte økonomien. Vi kan ikke hindre det med mindre vi gjør noen politiske grep, som bare SV går inn for i denne salen. Man er ikke nødt til å flagge ut fordi man kan tjene mer ved å flytte arbeidskrafta. Man er ikke nødt. Det er verken norsk møbelindustri, norske tannbørsteprodusenter eller norske rederier nødt til. Man kan la seg motivere av andre mål og midler enn som så. Skipsfarten er ikke annerledes enn andre næringer i forhold til dette spørsmålet. Og la meg gjøre det helt klart: Uavhengig av hva Stortinget vedtar eller ikke vedtar her i dag, står norske rederier fritt til å flagge ut i morgen. Det kan vi ikke hindre. Jeg har via ulike medieoppslag oppfattet at Rederiforbundet er mer enn behjelpelig med å bistå med rådgivning i den utflaggingsprosessen. Jeg synes det er beklagelig.

Vi har i denne saka strukket oss veldig langt for å gi et signal om at vi ønsker at norsk skipsfart fremdeles skal være en del av norsk næringsliv. Men jeg må si at jeg blir provosert av denne beskjeden: Hvis vi ikke får det som vi vil, flagger vi ut likevel! Og sjøl om heller ikke jeg har annet valg enn å appellere til samfunnsansvar, med et ørlite håp om at norske sjøfolk og norske lokalsamfunn som blir rammet av den enkelte reders lønnsomhetsanalyser, retter raseriet seg mot rette vedkommende.

I budsjettforliket mellom Regjeringa og Fremskrittspartiet høsten 2002 ble det enighet om ikke å svekke refusjonsordninga eller nettolønnsordninga for ferjerederiene denne stortingsperioden. Vi har tatt det til etterretning. Vi har tatt til etterretning at den avtalen ligger fast, og har gjort en helhetlig politisk vurdering som tilsier at det er bedre å få vilkår knyttet til den potten som man bruker på rammevilkår for norske sjøfolk/norske rederier, enn ikke å ha noen vilkår i det hele tatt. Vi har derfor fremmet det subsidiære forslaget som er omdelt i salen, om å utvide nettolønnsordninga til også å omfatte offshoreflåten, mot at det blir knyttet denne type vilkår til ordninga. Vi knytter vilkår i forhold til lærlinger, i forhold til innbetaling av et visst beløp til et fond som skal bidra til kompetanseheving og rekrutteringstiltak, og vi knytter vilkår i forhold til at man skal dokumentere det som alle i møte med oss har sagt er denne næringsfortrinn, innovasjon, nyskaping og industriell utvikling. Ja vel, dokumenter det, så får dere nettolønn!

Jeg har store problemer med å forstå hvorfor det er så vanskelig å gå inn på disse kravene. Jeg klarer ikke å forstå det. Jeg håper at de næringer som har vært aktive i denne saka, innser at Arbeiderpartiet har sagt at de subsidiært støtter SVs forslag, og at det fremdeles er et ørlite håp om at det kan bli flertall i denne saka.

Norges viktigste kapital er kunnskap og kompetanse. Norges viktigste kapital er innsatsen til norske arbeidsfolk. Dette burde være grunnlaget for de arbeidsplassene som vi ennå ikke har skapt. Men disse tesene kan veldig fort bli bare floskler. De blir bare floskler om man mener at god næringspolitikk er lik skattelette. Men kunnskap, kompetanse og innsatsen til norske arbeidsfolk kan også være grunnlaget for god næringspolitikk, om man satser målrettet på det. Det er det vi prøver å gjøre gjennom det forslaget som vi har delt ut i salen. Vi prøver å vri de retningsløse skattesubsidiene til mer målrettede tiltak. Ja, vi ønsker maritime næringer i Norge. Ja, vi ønsker norsk kompetanse og norsk kunnskap i Norge, og vi ønsker teknologisk utvikling og nyskaping. Vi sier: Ja vel, vi går med på å utvide nettolønnsordninga mot at vi får dette tilbake, mot at man innfrir de løftene man har gitt.

Jeg vil med dette ta opp forslagene nr. 4 og 6.

Presidenten: Representanten Elvik har tatt opp de forslag hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Ivar Kristiansen (H): Representanten Elvik avsluttet med det som egentlig skulle være mitt hovedspørsmål

her, at forslag nr. 5 i innstillingen blir erstattet med det fremlagte benkeforslaget.

Men så litt til SVs argumentasjon i denne saken. Jeg føler at SV inntil i dag har hatt en klar profil og ridd den profilen veldig høyt – man har vært mot nettolønnsordning. Representanten Elvik har i dag også meget urettferdig sagt at regjeringspartienes næringspolitikk er mest profilert på skatte- og avgiftslettelser. Man har ridd profilen veldig høyt – mot nettolønn. Og man har argumentert ut fra at dette forhold har vært under vignetten «skattelette til de rikeste av de rike», som man også har profilert veldig høyt. Når man så ser at SV i dag legger frem et forslag som faktisk slår de bevilgningene som ligger i det historisk høye beløp til refusjon og nettolønn, er mitt spørsmål: Er ikke dette et nytt, om ikke et godt, eksempel på at SV prøver å ri to hester også i denne saken?

Åsa Elvik (SV): Hvor mange hester vi rir, skal forbli hemmelig. Men som jeg sa i mitt hovedinnlegg, handler dette om en nøktern vurdering. For oss er det bedre å utvide ordninga, mot at vi får knyttet vilkår til alle skip som er omfattet av nettolønnsordninga, enn å la den potten i forhold til nettolønn for ferjerederier som ligger der i dag, fortsette som i dag. Jeg har oppfattet signaler fra mange hold som sier at hadde vi kunnet prioritere på nytt i dag, er det ikke sikkert at vi ville ha prioritert fergederiene øverst. Da er det bedre for oss at vi utvider ordninga sånn at vi får den målrettet, at ordninga utvides til å gjelde dem som trenger den mer enn de som har den i dag, og at man får knyttet vilkår til den.

Jeg føler at hvis det forslaget som ligger på bordet, blir vedtatt i dag, har vi tatt et godt næringspolitisk grep. Da vrir vi en ordning som er fullstendig retningsløs over til god næringspolitikk, over til teknologisk utvikling og over til satsing på kunnskap og kompetanse – det som alle egentlig vil ha. Det gjør vi ikke med mindre vi stiller disse vilkårene. Hvor mange hester vi rir, får bli ubesvart, men jeg føler i alle fall at det grepet vi tar, er veldig riktig.

Lodve Solholm (FrP): Åsa Elvik starta innlegget sitt med nesten å skulde Framstegspartiet for ikkje å ha vore på banen før for eventuelt å kunne få til eit forlik. Eg vil seie at det er litt merkeleg. Framstegspartiet har jo alltid vore det partiet som har stått sterkast på for at vi skal ha ei nettolønnsordning. SV har hatt den stikk motsette haldninga. Så begynte det å slå sprekkar i SV. Det er litt storforlangande når ein liksom krev at Framstegspartiet heile tida skal ha oversikt over kva som skjer internt i SV. Det eg har opplevd gjennom ein del år på Stortinget, er jo nettopp at Øystein Djupedal gong på gong har stått på denne talarstolen og sagt: Reiarar har nok og kan ikkje få meir! Derfor har han gått imot nettoskattelønsordninga, refusjonsordninga, skatt på tonnasje osv. Det er jo SV som har endra synspunkt. Dersom SV vil noko med dette, må det vere SV sitt ansvar å kome til oss andre som heile tida har gått inn for dette, og be om forhandlingar og ikkje plutselig siste natta før debatten kome med eit

forslag som ein trur ein skal få fleirtal for. Det merkelege er at SV ikkje har skjønt at det spelar «keine Rolle» for reiarane om dei har reiarlaga sine i Noreg eller i utlandet. Dei tener like godt. Sannsynlegvis vil dei tene meir om dei flaggar ut «anyway». Men det SV si haldning alltid har vore, er jo nettopp å sparke alle norske sjøfolk på land og øydeleggje næringsgrunnlaget for norsk maritim næring, innanfor skipsverft, skipsutstyr og skipsdesign. Når norske reiarlag flyttar ut, er det kanskje uinteressant å bruke norsk kompetanse i Noreg på desse områda. Så no er det SV som har ansvaret for å få til det kompromisset. Dei kan ikkje leggje skulda på andre, når vi har fått dette servert ved frukostbordet i dag tidleg.

Åsa Elvik (SV): Fordi historien også skrives ved hjelp av stortingsreferater, er det nødvendig å oppklare en del tydelige misforståelser.

Når vi på gruppemøte i SV sier at vi er imot nettolønn, og samtidig sier at vi er villig til å snakke om mellomløsninger, blir det bom stille både i Stortinget og beklageligvis i store deler av næringa. Jeg vet at jeg ikke har lov til å si at det beklager jeg, men jeg er i alle fall veldig lei meg for det.

Det forslaget som er forandret, og som ligger på bordet i dag, er en videreføring av et forslag som vi la fram i komiteen på tirsdag. Ja, sent er det kommet, men Fremskrittspartiet har fremdeles sjansen til å stemme for det og være med og ta ansvar i forhold til å berge norsk offshorenæring.

Olaf Gjedrem (KrF): Det var eit par forhold i innlegget til Åsa Elvik eg gjerne vil kommentera, for det er dessverre noko misvisande. Ein har ein tendens til å laga eit retorisk poeng eller å skapa mytar, for så å angripa dei. Det gjeld to forhold. For det fyrste høyrer me at me gjev skattelette til dei rikaste. Det er gjenteke og gjenteke, men det blir jo ikkje meir sant for det. Det næringslivet har bede om, og fått, er skattelette. Ca. 80 pst. av dei skattelettane som er gjevne i desse to åra, er blitt gjevne for å styrkja næringslivet. Kor rike folk som eig og driv næringslivet, er, blir eit sekundært spørsmål. Føremålet er å gje næringslivet betre vilkår, slik at dei kan fornya seg og driva vidare på ein forsterka måte.

Den andre myten som Åsa Elvik tok opp i sitt innlegg, gjeld dette med næringsnøytralitet, og at Regjeringa og partia som ho er utgått frå, har næringsnøytralitet som overordna prinsipp. Dersom ein ser på den spesielle saka som vi handsamar i dag, har me jo gjeve, som det er blitt sagt tidlegare i debatten, rekordhøge overføringar for å støtta desse reiarlaga. Me har vidare innført skattelette i reiarlagskattlegginga, og det er knapt noka næringsgrein som har fått så gunstige ordningar av denne regjeringa som denne næringa. Derfor vil eg setja stor pris på at desse mytane ikkje blir togne vidare på, og gjentekne og gjentekne. Dei blir ikkje meir sanne om dei blir gjentekne mange gonger. Denne regjeringa går inn og vurderer kritisk kva for støtteordningar som kan vera tenlege, men me er ikkje nøytrale. Me har overlata til våre politi-

karar, både i storting og i regjering, å vurdere konkrete tiltak som kan vera til hjelp for den enkelte næringa.

Åsa Elvik (SV): Så vidt jeg kan forstå, var dette en replikk til representanten Ivar Kristiansens replikk til meg, for jeg snakket ikke i det hele tatt om skattelette for de rikeste i mitt innlegg. Jeg snakket om hva som er god næringspolitikk og ikke. Det er en vesentlig forskjell. Og hvis vi skal starte finansdebatten her, blir det iallfall et langt kveldsmøte.

Jeg klarer ikke å forstå signalene fra Per-Kristian Foss annerledes enn at Regjeringa ønsker en næringsnøytral skattepolitikk. Jeg oppfatter det iallfall slik at når man ikke tyr til argumentasjonen i forhold til hensynet til det stramme budsjettet, er det eneste man stort sett har å falle tilbake på, at denne næringa ikke skal være annerledes enn andre. Jeg er uenig i at vi skal ha en næringsnøytral skattepolitikk. Jeg syns f.eks. at den differensierte arbeidsgiveravgiften er et glitrende nærings- og distriktspolitisk virkemiddel som fullstendig strider med næringspolitisk skattenøytralitet. At Regjeringa taler med mange tunger, kan ikke jeg ta ansvar for, men når Per-Kristian Foss er så tydelig i sine signaler, med den posisjonen han har i Regjeringa, tar jeg iallfall det politiske signalet ganske klart i forhold til hvilken retning Regjeringa ønsker å drive dette.

Presidenten: Replikkordskiftet er dermed avsluttet.

Olaf Gjedrem (KrF): Eg vil berre ta opp tråden frå det svaret eg no fekk på min replikk, og koma med ein liten sluttmerknad. Eg meiner at når det er klart sagt frå mi side på vegner av Regjeringa at me er opne for å gje spesielle støtteordningar, og gjev det til mange, mange næringar, så viser det at dette er eit prinsipp. Då er det litt lite tenleg å påstå at me ikkje meiner det og ikkje gjer det, og så angripa oss for det.

Når det gjeld den debatten me har i dag om Dokument nr. 8:21, vil eg gjerne setja dette inn i ramma av konturane som me har sett fleire gonger alt. Det er konturane av ein overbodspolitikk utan inndekning. Det er ikkje tvil om at denne saka, som handlar om sjøfolk, offshoreverksemd og norsk skipsfart, er viktig for å sikra norske sjøfolk stabile rammevilkår. Det har stor betydning og er svært viktig.

Det er heller ikkje tvil om at dette er ei god sak, slik som mange andre gode saker. Slik vil det alltid vera, og det er uheldig at fleire store saker blir fremja utan inndekning. Noreg er ein viktig skipsfartsnasjon. Eg vil appellera til næringa om framleis å vera med på samfunnsbygging. Oljeselskapa har betalt godt for offshoreteneister på norsk sokkel, og dei har fått skattelette for dette. Flåten bør vera tilbakehalden med utflagging. Det er ikkje sikkert at graset er så mykje grønare på den andre sida av bekken. Eg vil åtvara mot ein psykose der ein trekkjer forhasta konklusjonar og flyttar verksemdar ut frå Noreg. Omsynet til Noreg, lokalsamfunna og ikkje minst rekrutteringa av kvalitetsmannskap bør tilseia at

reiarane bør satsa norsk. Og når eg ser på rekneskapstala for mange reiarlag, så er dei faktisk ikkje dårlege.

Eg vil understreka betydninga av at det i det lange løp er viktig å halda fram med å føra ein stabil og føreseieleg finanspolitikk. Det er godt for både familie, kommunar og næringsliv. Det har stor betydning for utøvinga av pengepolitikken. Dette har me sett heilt tydeleg etter at me sist haust fekk vedteke eit stramt budsjett, sjølv om me har fått svært mykje kritikk fordi me ikkje har kunna innfri alle gode formål. Den stramme finanspolitikken som dette har medført, har i løpet av vinteren vore med på å leggja grunnlaget for to rentenedgangar og ein svekt kronekurs, og det er dette næringslivet ber om.

Det som er viktig no, er at me alle bidreg til at pengepolitikken blir lagd til rette, slik at me får eit ytterlegare rentekutt. Finanspolitikken og det inntektspolitiske samarbeidet kan ikkje direkte føra til lågare rente, men dersom dette blir utøvt nøkternt, kan pengepolitikken på ein måte bidra til at kronekursen blir svekt, og at ein ikkje blir hengande med eit varig sterkt kronekursnivå. Det er det beste me kan gjera i forhold til konkurranseutsett industri.

Regjeringa har no starta arbeidet med ei skipsfartsmelding for å auka marknadstilgangen for norske skipsfartstenester, strengare miljø- og sikkerheitskrav til sjøs og auka bruk av sjøtransport innanlands som nokre av dei viktigaste spørsmåla. Eit sentralt spørsmål blir korleis verdiskapinga og sysselsetjinga i denne konkurranseutsette næringa kan utvikla seg over tid. Eg vil gje honnør til statsråden for dette initiativet, og eg håpar at meldinga inneheld avklarande konklusjonar med omsyn til å vidareutvikla denne næringa. Det er viktig i ei tid der våre konkurrentar posisjonere seg og viktige premissleverandørar for internasjonal skipsfartspolitikkk går i nye posisjonar. Me meiner det er viktig at norske rammevilkår i stor grad er i harmoni med dei som me møter hjå våre konkurrentar. Her vil det sjølvsagt vera gradar av avvegingar med omsyn til harmoni, men det overordna er at me gjev gode rammevilkår for skipsfarten, ikkje minst bidreg Regjeringa ved å føra ein politikk som gjev lågare skattar og avgifter. Av dei 19 milliardane me har gjeve i skattelette, har om lag 80 pst. gått til næringslivet for å styrkja deira moglegheit til å sysselsetja flest mogleg.

Det er store utfordringar me står overfor på norsk sokkel. Dette vil bli teke opp i meldinga, og me ser fram til den konklusjonen som kjem om ca. eit år.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Grethe Fossli (A): «Mens gresset gror, dør kua», er det et ordtak som heter. Det er nå ganske mange måneder siden vi i næringskomiteen ble presentert for situasjonen som den maritime næringen er oppe i. Både sjømannsorganisasjonene og Rederiforbundet har gjentatte ganger hatt møter og vært i dialog med næringskomiteen. Sysselsettingssituasjonen i Norge begynner å bli vanskelig, og folk roper etter tiltak. Lavere rente og kronekurs er svaret fra Regjeringen, og det er vi alle enig i. Men så er det slutt. Svaret vi ellers får, er, selv om Gjedrem ikke

innrømmer det, generelle virkemidler, næringsnøytralitet og meldinger. Det må være slik at vi må kunne sette inn tiltak raskt der det er mulig, slik vi foreslår i dag. Kristelig Folkeparti og Høyre sier i innstillingen:

«Disse medlemmer viser til» – de viser altså til skipsfartsmeldingen som er varslet – «at dette ikke er til hinder for at Regjeringen kan gjøre aktive grep i mellomtiden, dersom situasjonen skulle kreve det.»

Jeg spør: Er det ikke slik at situasjonen nå krever at vi må sette inn tiltak overfor denne næringen? Og hvilke tiltak kan representanten Gjedrem tenke seg at Regjeringen eventuelt kan sette inn, dersom Regjeringen synes at situasjonen nå krever det, og ser med de samme øynene på situasjonen som vi i Arbeiderpartiet og de øvrige partiene gjør?

Olaf Gjedrem (KrF): Eg føler vel at det er litt vanskeleg å få greie på kva Arbeidarpartiet eigentleg meiner med desse spørsmåla. Eg vil ikkje vera ufin, men eg får så mange ulike signal. Arbeidarpartiet gjev nærast inntrykk av at dei arbeider for full nettolønsordning og for å gje sjøfolk optimale vilkår. Men dei følgjer ikkje opp dette i Stortinget i den utstrekninga dei antyd, og som referat frå møte og konferansar viser. Mitt inntrykk er at Arbeidarpartiet har ei konstruktiv haldning til dette feltet, men at dei ikkje i større grad enn Regjeringa følgjer opp med konkrete midlar.

På det konkrete spørsmålet om det ligg ei moglegheit for «aktive grep» no mellom budsjettperiodane, vil eg svara at det er sjølvsagt. Men eg vil gjerne ha respekt for at Stortinget har to budsjettbehandlingar, ei om hausten og ei om våren, og at me då behandlar økonomiske utlegg og prøver å unngå overbodspolitikkk som heile samfunnet vil ta skade av. Det er klart at i revidert nasjonalbudsjett er det mogleg å koma tilbake med endra vilkår, dersom Regjeringa finn grunn til å gjera dette. Men eg har i mitt hovudinnlegg appellert til reiarlaga. Eg meiner at reiarlaga har gode vilkår til å kunna driva si verksemd, og at dei bør vera tilbakehaldne med å varsla utflagging og med å flagga ut konkret. Dei rekneskapstala som no blir presenterte, står det stor respekt av. Men når Regjeringa no har varsla at dei vil ta ein total gjennomgang av situasjonen innan skipsfarten, vil eg iallfall be reiarlaga og reiarane venta med å konkludera i slike alvorlege spørsmål før dei ser kva rammevilkår Regjeringa i lag med næringa vil leggja opp til.

Det er varsla ei positiv haldning, og eg håpar at næringa har tiltru til det, og at dei vil gje oss ein sjanse til her å greia ut grunnlaget.

Øystein Hedstrøm (FrP): Jeg tenkte jeg skulle følge opp i forlengelsen av replikken til Grethe Fossli, for jeg føler at vi ikke fikk svaret helt tydelig frem. I innstillingen står det helt klart at regjeringspartiene Høyre og Kristelig Folkeparti vil se skipsfartspolitikken i en helhetlig sammenheng, miljø, sikkerhet, rammebetingelser m.m. Man skal vente med tiltak til den meldingen kommer, men samtidig vil man åpne for å ta «aktive grep». Men vi har en situasjon i Norge i dag med 100 000 ledi-

ge. En del sjøfolk vil høyst sannsynlig etter hvert gå ut i arbeidsledighet, og ringvirkningene vil være negative med hensyn til ny virksomhet i Norge. Vi vet at EU nå suger til seg kompetansen fra norske rederier som flytter ut. Dette er en alvorlig situasjon. Vi har faktisk en situasjon i dag som krever «aktive grep».

Så mitt spørsmål til representanten Gjedrem er: Hva mener Regjeringen skal til for at det i det hele tatt skal være fornuftig og nødvendig å ta «aktive grep», slik som det står nedfelt i innstillingen?

Olaf Gjedrem (KrF): Eg har respekt for den haldninga Framstegspartiet har, og den politikken dei står for på dette feltet. Eg vil berre, på same måte som Høgre sin talsmann, gje honnør for den prosessen me hadde under den siste budsjettbehandlinga, som for denne næringa resulterte i svært gunstige ordningar i forhold til tidlegare ordningar, med ei overføring på vel ½ milliard kr. Denne avtalen som me inngjekk med Framstegspartiet, er me innstilte på å halda. Den einaste grunnen til at me kan fråvika han, er at Framstegspartiet sjølv opnar for ei vurdering av visse sider av han, og at me kan diskutera ei omfordeling. Det er eit aktuelt tema i tilfelle Framstegspartiet ynskjer det.

Av andre aktive grep som er aktuelle, vil eg nemna at Regjeringa bør ta kontakt med andre EU-land for å få EU-landa til å gå vekk frå nettolønsordningane og dei gunstige ordningane sine for å tilkjempa seg ein større marknad. Det er uheldig for EU-landa, som sikkert har andre gode formål å bruka pengar på, og det pressar opp ein spiral som me frå Noreg si side ikkje kan vera upåverka av. Eg viser då til proposisjonen frå Regjeringa om å innføra avgrensa skipsfartstøtte, som er eit resultat av det EU har gjort einsidig. Det kan ikkje vera eit for stort avvik frå dei ordningane som EU sjølv innfører. Derfor er det nok ein viktig prosess å sjekka om det er grunnlag for å få EU til å revurdere sine ordningar for å tilriva seg konkurransefortrinn.

Eg vil òg tru at eit aktivt grep bør vera at Regjeringa tek kontakt med organisasjonar og reiarlaga sine interessegrupper for å høyra i kva grad det er aktuelt å gå inn på delløysingar no midt i budsjettåret. Eg vil ikkje forskottera nokon konklusjon, men eg reknar med at Regjeringa vil ta kontakt med desse organisasjonane.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Eit av dei openberre tiltaka for å motverka den stigande arbeidsløysa er etter Senterpartiet sitt syn å sikra og styrkja dei områda der Noreg er god – skipsfarten, dei maritime klyngjene, er eit slikt område. Ei næring med rike tradisjonar og svære ringverknader står no i fare for å bli kraftig redusert. Nokon brukar endå sterkare uttrykk. Det er nødvendig å gjera noko no, ikkje i 2004 eller i 2005, dersom ein skal hindra at tusenvis av sjøfolk blir ledige, dersom ein skal hindra at det ikkje blir nyrekruttering til dette viktige området, og dersom ein skal hindra at verdifull kompetanse både på land og på sjøen går tapt.

Det er underleg å lytta til Kristeleg Folkeparti sin representant i dag. Det står i ein oppsiktvekkjande kon-

trast til det engasjementet som Einar Steensnæs har vist på heimebane gjennom mange år når det gjeld å sikra føreseielege rammevilkår for skipsfarten. Kristeleg Folkeparti og Senterpartiet har i avgjerande stunder for denne næringa sidan 1993 stått saman om tiltak når det har gjeldt. Eg må faktisk oppfatta det slik i dag at Kristeleg Folkeparti ikkje har noko engasjement. Det einaste Olaf Gjedrem no er oppteken av, er å be næringa om å ta det med ro. Men dei kan jo ikkje ta det med ro når det er slik at både Sverige og Danmark har innført ordningar som gjer at dei blir utkonkurrerte.

Olaf Gjedrem (KrF): Eg vil starta med å takka Senterpartiet for ein viss kompliment til Kristeleg Folkeparti for iallfall på 1990-talet å ha hatt denne næringa i sitt interessefelt og sytt for gode ordningar. Og det vil eg gjerne vedstå meg. Men det er faktisk slik at når det gjeld refusjonsbeløpet, har det aldri vore større enn i 2002. Trass i at me har lagt fram eit rekordstramt budsjett, fann me i budsjettavtalen, i lag med Framstegspartiet, fram til denne overføringa til næringa. Så det å seia at me ikkje arbeider for betre vilkår, er ikkje heilt korrekt.

Det som gjer at eg er litt roleg med omsyn til næringa og ikkje føler at ho er i ein så svært akutt situasjon, er at årsrekneskapa ikkje gjev uttrykk for ei akutt nød. Det er ikkje eit akutt behov for å auka fortjenesta, og eg meiner at dei bør ha tid på seg, i lag med Regjeringa, til å finna ut om det er ynskjeleg med visse nye tiltak i den prosessen som Regjeringa alt er i gang med. Eg meiner at dei kan bevare dei norske arbeidsplassane, styrkja kompetansen, rekruttera til offiserskorpset og støtta alle dei norske miljøa som me i dag set pris på, og me har historisk sett mykje å takka skipsfartsnæringa for. Dei har kome opp på det nivået dei er på i dag, mykje takka vera eit samspel med lokalsamfunn og med norske styresmakter. Me har svart med rimelege rammevilkår i dei situasjonane det har vore nødvendig. Me har òg strekt ut ei hand no, og me seier at me både på kort og lang sikt er innstilte på å ta grep for at næringa framleis skal vera norsk, skal kunna ha ei norsk rekruttering og sikra arbeidsplassane.

Presidenten: Replikkordskiftet er dermed omme.

Odd Roger Enoksen (Sp): Jeg blir noe forundret når jeg hører at Olaf Gjedrem til stadighet gientar at det ikke er behov for tiltak, for han har sett regnskapene til næringen. De regnskapene er basert på historiske tall. Det er sannsynligvis i hovedsak regnskap fra 2001 og kanskje noen få foreløpige regnskapstall for 2002. Det vi nå snakker om, er behovet for å sette inn tiltak for framtiden for å sikre at næringen også skal ha en trygg framtid. Det må vi gjøre på bakgrunn av den situasjonen norsk næringsliv og norsk skipsfartsnæring er i i dag, ikke på bakgrunn av den situasjonen de var i i 2001. Det er hele poenget med at dette forslaget må behandles nå og ikke i 2004.

Senterpartiet har vært en pådriver både i forhold til refusjonsordningen og rederibeskatningen, av den enkle

grunn at Senterpartiet definitivt ikke er motstander av selektive tiltak for å utvikle næringer som vi bør satse på. Og de maritime næringer er definitivt næringer som det bør satses på. Der har vi naturlige fortrinn, og derfor bør vi sette inn virkemidler for å dyrke fram disse næringene.

Etter vår oppfatning er det nødvendig å ta et oppgjør med den næringsnøytrale tenkningen som er rådende i mange miljøer i dag, og satse målrettet på de næringer der vi har naturgitte fortrinn for vekst. Så får vi heller diskutere hva slags virkemidler som er de beste til enhver tid. Men jeg er overbevist om at det ikke vil være mulig å opprettholde vår posisjon som sjøfartsnasjon uten at vi har norske sjøfolk, og dernest også at vi er villige til å sette inn tiltak rett mot å beholde norske sjøfolk innenfor denne næringen. Når jeg sier at det ikke vil være mulig å opprettholde næringen uten norske sjøfolk, ser jeg næringen under ett. Både i forhold til meglerbransjen, i forhold til skipsverft, i forhold til utstyrsleverandører osv. er man avhengig av å kunne hente kompetente folk som har erfaring fra norske skip. Derfor er refusjonsordningen og nettolønnsordningen viktig.

Når Senterpartiet nå er innstilt på å heve støtten i refusjonsordningen til 20 pst. som et strakstiltak, er det fordi vi er nødt til å snu den utviklingen vi nå er inne i. Vi er nødt til å ta utgangspunkt i den situasjonen næringen står i i dag. Det er helt riktig, som det ble sagt fra Ivar Kristiansen, at vi i 1997 og 1998, mens vi satt i regjering, reduserte støtten i refusjonsordningen fra 20 til 12 pst., den gang også i budsjettforlik med Høyre. Men det var altså basert på den situasjonen næringen var i på det tidspunktet. Det kan selvsagt ikke gjelde for all framtid. Vi må ta utgangspunkt i dagens situasjon. Derfor mener vi det er riktig å heve støtten i refusjonsordningen til 20 pst. igjen. Ethvert ansvarlig parti må ta innover seg at situasjonen forandres, og at vi nå må ta i bruk andre virkemidler enn vi måtte gjøre for fem år siden. Hvis vi ikke er villige til å bruke så enkle resonnementer i politikken, klarer vi heller ikke å få gjort en jobb.

Når vi nå også støtter forslaget om å innføre en nettolønnsordning, er det av to grunner. For det første ønsker vi å komme mest mulig på linje med de land vi konkurrerer med. Dernest har vi erkjent at refusjonsordningen ikke er robust nok. Antall behandlinger i Stortinget siden ordningen ble innført skulle illustrere dette godt nok. Vi kan ikke leve med at vi skal komme tilbake til denne ordningen så ofte som vi har gjort.

For meg er det totalt ubegripelig når Høyres næringspolitiske talsmann angriper Senterpartiet på den måten som han gjorde i en svarreplik i stad, istedenfor å bruke tiden til å svare på det han faktisk ble spurt om. Det er faktisk ikke Høyres fortjeneste at det nå står 550 mill. kr på budsjettet til disposisjon for denne næringen. Det er Fremskrittspartiets fortjeneste. Høyre foreslo 0,0 kr i det budsjettet som de la fram. Og uten at Fremskrittspartiet hadde gjort seg til en pådriver i forhandlingene mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet, hadde ikke skipsfartsnæringen fått bevilgninger verken til refusjonsordningen eller til nettolønn. Det er de nakne fakta. Når Ivar Kristiansen hevder at det er et historisk høyt beløp

som Regjeringen har bidratt til, er det langt på siden av det som er sannheten. Det var Fremskrittspartiet som fikk det på plass.

Jeg diskuterer gjerne Senterpartiets økonomiske opplegg med Ivar Kristiansen på et hvilket som helst tidspunkt. Det er et opplegg som henger sammen fra A til Å. Men det er faktisk ikke vi, men Høyre som viser sitt sanne ansikt i denne saken. Det er Høyre som har vært høyt på banen. Det er Høyre som begår løftebrudd. Og når Ivar Kristiansen nå snakker om å gjøre én ting i opposisjon og noe annet i posisjon, skal man høre etter, for Høyre har lært seg den kunsten merkelig raskt.

Til slutt: Jeg ser at SV ser at SV har lagt fram et revidert forslag i salen i dag. Det forslaget er et skritt i riktig retning, selv om det er en del ved innretningen som det går an å sette spørsmålstegn ved mulighetene for å få gjennomført i praksis. Men dette forslaget burde kunne få flertall. Jeg kan ikke skjønne at Fremskrittspartiet nødvendigvis skal se dette som et brudd med den budsjettavtalen som er inngått. Senterpartiet vil gi subsidier støtte til dette forslaget, og jeg vil be om at voteringen blir lagt opp slik at det blir mulig å stemme subsidiært for det.

Presidenten: Det skal bli gjort.
Det blir replikkordskifte.

Michael Momyr (H): For Regjeringen og for Høyre har det vært et overordnet mål å føre en finanspolitikk som nå viser seg å bringe renten og kronekursen nedover. Det mest dramatiske for norsk næringsliv gjennom de siste fire–fem årene er at kronekursen har vært så høy at det man for fire år siden fikk betalt 100 kr for, får man i dag bare betalt 85 kr for. Det er den store utfordringen.

Det synes i denne salen som om mange av talerne tar dette med et stramt budsjett som en selvfølge. Men det er viktig at når vi snakker om å ha et stramt budsjett, må det også være slik at vi er tilbakeholdne med utgifter. De skal dekkes inn. Det er mulig jeg strør salt i såret når jeg spør representanten Enoksen om hvorledes han har tenkt å dekke inn de utgiftene som beløper seg til flere milliarder kroner fra 1. januar 2004.

Odd Roger Enoksen (Sp): Jeg registrerer at Høyre argumenterer med behovet for en stram finanspolitikk. Jeg registrerer også at Høyre argumenterer med at det vil komme en skipsfartsmelding – en melding! – i 2004, en melding som vil beskrive en del tiltak, men som ikke vil komme til å føre til iverksetting av tiltak. Jeg registrerer også at Høyre argumenterer med at man ikke vil særbehandle enkelt næringer, at man ikke vil subsidiere barten dere på fergen over til Danmark, som finansministeren har uttrykt det. Derfor er jeg litt i tvil om hva Høyre egentlig mener. Er det av rent budsjettmessige hensyn at man ikke vil innføre nettolønnsordninger for de gruppe ne som det nå er framlagt forslag om, kan det for så vidt forsvares, for det kunne bety at Høyre kunne komme tilbake til dette allerede til høsten. Men når Høyre for det første foreslo null i budsjettet for inneværende år, og dernest argumenterer på den måten som finansministeren

gjør, tror jeg ærlig talt ikke at Høyre har tenkt å stå ved sine gamle løfter om at man skal gi støtte til denne næringen. Tvert imot, Høyre har endret politikk. Nå er det næringsnøytralitet og generelle skattelettelser som gjelder. Derfor vil Senterpartiet, når vi legger fram vårt budsjettforslag, komme tilbake til hvordan vi har tenkt å finansiere dette. Men jeg kan allerede gi representanten Momyr et tips: Vi har ikke tenkt å innføre ytterligere 10–15 milliarder kr i generelle skattelettelser, som i hovedsak skal gå til de 10 pst. – hvis Regjeringen følger Skaugedutvalget – som tjener mest. Vi har tenkt å bruke de midlene målrettet og ikke gjennomføre det som regjeringspartiene har gått inn for i Sem-erklæringen, nemlig å gi noen og tretti milliarder kr i skattelettelser.

E i r i n F a l d e t hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

Bendiks H. Arnesen (A): «Jeg er skuffet over Regjeringens forslag, som så til de grader svikter den norske sjømann.» – Dette kunne godt ha vært mitt eget utsagn nå i dag, men det er faktisk ordrett sitert fra et innlegg som ble holdt av daværende stortingsrepresentant Ansgar Gabrielsen om et forslag til reduksjon i refusjonsordningen for skipsfarten som kom fra regjeringen Bondevik i juni 1998.

Jeg kan ikke forstå hva det er som har endret seg så mye at nåværende næringsminister Ansgar Gabrielsen i dag så totalt har endret oppfatning av saken. Vi har i dag en langt vanskeligere situasjon når det gjelder sysselsetting totalt sett i samfunnet enn det vi hadde den gangen. Dette skulle være en viktig grunn til å sikre skipsfartsnæringen en framtid i Norge.

Hvorfor er ikke denne Regjeringen mer opptatt av å bakke opp om de næringene i dette landet som vi er gode på, og som vi har naturgitte fortrinn for å kunne være best på? Norge er den tredje største skipsfartsnasjon i verden. Dette har gitt oss en høy maritim kompetanse som igjen har hatt meget store ringvirkninger for andre næringer. Blant annet er vi i fremste rekke når det gjelder kompetanse for petroleumsvirksomheten til havs, noe som klart har en sammenheng med vår kompetanse og lange erfaring som skipsfartsnasjon.

Jeg hørte at næringsministeren i en radiodebatt i går sa at budsjettgrunner er årsaken til at Høyre og Regjeringen går mot det forslaget som Arbeiderpartiet har lagt fram, og som vi nå behandler. Jeg vil heller spørre: Har vi råd til å la være? Jeg er slett ikke for denne formen for skattedumping, men vi må forholde oss til realitetene og innse at dersom vi fortsatt skal ha norske sjøfolk og en skipsfart under norsk flagg, må vi gi næringen tilnærmet de samme rammebetingelsene som våre konkurrenter har.

Regjeringen må forhandle med andre nasjoner og med internasjonale handelsorganisasjoner om slike spørsmål. Regjeringen kan jo ikke overlate dette til næringen selv og bare snu ryggen til de problemene som så ulike kon-

kurransevilkår gir for næringen og for dem som jobber der.

Ledigheten i Norge vokser nå dramatisk, og vi kan ikke med viten og vilje gjøre denne situasjonen enda verre ved også å la flere tusen sjøfolk gå inn i ledighetskøen. Dette vil også virke sterkt inn på næringer på land.

Høyre har flagget skipsfarten og sjøfolkenes sak høyt i lang tid og i flere valgkamper. Arbeiderpartiet har fått sterk kritikk fra Høyre for ikke å gå langt nok i de ordningene som har blitt innført. Jeg forstår godt at mange blir skuffet når de opplever at det første Høyre gjør i regjeringsposisjon, er å foreslå å kutte alle de ordningene som de før har krevd forbedret. Er det slik at Høyres skipsfartspolitik ble skrinlagt da tidligere stortingsrepresentant Inger Stolt-Nielsen forlot Stortinget og også forlot partiet?

Arbeiderpartiet har forsøkt å vise smidighet for å komme fram til løsninger her i Stortinget som kan sikre norsk skipsfart. Det samme kan vi ikke si om regjeringspartienes vilje til å imøtekomme denne invitten. Derimot har Sosialistisk Venstreparti, som hele tiden har vært prinsipielt imot disse ordningene, vist vilje til å høre på argumenter og lete etter løsninger. Jeg håper nå at også Fremskrittspartiet kan fri seg litt fra regjeringspartienes grep og komme videre nå i dag.

Jeg har fortsatt det håp at vi i dag skal komme fram til en løsning som gjør at sjøfolk fra alle deler av Norge skal kunne ha tro på en framtid for sitt yrke og sin arbeidsplass med den betydning dette har for kysten vår og for distriktene våre.

Til slutt må jeg bare få opplyse til representanten Hedstrøm at også bøyelasterne ligger inn i Arbeiderpartiets forslag.

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Jeg skal i dette innlegget la den politiske arkeologien ligge. Men når jeg hører tidligere statsråder, enten det er Enoksen, Meltveit Kleppa, Akselsen eller hvem det måtte være, som altså har vært deltakere i regjeringer som har foreslått avvikling av disse ordningene, så la meg si det slik: Det er alltid spennende og interessant å høre på nyomvendte!

Når det gjelder skipsfart og de maritime næringer, er det ingen tvil om, som det har vært understreket i mange innlegg, at den er en viktig del av norsk næringsliv og faktisk har en viktig rolle i verdenshandelen som et miljøvennlig transportalternativ. I tillegg til at skipsfarten betjener økende etterspørsel fra verdenshandelen, ser stadig flere regioner at skipsfarten er med på å dempe presset på annen infrastruktur. Det viser at skipsfarten er en fremtidsrettet næring.

Den norskkontrollerte flåten er verdens tredje største, noe som gir norske myndigheter en særlig rolle i det internasjonale arbeidet med miljø og sikkerhet til sjøs. I tillegg har Norge en aktiv rolle i de pågående WTO-forhandlingene. Målet for disse forhandlingene er å sikre åpne markeder for norsk skipsfart. Norsk skipsfartspolitik er derfor forankret i arbeidet for felles og forpliktende internasjonale rammebetingelser med særlig vekt på FN-organet.

I Norge har vi for å ivareta disse tingene *blant annet* omfattende ordninger for å støtte norske sjøfolk. Dagens ordninger varierer, som vi har hørt, fra full nettolønn til 9,3 pst. avhengig av hvilket segment man er i. I sum er det altså bevilget i overkant av 0,5 milliarder kr i statsbudsjettet for 2003 for å bidra til at sjøfolk på norske skip også skal være norske. Gjennom budsjettavtalen med Fremskrittspartiet er disse ordningene som vi i dag har avtafestet, sikret ut denne stortingsperioden. I motsetning til de to–tre foregående stortingsperiodene er det altså nå avtafestet stabilitet i den grad man ikke ønsker å endre disse ordningene.

I de siste ukene har det vært stor oppmerksomhet rundt offshoreflåten, og jeg erkjenner at konkurransesituasjonen for deler av denne flåten virker utsatt. Når jeg sier deler er det fordi jeg ser at det er betydelige overskudd i en del av disse rederiene, faktisk mellom 10 og 12 millioner kr i overskudd pr. skip, så det er tross alt levelig i deler av offshoreflåten. Men her, som i mange deler av norsk næringsliv, oppleves store kostnadsforskjeller i forhold til konkurrentland. Det er definitivt et sammensatt bilde, og lønnskurransen har vært et viktig element i den forverrede situasjonen som har oppstått.

Jeg ser at omsorgen for offshorefartøyene nå også er kommet tilbake i partiet hvor den ikke var så veldig utpreget tidligere. Jeg tror det nå er ganske viktig å legge deler av dette bak seg og begynne å se fremover. Jeg synes melodien i det komitelederen sa, knyttet til å se fremover, er ganske viktig. Det er ingen tvil om at kostnadsforskjellene mellom norske sjøfolk og andre sjøfolk er én av grunnene til at man velger det ene fremfor det andre, men det er ikke slik at de rederiene som kan få tak i billige sjøfolk, gjør det utelukkende fordi det er billig. Når de velger norsk, er det også på grunn av kvaliteten. Når norske rederier kontraherer skip i Kina og Sør-Korea, eller hvor det måtte være, og velger norske leverandører, er det sjelden fordi de er de billigste, men fordi de er de beste. Slik er det på område etter område. Jeg gadd se det rederiet som flytter ut utelukkende på grunn av ett av disse parametrene.

Når det gjelder stabilitet, er jeg veldig enig med representanten Akselsen, som for en stund siden uttrykte at et flertall bestående av Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti kanskje ikke er det mest robuste i denne saken.

Jeg er også helt enig i den vurderingen representanten Hedstrøm gav hva gjaldt den inngåtte avtalen, der regjeringspartiene i denne stortingsperioden har forpliktet seg til ikke å svekke fergerederienes betingelser. Det har vi avtafestet, og det står vi med.

Jeg skjønner også for så vidt indignasjonen over SV hos representanten Lodve Solholm, som nærmest refererte til at man hadde skrevet innlegget siste natten. Denne saken har ligget fire–fem måneder i komiteen, og det er ikke så underlig at stabiliteten ikke er det som mest slår imot en når man nærmest er online med en del av disse angjeldende rederiene, mens vi står her og debatterer og er i tvil om man skal hoppe på dette forslaget som da er forfattet i løpet av natten (presidenten klubber). Jeg tror

Regjeringens forslag om å fremme en stortingsmelding om dette, blir ganske viktig for den maritime flåten, ikke minst om vi fortsatt også skal være en maritim nasjon (presidenten klubber og klubber).

Presidenten: Presidenten er meget tålmodig.

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Det er bra. Det er jeg òg.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Bendiks H. Arnesen (A): Jeg har hørt det før, og jeg har hørt det i dag, at Regjeringen har brukt manglende budsjettdekning, eller mangel på penger, for å si det slik, som argument for å gå imot forslaget fra Arbeiderpartiet som behandles i dag. Samtidig vet vi at en utflagging av flåten vil bety at en masse sjøfolk mister jobben, at Norge mister en stor næring med stor inntjening, at den maritime utdanningen må reduseres, at vår maritime kompetanse vil forvitte, og at staten må dekke inn store beløp til sjøfolk som har krav på sjømannspensjon. I tillegg kommer selvfølgelig de distriktpolitiske konsekvensene.

Har statsråden og Regjeringen regnet på hvordan dette vil slå ut? Er det slik at staten totalt sett vil tape på innføring av en slik nettolønnsordning, eller er det slik at dette er på forskjellige budsjett, slik at ingen kan se sammenhengen? Hva tror statsråden om dette? Hva med å bruke bare 1 milliard kr av de nittien milliardene som er gitt i skattelette til de aller rikeste, for å redde norsk skipsfart, norske arbeidsplasser og en viktig distriktsnæring?

Statsråd Ansgar Gabrielsen: For å begynne med det siste. Representanten Bendiks H. Arnesen refererte feilaktig når det gjelder skattelette til de rikeste. Enten er det manglende kunnskap eller så er det mangel på interesse for å tilegne seg kunnskap som gjør at man i det hele tatt kan komme seg til å formulere seg slik.

Det kanskje definitivt viktigste grepet som har blitt tatt i disse to år, er knyttet nettopp til å sette norsk næringsliv i stand til å holde tilbake en større andel av sitt eget overskudd. Hva hadde vært situasjonen i dag hvis vi hadde valgt alternativet etter representanten Bendiks H. Arnesens anvisning og dratt inn ytterligere et massivt antall milliarder til statskassen fra bl.a. denne flåten, fra den maritime clusteren, som det her snakkes om? Hadde man blitt bedre i stand til å møte den lave konjunkturen, eller hadde man vært dårligere i stand til det? Det har altså ikke vært ett pip fra én næringsdrivende, fra Lindesnes til Nordkapp, som etterlyser Bendiks H. Arnesens skattepolitikk, som hadde gjort at man hadde vært i en dramatisk verre situasjon enn den man er i i dag. Det er selvfølgelig ingen tvil om at da Regjeringen la frem sitt budsjett i høst, gjorde man andre prioriteringer. Det viktigste var å legge til rette for en politikk som skulle bidra til lavere rente. Da fant vi altså ikke plass til dette i budsjettet, men det ble gjort en budsjettavtale om det.

Det er gledelig å se at Regjeringens politikk på dette området virker. Næringslivet, fra a til å, var utvetydig om hva som var det viktigste, nemlig å få ned rente og kronkurs. Vi satte i verk alle de upopulære tiltak som var nødvendige for å få til det. Vi har tatt kjeften for det, også fra representanten Arnesen, men det blir ikke mindre klokt av den grunn.

Når det gjelder den maritime kompetanse, om det er forvitring eller ikke forvitring, ser jeg fullt ut at det er viktig for den maritime cluster totalt sett at vi har en stamme av norske sjøfolk på norske skip. Det er det også lagt til rette for.

Øystein Hedstrøm (FrP): Nærings- og handelsministeren har i flere sammenhenger tatt til orde for at man skal harmonisere rammebetingelsene for norsk næringsliv i forhold til det som man har i EU. Dette følges også opp på flere områder fra Regjeringens side. Næringskomiteen har nylig fått St. prp. nr. 47 for 2002 – 2003, Om støtte til skipsbyggingsindustrien. Jeg skal sitere noen linjer fra den:

«For å sikre likeartede konkurransevilkår mellom skipsbyggingsindustrien i Norge og skipsbyggingsindustrien i konkurrentlandene i EU, foreslår Regjeringen at det innføres en begrenset verftsstøtteordning» osv.

På dette området ønsker man altså å harmonisere. Jeg forstår ikke helt dette. Hva er den prinsipielle forskjellen? Når det gjelder sjøfolkene, ønsker man ikke å harmonisere regelverket vårt med regelverket til sjøfartsnasjoner i EU, men når det gjelder skipsbygging, ønsker man å gjøre dette. Mitt spørsmål til statsråden blir: Hva er den prinsipielle forskjellen? Når Regjeringen går inn for det ene, hvorfor kan man da ikke ha den samme begrunnelsen for å gå inn for det andre?

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Spørsmålet som var av både prinsipiell og teoretisk art, var knyttet til forskjellen på det å lage rammebetingelser for norsk verftsindustri når det gjelder verftsstøtte, tilsvarende EUs, og det ikke fullt ut å harmonisere for de støtteordningene som gjelder lønn. Den store prinsipielle forskjellen er at vi ikke får lønnsharmonisering selv om vi skulle vedta noen av de forslagene som ligger her.

Det er ikke én taler som i dag har tatt til orde for at vi skal sørge for at norske rederier ikke får større lønnsutgifter enn det rederier i andre europeiske land har. Men vi skal fjerne den norske skatten for norske sjøfolk. Den relative forskjell i lønn blir jo nøyaktig den samme. I den grad en spanjol i utgangspunktet koster 40 pst. mindre og man har full refusjon i begge land, vil den relative forskjellen likevel være til stede når det gjelder lønnsnivå. Derfor er det jo slik at vi, faktisk på hele 1990-tallet, så langt jeg husker – inklusive Fremskrittspartiet, bortsett fra det som kom nå i forbindelse med budsjettet – ikke har hatt noe standpunkt som har gått på at vi skal utligne disse forskjellene fullt ut. Vi hadde vel 20 pst. tidligere. Så ble det redusert til 12 pst.

Det som jeg for så vidt er enig med representanten Hedstrøm og Fremskrittspartiet i, som er deres anliggende, er at det er viktig å beholde en kjerne av norske sjøfolk. Men vi vet at selv om vi skulle innføre det mest vidtgående forslaget som ligger her, betyr ikke det at de 65 000 sjøfolk som seiler på skip med norsk flagg, vil være norske sjøfolk. Jeg tror fremdeles antallet vil ligge nokså rundt der det er, for det vil i all hovedsak være ofiserskorpset dette vil dreie seg om. Forskjellen mellom kostnader for en filippinsk sjømann og for en nordmann er fremdeles så stor at selv full refusjon ikke ville utligne for dette. Rederiene vil fort kunne regne ut forskjellen og vil i stor utstrekning likevel velge bort den norske sjømannen.

Åsa Elvik (SV): Eg oppfatta statsråden sine svar som litt retningslause. Han slår litt alle vegar. Eg må kanskje seie at eg har forståing for det, i denne situasjonen. Eg veit ikkje om eg skal oppfatte statsråden sitt siste svar slik at han er overraska over at ingen i denne salen foreslår at norske sjøfolk skal gå ned 40 pst. i lønn. Eg er ikkje spesielt overraska over det.

Statsråden refererte i sitt hovudinnlegg til mitt hovudinnlegg og ulike typar nattarbeid. Eg vil berre presisere at eg skriv innlegga mine sjølv. Ergo må eg av og til ta natta til hjelp. Men forslaget er altså ikkje skrive i natt. Forslaget er tvert imot resultatet av ein lang prosess i komiteen og er justert mange gonger, slik at denne natta skal ikkje ha skulda for korleis det forslaget ser ut.

Eg er einig i veldig mange av dei nyanseringane som statsråden bruker i innlegget sitt når det gjeld den økonomiske situasjonen for enkelte reiarlag. Det er ikkje så eintydig som biletet blir teikna. Det ser vi vel alle saman når vi ser dei økonomiske resultatata, dei førebelse rekneskapstala for 2002, som blir lagde fram i desse dagar. Eg har ikkje noko problem med å vere einig med statsråden i det.

Spørsmålet mitt blir: Ser ikkje statsråden at Høgre med sine klare og tydelege lovnader om at norske reiarlag skal ha dei same rammevilkåra som dei europeiske reiarlaga, nettopp bidreg til å legitimere tankegangen om at det er greitt å flagge ut dersom ein ikkje har det slik ein har det i EU? Ser ikkje statsråden at sidan Høgre har vore med på å byggje opp dei forventingane, er vi nettopp i den situasjonen vi er i i dag, at det på ein måte er ei akseptabel løysing, utan at ein stiller krav i forhold til det?

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Når jeg henviste til littlige aktiviteter, var det for så vidt i en referanse til det representanten selv sa i sitt innlegg. Så vidt jeg kan se av det forslaget som ligger på bordet, er det ikke fremmet mens man holdt på med komitearbeid, men i etterkant, nemlig i dag kl. 08.40. Det var det jeg refererte til. Det forslaget har jo andre og justerte elementer i seg i forhold til det som SV la fram i komiteen. Så vidt jeg har skjønt, har det i dag vært kommunisert med de to-tre angjeldende rederier for å få en vurdering av dem, og det er for så vidt greit nok.

(Statsråd Gabrielsen)

Representanten tar opp Høyres engasjement på dette området, og det er ingen tvil om at i det budsjettet vi la fram i høst, hadde vi ikke dette med, det erkjenner jeg fullt ut. Det var ikke fordi vi mente at det var helt vanvittig under noen omstendigheter å ha inne refusjonsordninger av en eller annen art, men kort og godt fordi vi hadde noen overordnede målsetninger om å ha et så stramt budsjett nettopp av hensyn til næringslivet og ikke minst konkurranseutsatt sektor. Det er, som sagt, gledelig å se at når det gjelder den politikken vi la opp for å bøte på to av de tre verste forhold for norsk konkurranseutsatt industri, nemlig det som går på rentenivå og det som går på kronkurs, er vi i ferd med å lykkes på bakgrunn av den strategien vi valgte. Ved å lage et så stramt budsjett, fikk vi altså ikke plass til dette, det erkjenner jeg fullt ut. Jeg erkjenner også fullt ut det jeg har stått for på dette området på 1990-tallet når det gjelder engasjement i Stortinget, mot både tidligere statsråder i Bondevik I-regjeringen, og for den saks skyld Harlem Brundtland-regjeringen, Jagland-regjeringen og Stoltenberg-regjeringen.

Odd Roger Enoksen (Sp): Et par henvisninger til det statsråden sa i sitt innlegg.

I motsetning til tidligere, er nå rammebetingelsene avtafestet, det er riktig, men heller ikke det kan vel Høyre tillate seg å ta æren for. Statsråden og undertegnede satt i lag i næringskomiteen i Bondevik I-regjeringens tid, og jeg kan ikke huske at Høyre heller den gang gjorde seg til noen spesiell pådriver for å få avtafestet ordninger ut perioden.

Statsråden antydet at det var enkelte i salen som nærmest var online med rederiene mens debatten pågår. Jeg vet ikke hvem statsråden siktet til, men det ville kanskje ha vært en fordel i den situasjonen store deler av norsk næringsliv er i for tiden, om også statsråden fra tid til annen hadde vært mer online enn det vi kan få inntrykk av at han er, når han til stadighet gjentar sitt mantra om at det er ingen grunn til å gripe inn på noe som helst område. Det er en politikk som ikke kommer til å føre fram over tid.

Jeg vil gjerne gjenta mitt spørsmål, selv om jeg i svaret til forrige replikant kunne få et inntrykk av hva Regjeringen nå har til hensikt å gjøre. Nå argumenterer statsråden med behovet for et stramt budsjett som begrunnelse for ikke å ha foreslått bevilgning til refusjonsordningen på inneværende års budsjett. Det respekterer jeg, for det er faktisk et argument som Regjeringen er nødt til å ta hensyn til. Men det har vært brukt vekslende argumenter, bl.a. fra finansministeren, som overhodet ikke er begeistret for denne type ordning, og som også gir uttrykk for det i klartekst i alle de debatter han deltar i. Derfor kunne det kanskje være greit å få næringsministeren til å si noen ord om hva slags ordning næringsministeren og Regjeringen ønsker at denne næringen skal ha for framtiden, hvis vi ser bort fra årets stramme statsbudsjett.

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Det var et meget konstruktivt spørsmål. Men la meg si først i forhold til det «å

ta æren for». Jeg kan ikke innbille meg at noen kan ha fått inntrykk av at undertegnede eller andre fra Høyre har prøvd å ta æren for noe som helst i forhold til avtalen. Det er et faktum at det var Fremskrittspartiet som fikk dette inn i budsjettavtalen med Regjeringen.

Når det gjelder å være online med norsk næringsliv, ser jeg ikke bort fra at det er andre som kanskje har like god kontakt, men jeg kan vanskelig forestille meg at noen har noe særlig mer kontakt. Og det er et ganske utvetydig budskap fra Lindesnes til Nordkapp når jeg treffer næringslivet. De som er på besøk i departementet daglig – uansett fra hvilken bedrift, uansett fra hvilken region, uansett fra hvilken bransje – sier at det aller viktigste er at vi sørger for fortsatt svekkelse av kronen, redusert rente og at vi får til et annet nivå hva gjelder lønnsvekst. Det er og blir det viktigste.

Så til at finansministeren har uttalt seg om ferjerederier o.l. La meg si det slik at i den grad Stortinget – og komiteen – skulle gjøre noe konstruktivt, skulle man, etter mitt skjønn, ta utgangspunkt i å finne fram til hvilken ramme som det er flertall for, og så finne ut hvordan man best kan bruke den rammen for å sørge for at det mest kompetente maritime miljøet får ressursene. Jeg ville ikke ha valgt å gi 40 pst. til ferjerederiene mens vi f.eks. gir 9,3 pst. til offshore. Jeg vil si at i det minste burde det ha vært en likevekt mellom dem. For hvis man virkelig er opptatt av den genuine kompetansen som er i det maritime miljøet, vet man at den varierer fra segment til segment, og etter mitt skjønn er det viktigere å høyne prosenten for offshore enn å holde den på 40 for kelnere.

Bendiks H. Arnesen (A): Jeg registrerer at statsråden framstiller mine utsagn som feilaktige. Statsråden har et annet utgangspunkt enn jeg, nemlig næringsnøytralitet. Her er vi uenige, og det må vi akseptere. Forskjellen er at jeg f.eks. går inn for å styrke SND, mens statsråden ønsker å svekke slike tiltak. Det samme gjelder vel også denne saken. Men mitt spørsmål var: Hvorfor ikke bruke en liten del av de store skattelettene som gis, til mer målrettet innsats for å redde tusenvis av arbeidsplasser, for å redde utdanningstilbud, for å redde kystdistrikt og for å redde andre næringer?

Jeg har også merket meg at det blir poengtert i dag at vi aldri har bidratt så mye til skipsfarten som nå, og det blir nevnt et tall på 550 mill. kr. Beløpet var, så vidt jeg vet, 540 mill. kr i 1996, og det blir vel langt mer i 2003-kroner. Kan statsråden bekrefte disse tallene?

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Det har, så vidt jeg husker, vært bred enighet i Stortinget på hele 1990-tallet etter at vi behandlet næringsmeldingen for noen år siden, om at hovedsporet i norsk næringspolitikk er næringsnøytralitet. Det gjelder også Bendiks H. Arnesens eget parti.

Så til: «Er det slik»? Nei, det er ikke slik. Det er nesten ikke den næringen hvor ikke politikerne er inne og gjør justeringer. Det er ikke slik at det er bare innenfor landbruk og shipping at man er inne og gjør det. På om-

råde etter område har vi spesielle ordninger, både pluss og minus.

Så til SND, som representanten Arnesen ønsker å styrke. Ja, jeg takker for det ønsket. Men det har altså blitt redusert hvert år siden 1993, og det er ikke Høyre som har sittet i regjering siden 1993. Det er i stor grad hr. Arnesens nærmeste allierte.

Og så til at vi skulle bruke bare en liten del av skatteletten til dette formålet. Man kunne i hvert fall ikke brukt den skatteletten som Arnesen *ikke* vil gi, til dette. Man må først være villig til å gi skattelette før man eventuelt alternativt bruker det til noe annet. Arnesens skatte-skjerpelser kunne i hvert fall ikke ha vært brukt til dette.

Jeg føler at vi er på helt riktig kurs hva gjelder det som er det aller viktigste for norsk industri og norsk konkurranseutsatt næringsliv, nemlig å kjøre et løp hvor vi holder oss i skinnet i forhold til bruk av offentlige midler, og begrenser oss til å lage et regime i tråd med det norsk næringsliv etterspør, for å styrke den totale konkurransevnen. Det er bare det som vil sikre sysselsetting både i distriktene og i sentrale strøk.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Rigmor Andersen Eide (KrF): Det er flere ganger i debatten nevnt avtalen som regjeringspartiene fikk med Fremskrittspartiet, som regulerte både lettelser i rederibeskatningen og refusjonsordningen, pluss nettolønnsordningen for fergereederier. Det ble vedtatt at denne innretningen i hvert fall ikke skal svekkes i inneværende stortingsperiode.

Vi vet at 550 mill. ligger til grunn – det er rammene for de ulike økonomiske ordninger for sjøfolk. Jeg synes det er positivt det vi hørte i dag fra representanten Hedstrøm, som gir åpning for å se på innretningen av disse midlene. Det hadde vært positivt om vi fikk en dreining fra å støtte «kelnerne» i Oslofjorden til f.eks. å støtte sjøfolk innenfor offshore.

Vi har opplevd mye støy om utflagging og trussel om dette, og vi har vært vitne til «opprør» tilsvarende Vestlandsrådet. Dette tar vi på alvor. Denne saken har stor betydning for Kristelig Folkeparti, fordi det dreier seg om arbeidsplasser i distriktene, fordi det dreier seg om grunnlaget for en kunnskapsintensiv industri i framtiden. Dette handler om vår konkurransevne og vår mulighet for å danne grunnlag for økt verdiskaping i framtiden.

Kristelig Folkeparti har tidligere tatt til orde for at rammevilkårene må harmoniseres med våre konkurrenters i størst mulig grad. Dette har med stabilitet og forutsigbarhet å gjøre. Regjeringen har derfor gjennomført store avgifts- og skattelettelser, som i hovedsak har kommet bedriftene til gode. Eksempler på dette er bortfall av investeringsavgiften, dobbeltbeskatningen av utbytte og flypassasjeravgiften og bedring av avskrivningssatsene. I tillegg har Regjeringen inngått samarbeidsavtale med partene i arbeidslivet for å dempe lønnsveksten. Regjeringen har tatt et krafttak for forskning og utvikling, og vi ønsker å skape nye arbeidsplasser. Og for dem som blir

ledige, har vi omorganisert og styrket Aetat. Alt dette er viktige bidrag til næringslivets rammebetingelser.

I den senere tid har det vært mye snakk om utflagging av rederier og møbelbedrifter osv. Det er sikkert flere grunner til at det skjer, og jeg ser ikke bort fra at de utflaggingene som har skjedd, er godt begrunnet. Samtidig ser jeg heller ikke bort fra at enkelte av utflaggingene har helt naturlige grunner ut fra et sviaktende hjemmemarked, ut fra nye markeder utenlands eller lignende. Ved gjennomgang av enkelte aktørers regnskaper har vi sett at det heller ikke nødvendigvis er dårlige resultater som tvinger dem ut. Det er tall også for 2002 – til opplysning for representanten Enoksen, som mente at dette må være eldre tall. På grunnlag av dette er det altså en viss sannsynlighet for at utflagging ikke alltid trenger å være relatert til dårlige rammebetingelser.

Ikke desto mindre ser jeg at disse utflaggingene egner seg som gode eksempler for å markere et synspunkt for næringen. Det er for så vidt greit nok, men jeg vil påpeke viktigheten av å opprettholde en viss aktivitet på hjemmebane for å kunne ivareta et grunnlag for å bygge en kunnskapsintensiv industri i framtiden – ikke minst med tanke på framtidig verdiskaping. Vi kan ikke stikke under en stol at Norge er et høykostland.

Derfor må vi i framtiden være konkurransedyktige på mer kunnskapsintensive områder og nisjer. Derfor må vi i framtiden bygge på de erfaringene vi har, og det vi har tradisjon for å være gode på.

Økonomiprofessor Arild Hervik sa nylig at kunnskapen om og erfaringen med de grunnleggende prosessene i en produksjonsvirksomhet er en forutsetning for å bli gode i f.eks. produktutvikling. Det som er viktig da, er at vi ikke flagger ut bransjer eller områder som er grunnlaget for det som vi ønsker skal videreutvikle Norge til å bli en avansert industrinasjon.

Dette ansvaret kan ikke legges på næringslivet alene, ikke på rederiene heller i dette tilfellet. Derfor må vi vite mer om de ulike bakgrunnene dette har sitt utspring fra. Disse og liknende spørsmål ser jeg fram til å få en totalgjennomgang av i den bebudede skipsfartsmeldingen, som vi får til neste vår.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Tore Nordtun (A): Den maritime næring er nå ved et veiskille ved at kompetanse og arbeidsplasser forsvinner utenlands. Uten denne næringen vil mange kystsamfunn gå en dyster framtid i møte med hensyn til arbeidsplassene.

For å opprettholde Norges maritime fortrinn og sikre norske sjøfolk må en få på plass stabile og varige konkurransevilkår. Noe må gjøres, og det må gjøres nå. Jeg opplever med forundring at hovedtalsmannen fra Høyre, Kristiansen, og delvis næringsministeren i sine innlegg er nær ved å harselere med opposisjonen og deres syn på denne viktige næringen i Norge. Lederen i næringskomiteen, Olav Akselsen, skrev i mai 2002 brev til næringsministeren, der man inviterte til et samarbeid for å få

rammevilkårene på plass og stabilitet for denne næringsen, som er så viktig for Norge. Svaret får vi i dag. Regjeringen har hatt 3/4 år på å finne ut av dette og komme med innretninger som vi kunne stå sammen om som en varig løsning for disse arbeidsplassene og kystsamfunnene våre. Ingenting har skjedd. Og så opplever vi at man snakker om arkeologi og forskjellige andre utgravninger her fra fortiden. Noe må gjøres nå, vi må ta innover oss virkelighetens verden og hva som skjer rundt oss.

Det blir også fra enkelte representanter vist til gode regnskapstall fra enkelte rederier. Jeg er glad for at det er gode regnskapstall fra enkelte rederier, men det er mange som sliter også. Men det er ikke det saken dreier seg om. Saken dreier seg om at vi har andre rammevilkår enn våre nærmeste konkurrenter, som overtar hver eneste dag og skviser ut arbeidsplassene våre. Jeg skal love Kristiansen at Arbeiderpartiet vil ha på ukens meny hver eneste uke sysselsetting og arbeidsplasser. Da må også Høyre og Kristiansen finne seg i at vi tar disse spørsmålene opp hver eneste uke. Sjøfolkene representerer en av våre viktigste næringer, og det kommer vi også til å minne Høyre på hver eneste dag.

Jeg sa litt tidligere noe om rammevilkår. Så er det sagt fra Høyre at det er viktig å sikre næringslivet skattelettelse. Ja, på enkelte områder er det det. Men når vi snakker om 19 milliarder kr i skattelettelse, som er utdelt til nå, og de skal opp i 38 milliarder kr før valgperioden er omme, og når vi ser fordelingsprofilen på disse skattelettelsene, er det åpenbart at det ikke går i retning av styrking av arbeidsplasser, tvert imot. Her må vi handle, vi kan ikke bare se på utflaggingen og handle i etterkant.

Torbjørn Andersen (FrP): Jeg har bedt om ordet i denne saken som er så viktig for min egen landsdel, Sørlandet. Fremskrittspartiet er sterkt opptatt av å se det dramatiske og akutte behovet for å skape gode og konkurransedyktige rammevilkår for norsk skipsfart for fortsatt å opprettholde en sterk maritim sektor i Norge.

I min landsdel, Sørlandet, har vi en betydelig maritim virksomhet, med 18 rederier til sammen, og disse opererer og eier mer enn 464 skip, sysselsetter nær 10 000 sjøfolk, og over 1 500 av dem er bosatt på Sørlandet og i Norge. De næringsmessige ringvirkningene fra maritim virksomhet er store på Sørlandet. På Sørlandet har vi verdens ledende skipsassurandørselskap, Gard, som har over 350 ansatte, vi har en betydelig mekanisk industri som er sterkt knyttet til skipsfart og offshoreoppdrag, og dette kan altså forvitne og forsvinne dersom vi får en omfattende utflagging. Dessuten, rederipenger er ofte investert i et betydelig antall bedrifter i landsdelen for å skape lokale arbeidsplasser, og bidrar positivt til å utvikle landsdelen. Skipsfarten har historisk betydd alt for utviklingen på Sørlandet. Uten rederinæringen hadde Sørlandet sett annerledes ut i dag. Men fortsatt betyr skipsfarten mye for landsdelen på mange måter.

Jeg er derfor skuffet over at Regjeringen ikke gjør mer for å forhindre utflagging av den maritime virksomheten. Fremskrittspartiet er lei seg for det svik som er begått mot norske sjøfolk den siste tid. Norsk maritim virksom-

het står nå ved et veiskille, og handler vi ikke snart, kan Norges dager som verdens tredje største sjøfartsnasjon snart være talte. Det vil vi som nasjon tape stort på i framtiden, ikke minst rammer dette distriktene for fullt. På vegne av Sørlandet og norske sjøfolk og for så vidt hele landet ellers vil jeg kreve at politikerne nå så fort som mulig tar seg sammen og vedtar rammevilkår, slik at norske sjøfolk og norske rederier får konkurransedyktige betingelser som står i forhold til dem man har i andre land. Men vi må handle raskt. Det har altså flertallet ennå ikke forstått. Klarer vi ikke å redde landets maritime næringer, er vi som nasjon blitt fattigere – garantert fattigere. Vi er best når vi kan konkurrere på like vilkår, så hva er det egentlig vi venter på? Derfor bør man nå straks innføre en såkalt nettolønnsordning for norske sjøfolk og tilpasse tonnasjeskatten. Nå haster det virkelig for norske sjøfolk. Våre sjøfolk er nå blitt 40–50 pst. dyrere enn sjøfolk fra EU, Sverige eller andre land, og slik kan det ikke fortsette over lengre tid. Vi må bli enige om en norsk skipsfartspolitik som kan bringe norsk maritim næring på banen igjen, så fort som mulig og mot nye høyder.

Asmund Kristoffersen (A): Vår skipsfartsnæring har i dag dramatisk dårligere vilkår enn det vi ser i våre konkurrentland. Vi ser at mange rederier, ikke minst i offshoreflåten, nå flagger ut et betydelig antall skip og arbeidsplasser og legger planer for ytterligere utflagging, noe som er kommet tydelig fram også i dagens debatt. Vi trenger ikke flere utredninger og meldinger fra regjering til storting for å være i stand til å se denne virkeligheten.

Regjeringspartienes representanter må fortsatt være både blinde og døve som ikke ser at det kreves handling straks. Stortinget har pålagt Regjeringen å komme med et opplegg som sikrer norske rederier og sjøfolk stabile og likeverdige konkurransevilkår, men dette saboteres. Regjeringen fikk gjennom Arbeiderpartiets forslag en ny sjanse til å ta denne situasjonen på alvor, men benyttet den ikke. Dermed sier regjeringspartiene ja til forsterket utflagging. Næringen er krystallklar på at den nå ikke kan sitte og vente lenger. Kostnadsforskjellene mellom norske betingelser og f.eks. ordningene i Danmark, Sverige og England er så store at konkurransen blir uholdbar, med en kostnadsforskjell på mange millioner kroner pr. båt innenfor f.eks. offshore.

Det koster i første omgang å innføre nettolønn, men vi må, slik Arbeiderpartiet foreslår, kunne utvide nettolønnsordningen til å gjelde offshorefartøy i NOR-registret allerede fra 1. juli 2003. Det betaler seg i form av arbeidsplasser både på sjø og land. Denne næringen har betydd, og betyr, svært mye for mange kystregioner. I Møre og Romsdal ser vi hvordan skipsfarten, særlig innenfor offshore, har vært med på å utvikle et av verdens sterkeste og mest kompetente maritime miljø både på design, utvikling, konstruksjon og produksjon. Over 50 pst. av den totale offshoreflåten i Nordsjøen, dvs. vel 100 offshore- og supplyfartøy, hører til her, og ca. 70 pst. av verdens offshore- og supplyflåte er designet og utviklet her, særlig i sunnmørsregionen. Vi snakker her om investeringer i fartøy på opp imot 8 milliarder kr. de siste sju-åtte åre-

ne. Det er dette unike miljøet med arbeidsplasser og kompetanse vi i dag vil forsvare. Dette er i fare. Derfor må refusjonsordninger og nettolønn enten forskriftsfestes eller lovfestes!

Elisabeth Røbekk Nørve (H): Det er fantastisk å høre Arbeiderpartiets representanter, som i sine budsjett aldri har funnet rom for nettolønnsordningen og bedre rammevilkår for sjøfolk. Nå gjør de det, og ære være dem for det, men det er ganske merkelig å oppleve dette.

Det er svært uheldig og beklagelig at norsk konkurranseutsatt næringsliv ikke har like rammevilkår som sine konkurrenter i andre land. Som representanten Solholm påpekte, har undertegnede helt riktig sagt at Høyre vil arbeide for mest mulig like rammevilkår også for den maritime næringen. Viktige rammevilkår for den maritime næringen er også lavere skatter, rente og kronekurs, nettopp hva denne Regjeringen har prioritert.

Problemet er at i løpet av fjoråret og inneværende år har store deler av norsk konkurranseutsatt næringsliv mer eller mindre grunnstøtt. Mange forhold spiller inn, som høyere lønninger, høy kronekurs og høy rente. I tillegg er det på sin plass å minne om at da Samarbeidsregjeringen tok over etter Stoltenberg-regjeringen, hadde norsk næringsliv et historisk høyt skatetrykk som Samarbeidsregjeringen har snudd med 19 milliarder kr. 80 pst. av dette har bidratt til å styrke og gjøre norske næringsbedrifter mer konkurransedyktige i fremtiden.

Den næringspolitiske krisen som landet generelt og kysten spesielt nå befinner seg i, krever at Regjeringen i tillegg til skattelette konsentrerer seg om å hjelpe næringsbedrifter som virkelig blør på grunn av dårlig konkurransevilkår. Både kronekurs og rente er nå på vei ned, nettopp fordi Regjeringen har stått fast på et stramt budsjett, og fordi vi har tatt næringslivet på alvor.

For å lykkes med å snu den negative trenden som næringslivet nå er inne i, er det viktig at alle bidrar. For en solid næring som det skipsfarten er, burde det være enkelt å vise litt solidaritet og vente til skipsfartsmeldingen blir behandlet. I den forbindelse vil gode rammevilkår for sjøfolk være en viktig del som helt klart vil bli tatt på alvor.

Rita Tveiten (A): Noreg treng norske sjøfolk og ei maritim næring òg i framtida. Då er det avgjerande at denne næringa kan konkurrera med tilsvarande næringar i nabolanda våre. Det er berre ved at me får på plass sam- anliknbare rammevilkår, at me kan rekna med at omgrepet «den norske sjømannen» òg vil vera kjent i framtida.

Utan norske sjøfolk mistar me eit heilt sentralt grunnlag for ulike maritime bedrifter, alt frå sjøtransport og skipsutstyr til forskning og finansiering. Noreg kan faktisk mista store eksportinntekter knytte til norsk leveranse av avansert skipsutstyr, som vert nytta på skip bygde både i Noreg og i utlandet – kanskje ikkje i dag eller i morgon, men på sikt. For det er og vert den norske sjømannen som er grunnlaget og drivkrafta i heile den maritime næringa. Det er hans kunnskap, initiativ og glød som er energien i utviklinga. Det er han me finn att, med sin

kompetanse i dei ulike delane av den maritime næringa i vid forstand. Dette har me ikkje råd til å mista. Reint samfunnsmessig spelar òg den norske sjømannen ei sentral rolle ved at han bur og lever og har familien sin langs kysten. I dag har me òg høyrte at det finst sjøfolk i alle landets kommunar.

Det er òg grunn til å minna om at refusjonsordninga har ein historikk der det låg ein avtale om dugnad mellom sjøfolk, reiarlag og staten. Det er statens bidrag som framleis manglar i nødvendig omfang. Det må vera på tide å få ei avklaring som står seg over tid. Fleire norske reiarlag har venta for å sjå korleis situasjonen vert, men no vil dei ikkje haldast oppe med prat. Lojaliteten både frå norske sjøfolk og frå norske reiarlag har vore stor. Dei har trudd på lovnadene, og dei har venta. No må det til ei avklaring som resulterer i at me framleis har ei maritim næring, og at Stortinget slepp å diskutera ei næring som *var* riktig for Noreg, når skipsfartsmeldinga kjem i 2004. Dette er alvor og ingen leik, iallfall ikkje for dei som skal ha levebrødet sitt frå norsk maritim næring, og familiane deira.

Oystein Hedstrøm (FrP): På tampen av debatten må det vere klinkende klart og viktig å understreke at det politiske flertallet i Norge ikke er villig til å gjøre de nødvendige grepene som skal til for at norsk skipsfart som en helhet skal være internasjonalt konkurransedyktig inn i fremtiden. Det bildet vi har hatt i mange år, der skipsfarten har bevist sin egen fortrefelighet med høy kompetanse og ved å være verdensledende og nr. tre i tonnasje, kan glippe ut av hendene på norsk næringsvirksomhet helt unødvendig fordi politikerne ikke er villige til å gi rammebetingelsene.

Norske sjøfolk på de sju hav med det norske flagg vaiende i vinden – vil vi oppleve det i fremtiden? Eller skal det være filippinere, indere, polakker og baltere og andre land? Vi vet jo at EU etter Lisboa-konferansen er i ferd med å bygge seg opp til en maritim stormakt. Skal vi la dette slippe ut av hendene på oss helt unødvendig og i en situasjon der norsk næringsliv og eksportindustri forvitrer? Vi i Fremskrittspartiet mener ikke det.

Så til stemmeforklaringen. Jeg skal kun gi Fremskrittspartiets stemmeforklaring til forslag nr. 6, fordi det i de andre forslagene er helt klart hvordan Fremskrittspartiet vil stemme. Vi vil støtte SVs forslag etter en grundig vurdering, og jeg må forklare det litt. Tidligere i dag kom jeg inn på Color Line og Fjord Line, som i dag er omfattet av ordningen, og vi har en moralsk forpliktelse for at rammebetingelsene skal ligge fast i tråd med de investeringene som er gjort, på 2,2 milliarder kr fra Color Lines side. Nå har vi vært i kontakt med disse rederiene, og de ser ikke på dette fondet som noe negativt. De støtter det, og Fremskrittspartiet ser helt klart at dette ikke er en svekkelse av den avtalen vi har med Regjeringen. Men jeg vil understreke at det er et tertiært standpunkt. Vi mener selvfølgelig at Fremskrittspartiets løsningsmodeller for norsk skipsfart og den norske sjømann er de aller beste. Så støtter vi Arbeiderpartiets forslag sekundært. Men dette drar i hvert fall norsk skipsfart og netto-

lønnsordningen innenfor offshore, som kanskje senere også kan utvides til andre kategorier, i riktig retning, og det er hovedbegrunnelsen for at vi vil støtte forslaget.

Åsa Elvik (SV): Eg får vel seie meg svært fornøgd med at Framstegspartiet vil støtte SV sitt subsidiære forslag tertiært! Det seier vel noko om kor vanskeleg det har vore å få noko som helst ut av denne saka.

Eg tek ordet berre for å gjere greie for ei lita endring som er gjort i forslaget vårt. Det er i setninga som lyder:

«Stortinget ber Regjeringa opprette et fond som skal gå til ...»

Der har vi gjort ei endring, og forslaget lyder då:

«Stortinget ber Regjeringa opprette et fond, for eksempel etter svensk modell, som skal gå til» osv.

Dette berre for å gje Regjeringa litt hjelp i utarbeidinga av meir konkrete og detaljerte vilkår.

Eg vil også gjere merksam på at det forslaget som ligg på bordet, har ein verknad for 2003 rekna til 130 mill. kr i forhold til dei tala som departementet har lagt på bordet. Det vil altså bli eit netto provenyutap på 130 mill. kr ved utvidinga av nettolønnsordninga til offshore, herunder bøyelastarar og supplybåtar.

Presidenten: Representanten Åsa Elvik har orientert om de endringene som Sosialistisk Venstreparti har gjort i forslag nr. 6.

Olav Akselsen (A): Først trur eg eg må be representanten Røbekk Nørve studera tidlegare budsjett litt nøyare enn ho har gjort. Dersom ho ikkje har funne denne typen støtteordningar der, må det vera fordi ho har hoppa over dei sidene der dette har vore omtala.

Etter å ha høyrte på statsråden har eg funne ut at han må ha ein snever omgangskrets, for han gjev inntrykk av at alt er fryd og gaman i norsk næringsliv, og at det er stor oppslutning om Regjeringa sin næringspolitikk. Sidan nyttår har eg besøkt ca. 25 bedrifter over heile landet i ulike næringer. Eg må berre innrømme at eg enno har til gode å høyra positive ord om den næringspolitikken som i dag blir ført i kongeriket. I motsetning til ministeren har eg faktisk høyrte sterke ønske om å skifta denne ut med ein meir aktiv næringspolitikk. Når næringsministeren ikkje har høyrte desse signala, tek eg det som eit teikn på at han tydelegvis har møtt ein gjeng med veldig høflege folk når han har hatt kontakt med dei ulike bransjane i Noreg.

Eg har sagt at me i Arbeidarpartiet har eitt mål, og det er at me i fellesskap skal koma fram til eit nasjonalt kompromiss. Trass i ei mengd skuffelsar så langt i perioden står dette håpet framleis ved lag. Eg håpar at me helst før, men i verste fall i samband med, Regjeringa si skipsfartsmelding skal greia å betra forholda og ikkje minst greia å skapa stabile forhold. Då er det viktig at det i den prosessen som no skal starta, ikkje blir skapt ny usikkerheit. Dei ulike signala som kjem her mot dei ordningane som me i dag har for ferjearlaga, er etter mitt syn eigna til å skapa slik usikkerheit.

Eg synest det er viktig å presisera at sjølv om me i Arbeidarpartiet ikkje var ein del av det forliket som var i fjor haust, har me teke det for gjeve at dei rammevilkåra som no er gjevne til den delen av skipsfartsbransjen vår, skal stå fast. Me må hugsa at på bakgrunn av det kompromisset i fjor haust er det no blitt investert mellom 2 milliardar og 3 milliardar kr i dei ulike ferjearlaga. Dersom dei no skal bli utsette for ei ny endring av desse rammevilkåra, er det eit nytt eksempel på at ein bidreg til å auka politikarforakta, så eg håper iallfall ikkje det blir sluttresultatet av denne prosessen.

Så høyrer eg no at Framstegspartiet ønskjer tertiært å stemma for forslaget frå SV. Det er me sjølvsagt svært glade for. Det betyr at det i dag vil bli eit positivt vedtak som vil kunne vera med på å sikra arbeidsplassane langs kysten vår. Blir det resultatet, vil eg seia at då er vårt Dokument nr. 8-forslag krona med hell.

Lodve Solholm (FrP): Eg trur vi skal vere klar over at nettolønnsordninga for reiarlaga ikkje berre er ei sak som gjeld den norske sjømannen, og han åleine. Dette handlar om heile den maritime sektoren i Noreg. Det handlar om skipsverfta, det handlar om design, det handlar om utstyrproducentar. I det heile er det kanskje snakk om 70 000-80 000 arbeidsplassar, ikkje berre dei 20 000 norske sjøfolka, som vel er innafor det totale talet.

Dette er arbeidsplassar som vi no kanskje klarer å redde nokre av, i og med at vi kom fram til eit kompromiss. Når ferjearlaga no seier at det forslaget som ligg føre, ikkje inneber ei svekking av budsjettavtalen som Framstegspartiet hadde med Regjeringa, kanskje snarare tvert om, fordi dette er pengar som blir pløgde tilbake – det er heller ikkje store pengesummar det er snakk om for desse reiarlaga, kanskje 15-16 mill. kr eller noko slikt – er det mogleg at vi kanskje kan klare å gå eit steg i riktig retning. Men det dreier seg likevel om 70 000-80 000 arbeidsplassar.

Det er litt merkeleg når Regjeringa plutsleg i ein fase no foreslår å gi verftsstøtte nettopp til ei næring som ønskjer å få like rammevilkår som Europa. Partiet Høgre har slåst og stått på barrikadane med brev frå formannen – eg hugsar Elisabeth Røbekk Nørve i september. Ho nemner no i innlegget sitt at det siste året, i 2002, har det skjedd noko radikalt. Men i september stod ho på torget i Ålesund og vifta med brevet frå Jan Petersen opp i ansiktet på sjøfolka og sa: Det er klart vi i Høgre skal slåst for dette. Det er klart vi i Høgre skal stå ved sida av Framstegspartiet og slåst for at sjøfolka skal få nettolønnsordning. Det var det stortingsrepresentant Elisabeth Røbekk Nørve stod og fortalde den norske sjømannen i Ålesunds gater i september 2002. No plutsleg er det med nebb og klør at ein skal jobbe for at dette ikkje skal skje.

Så står også representanten Eide frå Kristeleg Folkeparti og snakkar om distriktsarbeidsplassar. Men er ikkje dette distriktsarbeidsplassar? Det er nettopp det dette er. Og ein er villig til å la 70 000-80 000 arbeidsplassar berre segle sin eigen sjø, for å bruke eit maritimt uttrykk. Kvar er truverdet til Høgre då? Denne saka, saman med

laksefjordsaka, som vi behandla i denne salen tidlegare i denne veka, er den største skuffelsen Høgre har gitt meg på mange, mange år.

K j e l l E n g e b r e t s e n hadde her overtatt presidentplassen.

Oddvard Nilsen (H): Jeg ber om ordet for å oppklare et par ting knyttet til dette.

Da vi gikk inn i budsjettforhandlinger i høst, var et av de absolutte kravene fra Fremskrittspartiet en refusjonsordning og nettolønn for fergereederiene. Det var et absolutt krav før vi i det hele tatt kom i forhandling. Vi ønsket nok å nytte de pengene på en litt annen måte – en mer rettferdig måte, og på en måte som vi mente hadde kommet sjøfolkene bedre til nytte enn dette. Men det var som sagt et absolutt krav fra Fremskrittspartiet. Og slik ble det.

Så har vi også en avtale med Fremskrittspartiet, hvor det står følgende:

«Partene er enige om at refusjonsordningen for sjøfolk og nettolønn fergereederier, som følger av denne avtale, ikke skal svekkes.»

Det er helt åpenbart at når man nå tar 470 kr fra denne ordningen, er det en svekkelse. Jeg må si det som det er: Dette er, sett fra regjeringspartienes synspunkt, et brudd på avtalen vi har med Fremskrittspartiet.

La meg få lov til å understreke – siden det ble sagt her i sted at man hadde ringt fergereederiene og fått tilbakemelding om at dette ikke var så galt: Vi har ingen avtale med fergereederiene. Vi har en avtale med partiet Fremskrittspartiet. Jeg vil understreke at vi mener at vi da også står fritt til, når vi kommer tilbake igjen i revidert, å se på den ordningen, også med bakgrunn i den debatten vi har hatt her, med sikte på å få til en ordning som er mer målrettet og mer i samsvar med det vi mener er korrekt.

Det er også viktig for meg å understreke at jeg synes det er litt underlig at Fremskrittspartiet stemmer for dette forslaget. For når man går inn og ser på premissene for SVs forslag – jeg skal få lov å sitere fra innstillingen – står det følgende:

«Desse medlemene» – altså SV – «viser til at det i budsjettforliket mellom Regjeringa og Fremskrittspartiet hausten 2002 vart semje om å ikkje svekke refusjonsordninga eller nettolønsordninga for fergereieria denne stortingsperioden. Desse medlemene har vore og er mot denne prioriteringa.»

Det kan ikke tolkes annerledes enn at premissene for SVs forslag rett og slett er imot den avtalen som vi har med Fremskrittspartiet, og det betyr at det åpenbart er et brudd med den avtalen når Fremskrittspartiet vil stemme for et forslag som har slike premisser lagt til grunn.

Carl I. Hagen (FrP): Jeg vil gjerne lese opp et skriv vi har mottatt:

«STORTINGETS BEHANDLING AV INNSTILLING S. NR 143 (2002-2003)

I forbindelse med Stortingets behandling av utvidelsen av nettolønsordningen til å omfatte offshore-

fartøy i NOR-registeret med virkning fra 1. juli 2003, er det blant annet fremsatt forslag fra SV omhandlende:

«Stortinget ber Regjeringa opprette et fond som skal gå til kompetansehevings- og rekrutteringstiltak i den maritime næringa, spesielt retta mot opplæring til sjøs. Fondet disponeres i samråd med de berørte rederiene og de ansattes organisasjoner. Fondet finansieres ved innbetaling av kr. 470 per måned per sysselsatt på alle norske skip som er omfatta av nettolønsordninga.»

Undertegnede rederier driver i utenriks fergetransport og er omfattet av allerede eksisterende nettolønsordning. Vi er innforstått med at vår virksomhet blir omfattet av forslaget om å utvide denne ordningen, og gir vår støtte til et slikt fond.»

Skrivet er undertegnet av Trond Kleivdal, adm. direktør i Color Line, og Ove Johan Solem, adm. direktør i Fjord Line – Det er de to berørte fergereederiene.

Så til det Oddvard Nilsen sier om avtalen. Før det første: Grunnen til at dette var et krav fra oss for å gå i forhandlinger, var at vi hadde en avtale fra revidert nasjonalbudsjett med Høyre, som vi forlangte skulle håndheves. For det annet var det Fremskrittspartiet som under forhandlingene, som også Oddvard Nilsen sa, insisterte på å få inn denne delen av avtalen som Oddvard Nilsen refererte, hvor det står at denne ordningen ikke skal svekkes.

Det er ingen svekkelse, det er et tillegg. Det er fortsatt nettolønn for fergereederiene. Men i tillegg får vi en ordning som disse rederiene og vi aksepterer, nemlig at man også får noe annet man er interessert i, et fond til å finansiere rekrutteringstiltak og opplæringstiltak om bord. Det anser altså rederiene for å være en fornuftig ordning. Derfor er det ikke noen svekkelse, som Oddvard Nilsen sier.

Og for det annet: Hvis det var noen som skulle være berettiget til å påpeke at det er en svekkelse som ikke er akseptabel, måtte det jo være Fremskrittspartiet, ikke Høyre og regjeringspartiene, for de vil jo ikke ha noen nettolønsordning i det hele tatt, de vil ikke ha noen refusjonsordning i det hele tatt. Høyre burde jo juble. Hvis de mener at det er en svekkelse, burde de juble, for da er jo de kommet lenger på vei til å få den fjernet. Det hadde vært det logiske fra regjeringspartienes side. Vi som insisterte på denne ordlyden, anser det ikke for å være en svekkelse. Da er det relativt likegyldig hva de som egentlig ikke ønsket denne avtalen og denne passusen i det hele tatt, mener. Jeg synes dette er en helt merkverdig opptreden og kan ikke være enig i at man derved i det hele tatt har fått noen frihet til å gjøre noe annet enn det man skal i revidert.

Oddvard Nilsen sa at man skulle se på ordningen. Nei, Regjeringen skal gjennomføre vedtaket som Stortinget sannsynligvis fatter senere i dag. De skal ikke foreta noen revurderinger, de skal gjennomføre det vedtaket Stortinget sannsynligvis fatter litt senere.

Karin Andersen (SV): SV er glad for at det blir en løsning på denne saken. Vi har arbeidet for det. Og hvis ingen har skjont det før, tror jeg alle som har hørt denne

debatten og sett hva som har foregått, forstår at her har vi prøvd. Vi har strukket oss langt, og vi har fått til en løsning. Det er leit at det ikke har skjedd før, og at man må holde på sånn i siste minutt for å få noe til.

SV har respekt for at andre har et annet grunnleggende syn enn oss. Men da må også andre ha respekt for at SV har sitt syn. Og ut fra den sammensetning som Stortinget har, må man bare finne seg i at SV er i vippeposisjon i svært mange saker, og at vi faktisk også er i stand til å inngå kompromisser og få til resultater.

Denne saken og debatten har vært preget av mange absolutte krav fra mange, og da ser vi at man ikke finner noen løsning. Regjeringen har tydeligvis et stort problem. Det er at den er i mindretall og har inngått en avtale med Fremskrittspartiet. Det skjønner SV er veldig ureint farvann. Men det er jo litt underlig da at de ikke har funnet en løsning på dette innenfor det samarbeidet som de sjøl har inngått, og der de tydeligvis i prinsippet forsøker å si at de er enige.

Vi er glad for at det nå blir en løsning på denne saken. Vi ser at det har vært nødvendig med en los for i det hele tatt å komme i havn. Vi har vært det nå, og vi er også forberedt på å være det i andre saker som er av stor betydning.

Oddvard Nilsen (H): Jeg bad om ordet én gang til, knyttet til representanten Hagens innlegg.

Det er en litt spesiell tilnærming at man hevder at en avtale bare gjelder for den ene part. Selvsagt er det slik at den avtalen som vi har underskrevet, gjelder for begge parter.

I tillegg leste representanten Hagen opp et skriv fra rederiene. For å gjenta hva jeg sa i mitt innlegg: Høyre og regjeringspartiene har ikke inngått noen avtale verken med Rederiforbundet, Color Line eller Fjord Line. Vi har inngått en avtale med politiske motstandere fra et annet parti, Fremskrittspartiet. Det er det vi forholder oss til, og derfor gjentar jeg hva jeg sa, at dette åpenbart er et brudd på den avtalen som vi har. Vi vil selvsagt stemme mot dette forslaget.

I tillegg vil jeg gjerne be representanten Hagen, da jeg ser at han har bedt om ordet, om å kommentere de premissene som ligger til grunn for SVs forslag. Det er ikke tvil om, hvis man leser SVs særmerknader i komiteinnstillingen, at de er imot en slik ordning. De er imot refusjonsordning, de er imot skattesubsidier, de er imot EU. Det betyr at selve premisset for det forslaget til vedtak som ligger her i dag, åpenbart tyder på at det kanskje bak det hele ikke er et flertall for en slik ordning.

Carl I. Hagen (FrP): I mange sammenhenger retter Fremskrittspartiet meget sterk kritikk mot SV, og fra tid til annen også Arbeiderpartiet. La meg derfor i dag få lov til å gi honnør fordi SV, Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet i prosessen har greid å komme frem til en løsning ved at alle har gitt avkall på noe for å få til noe som i hvert fall vil være en styrkelse for offshorerederiene. Det er slik, som også Karin Andersen sa, at man må prøve å

lage kompromisser. Det har vi gjort. Og vi er glad for at SV også har endret sitt forslag til følgende:

«Stortinget ber Regjeringa opprette et fond, for eksempel etter svensk modell».

Det gjør det mulig for oss å stemme for. Det er fordi vi er resultatorientert. Jeg synes det er litt merkelig med regjeringspartiene som for tiden liksom har som hovedformål å hindre vedtak, hindre at noe som helst skjer.

Så til Oddvard Nilsens siste innlegg. Det er klart at avtalen gjelder for begge. Jeg aksepterer det fullt ut. Vi har ingen avtale med rederiene, men Fremskrittspartiet, som har vært det partiet som har kjempet dette frem, har en moralsk avtale med rederiene. Det er oss de har sett på som dem som skal greie å sikre at refusjons- og netto-lønnsordningen de har hatt, forblir. Der føler vi at vi har en ikke undertegnet, men moralsk avtale. Og derfor er det for oss helt avgjørende at rederiene er enig. At det ikke er noe forhold som Høyre legger vekt på, er Høyres problem.

Men det er litt rart. Når det i normal dagligtale er to avtaleparter, og den ene har insistert på å få noe med i avtalen som den annen part egentlig ikke vil, da er det rart at den parten som egentlig ikke vil ha den avtalebiten, flytter over til den andre siden og hevder at det er en svekkelse. Når vi som forlangte at vi i denne fireårsperioden skulle ha en garanti mot svekkelse, ikke mener det er en svekkelse, da er det merkelig at Høyre sier det. Og særlig når de sier at det åpenbart er en svekkelse. Fremskrittspartiet, som har vært det partiet som skal beskytte mot svekkelse, sier: Nei, dette er et tillegg. Det er et nytt fond som skal sikre midler til økt rekruttering og kompetanseheving i den maritime næring. Og det føler rederiene er veldig bra å få til, for de trenger rekruttering og kompetanseoppbygging, og de er også villige til å betale for det. Da er det et tillegg, og ikke noe annet.

Så til premissene for et vedtak. Hvis det er et flertallsvedtak hvor flertallet står sammen i innstillingen, kan man se på det som står i innstillingen. Hvis det bare er ett av partiene som har det i innstillingen, er det det partiets premisser. Da må man se på komitemerknadene fra Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet i innstillingen, og hva vi har sagt i innleggene her i salen. Det er det som er premissene. Oddvard Nilsen tror visstnok, åpenbart feilaktig, at det er SVs merknader som er premissene for vedtaket. Det er det ikke. Det er det samlede merknadene fra Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet og innleggene her i salen som er.

Karin Andersen (SV): Bare en kort bemerkning til slutt. Jeg ser at det er mange som ønsker farskap til dette forslaget som har brakt oss til enighet, og fortolkningen av det. Jeg vil bare gjøre oppmerksom på at SV har fremmet dette forslaget. Vi har litt ulik innfallsvinkel til det, men vår hensikt med forslaget har sjølsagt sin rot i våre merknader i innstillingen, og Regjeringen må finne løsningen på det spørsmålet etter det oppdraget de får når dette forslaget blir vedtatt her i dag. Jeg har bare lyst til å understreke det, slik at det ikke leses som om kun Frem-

skrittspartiets og Arbeiderpartiets premisser skal legges til grunn, men også SVs.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1. (Votering, se side 2167)

S a k n r . 2

Interpellasjon fra representanten Torstein Rudihagen til nærings- og handelsministeren:

«Kultur og næringsliv bidrar hver for seg til kreativitet og vekst i samfunnet. Det å se disse tingene i sammenheng vil kunne gi nye og spennende næringer noe dokumentet Samspill mellom kultur og næringsliv gav eksempler på. Det virker som de ordinære næringsutviklingsmiljøene, inkludert ventureselskaper og private investorer, ikke arbeider målrettet og langsiktig nok med dette. Satsingen er langt sterkere i de andre nordiske land. Sverige satses særlig på opplevelsesindustrien som f.eks. Industrielle UtviklingsSentrum. Finland utvikler komplette innovasjonsmiljøer, og har stor suksess med sine Centre of Excellence osv.

Hva er Regjeringens visjon på området, hvilke tiltak ser Regjeringen for seg, og vil Samarbeidsregjeringen følge opp arbeiderpartiregjeringens dokument Samspill mellom kultur og næringsliv?»

Torstein Rudihagen (A): Når vi nå skal gå inn i området samspill mellom kultur og næringsliv, tror jeg det er viktig at en i utgangspunktet slår tydelig fast at kultur selvsagt har en egenverdi. Kultur er inntrykk, opplevelser og velvære som bidrar til livskvalitet. Når jeg gjennom en interpellasjon ønsker å fokusere på kulturbasert næringsutvikling, er det ikke ut fra et ønske om å kommersialisere all kulturvirksomhet. Men vi trenger ny næringsutvikling, og kulturbasert næringsvirksomhet er et av de sterkeste voksende næringsområdene i den vestlige verden, og den har et stort vekstpotensial, et vekstpotensial som vi også her til lands burde ha gode forutsetninger for å hente ut.

Jeg tror også at et tettere samarbeid mellom næring og kultur vil styrke produksjonen av norsk kunst og kultur og tilby kulturlivet nye utviklingsmuligheter.

Ser en stort på kulturbegrepet, vil det omfatte media, film, musikk, software, litteratur, design, kommunikasjon, historie, osv. Dette området er i seg selv en næring i sterk vekst, en vekst som ikke minst den digitale revolusjonen med nye kommunikasjoner og sammensmelting av media har bidratt til.

Sysselsettingen og samfunnsøkonomien som ligger i disse såkalte kreative industriene, overstiger f.eks. i et land som USA fly- og bilindustrien flere ganger. Samtidig gir kultursektoren i våre land et stadig større bidrag til produktutvikling og salg av tradisjonelle industrivarer. Skal varene selge, er det ikke lenger bare snakk om kvalitet og funksjonalitet, men det må tilføyes en kulturell merverdi gjennom design, spesielle miljø de kan assosieres med, historie, osv. Det øker verdien av produktene. Det er også noe av tankegangen bak verdiskapingspro-

grammet vi har satt i gang i landbruket. Skal bonden få bedre betalt for noen av produktene sine, må det utvikles og markedsføres produkter med utspring i lokal mattradisjon, kultur, kvalitet og miljø.

I den rike verden ser det ut som Maslows behovspyramide er fylt opp, og at vi nå bruker stadig større del av vår velstand til å tilfredsstille mer immaterielle behov, som opplevelser, følelser og livsstil. Ifølge Statistisk sentralbyrå bruker nå norske husholdninger mer på fritid og kultur enn på mat.

Mange fylker, regioner og lokalsamfunn rundt i landet satser strategisk på kultur også som et næringspolitisk virkemiddel og for å skape lokal identitet, tilhørighet og opplevelser. Kultur blir òg et veldig viktig reiselivsprodukt.

Jeg mener kulturbasert næringsvirksomhet blir viktig for å utvikle regioner, regionsentra og distrikt rundt i landet. Det gir oss hjelp til å nå våre regionalpolitiske målsettinger om å ta hele landet i bruk – kysten, innlandet, og også utnytte regionale fortrinn. Mye skjer og er på gang rundt om i landet.

I dokumentet «Samspill mellom kulturliv og næringsliv», som Kulturdepartementet og Næringsdepartementet gav ut i fellesskap i 2001, også kalt «Tango for to», er en del eksempler nevnt. For å vise spennet i dette nevner jeg et par eksempler fra min egen region. På Hundorp utvikles en virksomhet knyttet til Hundorp, Dale-Gudbrands gard, som har en unik samling av gravhauger og andre fornminner, samtidig som Snorre har gitt stedet en sentral plassering i norsk kristningssaga med sin dramatiske fortelling om møtet mellom Olav den Hellige og Dale-Gudbrand.

På Lillehammer kunnskapspark er det et utrolig kreativt miljø, der det satses på filmindustri, filmproduksjon, opplevelsesbasert turisme som spiller på natur og kultur, digital innholdsproduksjon, festivaler, osv. Dette har også dannet grunnlaget for at næringsliv, organisasjoner og det offentlige har gått i hop i et bredt regionalt utviklingsarbeid. De har også et nordisk samarbeid og et nordisk nettverk. Andre her har sikkert sine eksempler rundt om i landet.

Likevel: Her ligger et uutnyttet potensial. Disse utviklingsmiljøene sliter ofte tungt. Kapital, særlig i en start- og utviklingsfase, er mangelvarer. Det er ikke lett å få ventureselskap og andre private investorer med på en målrettet langsiktig satsing. Vi får ikke nok fart på denne næringsutviklingen. Mulighetene blir ikke godt nok utnyttet.

Utviklingen lider etter mitt syn for det første av mangel på en offensiv statlig næringspolitikk på området, for det andre av manglende systematisk analyse og dokumentasjon av verdiskapingen og de mulighetene som ligger i denne sektoren, og for det tredje av fravær av målrettede programmer og økonomiske virkemidler rettet mot denne næringen. Dette vanskeliggjør gjennombruddet for innovasjonsaktører, selskaper og grupper som arbeider hardt for å lykkes på dette feltet.

Forrige regjering tok som sagt et initiativ, noe som rapporten om kulturliv og næringsliv – «Tango for to» –

viser. Jeg kan ikke se at dette er blitt fulgt opp av sittende regjering. Rapporten beskriver muligheter for vekst i både kultur og næring med et bedre samspill, men den peker også på nødvendig oppfølging og nødvendige tiltak:

- utvikle arenaer der kultursektoren og næringslivet kan møtes som grunnlag for økt samhandling, forståelse og kompetanseoverføring
- skaffe et bedre kunnskapsgrunnlag, dvs. gjennomføre en kartlegging og analyse av eksisterende kultur- og næringsstatistikk for å framskaffe dokumentasjon av kultursektorens næringsmessige betydning
- innlemming av designkompetanse i næringshager og verdiskapingsmiljøene i distriktene
- større statlig støtte til markedsføring og profilering av Norge som reiselivsmål, slik at kulturdimensjonen kan styrkes
- større innsats med lån og støtte til prosjekter gjennom SND
- støtte til forsøks- og utviklingsprosjekter
- fremme norsk eksport ved bruk av kultur
- utvikle samarbeid på IKT-området

Jeg mener det er behov for en statlig politikk som stimulerer verdiskapingen på dette feltet – noen håndfaste grep, som f.eks. egne programmer gjennom SND eller styrt av SIVA, egne innovasjonsselskaper som får utvikle profesjonalitet på feltet, egne fondsoppbygginger, skikkelig dokumentasjon gjennom forskning og oppfølgende forskning.

Vi hadde tidligere egen programsatsing i SND. Den ble borte, selv om en evaluering av Østlandsforskning dokumenterte at satsingen hadde vært vellykket.

Denne regjeringen forfekter næringsnøytralitet og har stram finanspolitikk og lavere skatt som tilsynelatende eneste næringspolitiske virkemiddel. Behovet for å stimulere kulturbasert næringsutvikling viser etter mitt syn at det også er nødvendig med målrettede økonomiske virkemidler, om de nå kanaliseres gjennom SND, fylkeskommunen eller statlige fond.

Som sagt: Privat investeringskapital sitter langt inne. Det kunne vært interessant å høre næringsministerens vurdering av mulighetene for å styre noe av statens investeringsfond, Argentum, inn mot denne næringen.

Jeg viser i interpellasjonen til satsing i andre nordiske land. KK-stiftelsen i Sverige har lenge satset på opplevelsesindustrien. Senest i høst gav de støtte til fem regionale sentra eller møteplasser for musikk, film, turisme, osv., som igjen utløste annen kapital på til sammen 40 mill. kr over tre år.

Finland har arbeidet målrettet og langsiktig for å utvikle kulturbasert næringsliv, med komplette innovasjonsmiljøer utstyrt med egne fond, de har etablert et mangfold av såkalte Centre of Expertise, osv.

Nå skal ikke jeg påstå at vi uten videre skal kopiere dette, men jeg mener Næringsdepartementet bør vurdere en idé om å gi noen av forsknings- og kunnskapsparkene samt næringshagene spesielle oppgaver for å utvikle dette feltet, f.eks. et innovasjonsselskap i hver landsdel.

Jeg har nevnt behovet for forskning og dokumentasjon. Her har danskene en fordel ved at de har fått sektorens bidrag til verdiskaping godt dokumentert i rapporten «Danmarks kreative potentiale».

«Tango for to» la opp til økt samspill mellom kultur og næringsliv. Dette samspillet må også få gjennomslag på alle nivåer – i utdanningssektoren og i departementer.

I kunst- og kulturutdanningsinstitusjonene må en også få inn en verdiskapings- og markedsorientert dimensjon. I humanistiske, økonomiske og tekniske utdanninger må den kulturelle dimensjonen forstås.

Dette samspillet og denne forståelsen håper jeg også er forankret i Kulturdepartementet og i næringsministerens eget departement. Ja, jeg tar også med Kommunal- og regionaldepartementet, som styrer regionale virkemidler.

Til slutt: Vi vet og ser at det foregår mye spennende omkring i Norge, fra små prosjekt i lokalsamfunn til større satsinger i byer og regionsentre, som Film 3 på Lillehammer, kunstbyen Risør, Vadsø næringshage, rockemiljøet i Bergen, osv., osv.

De regioner som velger å satse på kulturbaserte næringer i sine utviklingsstrategier, bør aktivt stimuleres til å gjøre dette så tungt, profesjonelt og langsiktig som det kreves, om mulighetene skal utnyttes.

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Det er både interessant og utfordrende det som representanten Rudihagen her tar opp. Det å få til et bedre samarbeid mellom nærings- og kulturliv er et relativt nytt politikkområde i Norge, men vi er godt i gang med å skaffe oss ny erfaring. Jeg er oppatt av at det utvikles kreativ allianse mellom kulturlivet og næringslivet, og jeg er ikke i tvil om at det ligger betydelig utviklingspotensial i et tettere samarbeid.

Hensikten med å sette fokus på et nærmere samspill mellom kulturlivet og næringslivet er å øke verdiskapingen. Det er en del nasjonale og internasjonale utviklingstrekk som tilsier at det kan være fordelaktig for begge parter.

Gjennom dokumentet Samspill mellom kulturliv og næringsliv er det lagt et grunnlag for økt samhandling. Dokumentet peker på muligheter samtidig som det viser hvorfor samarbeid er viktig.

Nå vil det være viktig at næringslivet og kulturlivet selv utnytter de muligheter som fins. Jeg mener at samspillet ikke først og fremst er et spørsmål om økte midler fra staten. Samspillet handler først og fremst om å utvikle nyskaping og kreativitet, basert på felles behov i kultur- og næringslivet.

Møteplasser som grunnlag for økt samhandling og kunnskapsoverføring er viktig. Erfaringer fra andre land er at utviklingen av møteplasser er av stor betydning. Forum for Kultur & Næringsliv er en slik møteplass som skal fungere som pådriver og inspirator.

Mitt departement og Kultur- og kirke departementet støtter forumet finansielt, slik at det kan fungere som en brobygger og være en sentral møteplass. Dersom bedriftene og kulturlivets representanter aktivt benytter seg av de muligheter som forumet legger til rette for, kan det bi-

dra til å bryte noen av de barrierene som eksisterer i dag mellom kulturliv og næringsliv, og legge til rette for et økt samarbeid.

En annen kommende møteplass mellom kultur og næringsliv er et nytt norsk senter for design og arkitektur, der Norsk Designråd og Norsk Form skal samlokaliseres. I et slikt senter vil vi kombinere visuelle utstillinger med høy kompetanse og rådgiving til bedriftene. Dette kan gi god markedsførings-effekt overfor publikum, og øke mulighetene for kunnskapsoverføring til bedriftene. Senteret skal etter planen være klart i løpet av første halvår 2004.

Nærings- og handelsdepartementet har satt av midler for å stimulere til bl.a. nye og gode samarbeidsformer gjennom forsøks- og utviklingsprosjektet. Vi har gitt støtte til prosjektet, som vi har store forventninger til. For at flest mulig skal kunne dra nytte av det arbeidet som nå gjøres, legger departementet opp til at resultatene skal formidles hensiktsmessig. Vi legger også opp til at de som har fått støtte til utviklingsprosjekter, skal samles neste vinter for å kunne evaluere dette sammen. Da skal resultatene legges frem, og man vil drøfte disse. Etter dette vil vi så evaluere vårt arbeid på området og vurdere eventuell videreføring. I tillegg til denne samlingen planlegger departementet i samarbeid med Forum for Kultur & Næringsliv en konferanse denne våren, hvor fokus rettes mot kulturbasert, regional næringsutvikling. Vi har fått en god del tilbakemeldinger om at dette er et tema som mange er opptatt av, både i kulturlivet og i næringslivet.

Det er viktig å få utløst kreativitet, idérikdom og fornyelse i næringslivet, og Regjeringen har besluttet å utarbeide en handlingsplan for en helhetlig innovasjonspolitik. Jeg har hovedansvaret for fremdriften i arbeidet. Hovedlinjene er i tråd med utredninger og politikkforslag som har vært fremmet både i EU og i OECD. En helhetlig innovasjonspolitik innebærer bl.a. at flere politikk-områder ses i sammenheng, og at vi identifiserer og fjerner hindringer for innovasjon. Sentrale områder som inngår, er entreprenørskap, oppstart av ny virksomhet, forskning, utvikling, kommersialisering, kunnskap og kompetanse, infrastruktur og selvfølgelig – sist, men ikke minst – generelle rammebetingelser for næringslivet. En god næringspolitikk bør alltid bidra til omstilling i økonomien, og til at ny kunnskap og kompetanse blir enkelt tilgjengelig for bedrifter og næringer. Bedriftenes strategiske respons på omstillingsbehov og økt konkurranse er innovasjon. Innovasjon gir næringslivet bedre produkter og tjenester, øker lønnsomheten og legger grunnlaget for langsiktig vekst.

I departementets arbeid for å øke samarbeidet mellom nærings- og kulturlivet er bruken av norsk design i produktutvikling et sentralt område. God design gjør norske bedrifter mer konkurransedyktige ved at varer og tjenester som produseres, skiller seg positivt ut fra konkurrentenes. For et lite land som Norge er det viktig å satse på egenart og kvalitet. Design er en måte å markere forskjeller mellom ellers like varer på og skape oppmerksomhet rundt produktene.

God og tidsriktig design er stadig oftere det som får forbrukeren til å velge ett produkt fremfor et annet. Derfor er det viktig at det utvikles produkter som både er gode å bruke, og har et uttrykk som kundene vil identifisere seg med. Hvis produktet i tillegg har god kvalitet, er man langt på vei mot å skape en suksess.

Også for profilering av Norge i utlandet er design viktig. Det finnes allerede en del norske bedrifter som bruker design som konkurranseverktøy. Vi har mange dyktige designere som kan tilføre nye tanker og visjoner. Jeg vil derfor arbeide for at flere bedrifter utnytter kompetansen hos norske designere, slik at de kan stå bedre rustet til å møte den skjerpede internasjonale konkurransen.

God formgivning og estetikk er viktige stikkord. Derfor er det viktig at designere hele tiden er engasjert i nye produkter. Det er gjennom nyutvikling at konkurranseevnen sikres, og at bedriftene sikrer sin posisjon på markedet.

En undersøkelse foretatt av Norsk Designråd i 2002 viser at det fortsatt er relativt få bedrifter som bruker design aktivt. Vi har et godt stykke igjen til målet som ble satt i Utvalget for Næringsrettet Design. Minst 50 pst. av norske bedrifter skal bruke design som et prosessverktøy i utvikling av nye produkter innen 2005. Trenden er allikevel meget positiv.

Bruken av IT bidrar til nye muligheter for kulturbasert næringsutvikling. De tradisjonelle skillelinjer mellom kultur og næring blir mer og mer uklare. Den økte utbredelsen av datamaskiner og fremveksten av Internett har gjort at produkter som før f.eks. fantes på papir og på plate, nå kan formidles over Internett, i digital form. En rekke av disse produktene kommer fra kultursektoren, f.eks. musikk og film, som interpellanten nevnte. De nye formidlingsformene innebærer både økt verdiskapingspotensial og en utfordring når det gjelder å tilpasse rammebetingelser til en ny tid. Næringspolitikk og kulturpolitikk krysser hverandre i enda større grad enn før, og utfordringene er absolutt store for begge.

Vi ser en økende tendens til at kompetanse og ressurser i kultursektoren blir en viktig innsatsfaktor i andre sektorer – f.eks. får språkkompetanse og språkteknologi trolig større betydning i øvrig industri fremover. Denne problemstillingen er særlig aktuell for Norge, som er et lite språksamfunn. De nye formatene og formidlingsformene åpner også for verdiskaping gjennom økt gjenbruk av offentlig informasjon i kommersielle sammenhenger. En viktig del av disse ressursene kommer fra kultursektoren. Her står staten overfor en utfordrende rolle som tilrettelegger. Regjeringen omtalte disse utfordringene i «Strategi for elektronisk innhold», som ble fremlagt i april i fjor.

Kulturminnene er viktige i skjæringspunktet mellom næringsliv og kulturliv. Kulturminnene er viktige ressurser for lokalsamfunnet, med stor betydning for stedets egenart, identitet og næringsutvikling. Regjeringen ønsker økt fokusering på hvordan kulturminnene kan bli en ressurs i lokalt og regionalt utviklingsarbeid. Det er igangsatt et samarbeid med organisasjoner, forsknings- og utredningsmiljøet og næringslivet for å finne frem til

eksempler og måter å benytte kulturminnene på i distriktutviklingen. Kulturminnefondet som Regjeringen har opprettet, blir et viktig redskap for å sikre utvikling og verdiskaping basert på kulturminneressursene. Fondet skal ha en rolle som pådriver for å stimulere og utløse prosjekter med potensial for verdiskaping. Regjeringen vil følge dette opp i den kommende stortingsmelding om kulturminnepolitikken.

Utradisjonell og nyskapende tenking både i næringslivet, i kulturlivet og hos myndighetene er nødvendig for at vi skal lykkes med å utløse de kreative mulighetene som ligger i samspillet mellom kulturliv og næringsliv.

Torstein Rudihagen (A): Eg vil takke næringsministeren for mange velvillige ord om verdien av eit auka samspel mellom kultur og næringsliv – og kanskje litt om det potensialet som ligg her, reint nærings- og utviklingsmessig. Men det var veldig lite konkret og på ein måte prega av den passiviteten som for så vidt går igjen når det gjeld næringspolitikken til denne regjeringa.

Eg viste i innlegget mitt til korleis andre land satsar. Eg viste òg til at her ligg det eit stort potensial. Det er ei næring i enorm vekst, i større vekst enn vanleg tradisjonell industri. Eg etterlyser derfor meir konkrete, offensive verkemiddel for å kome vidare. Eg etterlyser økonomiske verkemiddel, som heilt klart gir ein stor samfunnsøkonomisk gevinst. Eg har sett eksempel på det. For prosjektet «Kulturbyen Bergen 2000» var det ei budsjetttramme på 110 mill. norske kr. Men sjølve prosjektet utløyste ein dokumentert samfunnsøkonomisk effekt på i overkant av 1 milliard kr, altså ti gonger innsatsen.

Vi ser at vanleg tradisjonell industri slit. Industriasamfunnet har jo på ein måte vore prega av at ein produserte råvarer så billig som mogleg, og at ein organiserte produksjonen med dyktige arbeidarar og god marknadsføring. Men så står vi overfor den situasjonen at dette kan ein faktisk gjere med billigare arbeidarar både i Kina, i India, i Polen, i Brasil, i Tsjekkia, i Slovakia og kor hen det no måtte vere. I den vestlege verda trur eg vi må ha auge og fokus på å tilføre produkta ein kulturell meirverdi, at ein får ei oppleving – næringsministeren var inne på det med design – i det heile skape meirverdi i produktet, som vi i langt, langt større grad må satse på.

Eg har lyst til å utfordre næringsministeren litt i forhold til det han sa. Han sa at ein no jobbar med ein handlingsplan for innovasjonspolitik. Da reknar eg jo med at Regjeringa har ein strategi for korleis ho skal få til ei slik næringsutvikling. Og da må vi investere i framtidig verdiskaping. Kva for rolle og kva for plass vil kulturbasert næringsliv få i ein slik strategi? Kva med å peike ut regionale utviklingsmiljø, aktørar, på dette området? Kva med å bidra til fondsoppygging og med program gjennom SND eller SIVA for å utnytte dei moglegheitene som ligg på dette området? Eg nemnde så vidt Statens investeringsfond og Argentum. Går det an, når det no blir utarbeidd retningslinjer for det, òg å styre noko av det mot denne næringa?

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Rudihagen sa i sitt første innlegg at det skjer mye positivt rundt i distriktene. Det skjer mye positivt på regional basis. Svært mange både i kulturlivet og i næringslivet har funnet ut at det er fornuftig å spille på hverandre for å få til verdiskaping lokalt. Det er heller ingen tvil om at bakteppet er at det som industrisamfunnet hadde, var noe annet enn det vi for så vidt har behov for i dag. Det er ingen tvil om at fritidssektoren, kultursektoren, er den sektoren som vokser raskest. Dette har bl.a. sammenheng med det faktum, som representanten Rudihagen sa i sitt første innlegg, at folk bruker en stadig større andel av sine totale ressurser på fritiden. Her er det et betydelig potensial.

Det var noen konkrete spørsmål knyttet til den handlingsplanen som vi nå lager for innovasjon, som helt åpenbart er et slikt sted hvor dette vil være en viktig bit. Det er gjennom en slik handlingsplan vi får de forskjellige elementene fra de forskjellige departementers ansvarsområder til å samvirke enda bedre. Det er klart at Næringsdepartementet tradisjonelt har holdt på med næringspolitikk, Kulturdepartementet med kultur, Samferdselsdepartementet med sitt, osv., men det er helt åpenbart at for den totale verdiskapingen er det viktig å se disse tingene i en sammenheng.

Det vil ikke være unaturlig at man etter fremleggelsen av handlingsplanen, som vil komme nokså parallelt med statsbudsjettet til høsten, ser på virkemiddelbruken for å oppnå de målene vi setter oss i den, og da er det nevnt stikkord som SND og SIVA.

Et annet konkret spørsmål var knyttet til Argentum, om en er villig til å gå inn og styre Argentum til å investere spesifikt i dette. Nå er det slik at premisene for styringsstrukturen i Argentum ble lagt i Stortinget i juni 2001, som representanten Rudihagen antakeligvis husker. Det er et fond-i-fond-investeringselskap, men er ikke på noen måte avskåret fra å gjøre disse ting. – Nå holdt jeg på å forsneke meg, for vi skal legge frem en proposisjon om en måned. Jeg har allerede tatt noen standpunkt rundt nettopp Argentum, men det var kanskje litt tidlig å meddele dette til Stortinget. – Det begynner å bli lenge å sitte i salen!

Når det gjelder det som ble nevnt i forhold til lokale kulturminner og satsing på det, må jeg bare si ut fra egen erfaring som ordfører i en kommune at det er et betydelig potensial for å utnytte disse tingene lokalt. Vi har fortidsminner som er tusenvis av år gamle, som vi i altfor liten grad har greid å stille til disposisjon for allmennheten.

Presidenten: Små lekkasjer fra Regjeringen setter vi alltid pris på her i salen, statsråd!

Aud Gaundal (A): Denne diskusjonen viser at det er nødvendig å fokusere på samspillet mellom kulturliv og næring. Som det er blitt sagt tidligere, er dette en vinn-vinn-situasjon, som vi må få til. Men for å få den situasjonen at vi alle vinner, må vi bryte noen barrierer, innrømme at nye veier fører fram.

I Helse Midt-Norge hørte jeg at de nå hadde søkt råd hos revyfestivalen på Høylandet. Forholdet mellom tidli-

gere Levanger sykehus og Namdal sykehus, som har vært nærmest to selvstendige enheter, må etter den nye sykehusreformen løses opp. Hva er mer effektivt enn at en kontakter kulturinstitusjoner for å få hjelp? Det fører folk sammen, de opplever ting sammen, og – ikke minst – de ler sammen.

Dette er en undervurdert måte å løse konflikter på. Næringslivet har mange barrierer mot at det økonomisk og menneskelig ville gi en god fortjeneste hvis en satte inn kultur som virkemiddel.

Et godt eksempel til er et prosjekt som er kommet fra Innspøll AS i Nord-Trøndelag. De driver med teater og har sammen med NHO og LO lansert et prosjekt som heter «Teater som kommunikasjonsvirkemiddel til verdiskapning». Målet er bl.a. at en skal bidra til at trønderske ungdommer og eldre gjenkjenner seg som personer med ressurser og kreativitet, med tilhørighet som kraft for videreutvikling av regionen. Gjennom teater som pedagogisk virkemiddel skal de skape innsikt i de utfordringene vi har som samfunnsborgere i vår tid.

Dette er noen av målene. Jeg er overbevist om at en ungdom som har tatt del i den type kultur, blir en bedre arbeidstaker. Jeg er også overbevist om at han vil bli en bedre arbeidsgiver – økonomisk og menneskelig. Slik blir både næringslivet og kulturen vinnere.

Det er mitt håp at dette kan bidra til at mennesker fokuserer på harmoni, livskvalitet og kreativitet. Kanskje kan vi unngå slike rekorder som vi så på nyhetene denne uka, nemlig at vi spiser flere piller enn noen gang, bl.a. for depresjoner. Livskvalitet er både noe å leve for og noe å leve av. Derfor er dette så viktig.

Ivar Kristiansen (H): Med henvisning til representanten Gaundals innlegg her om piller er ikke dette initiativet fra representanten Rudihagens side til å bli deprimerert over, snarere tvert imot. Interpellanten fortjener honnør for å ha tatt et initiativ på et område hvor jeg tror Norge har et svært stor potensial.

La meg også gi uttrykk for at jeg er fornøyd med det svaret statsråden gav. Han henviste til at vi nå får nye arenaer, nye møteplasser, hvor bl.a. design vil bli satt mer i høysetet enn det som har vært tilfellet tidligere, og at man derigjennom også får en arena hvor man kan fokusere på kultur som en eksportvare som kan videreutvikles.

På felt som hittil ikke har vært i fokus i tilstrekkelig grad, eksempelvis musikk, som er et nytt felt for eksport og verdiskapning, har vi allerede i dag eksportartikler, selvkaper og aktører som gjør det svært godt internasjonalt. Jeg tror det er viktig at vi alle tar det innover oss og sørger for, både lokalt og sentralt, at disse aktørene får spillerom – bokstavelig talt – til å være med på verdiskapning og videreutvikling. Det gjelder ikke minst norske filmaktører, som gjør det svært bra – det er høstet mange anerkjennende priser i løpet av de siste år. Men jeg tror det er viktig å understreke at man ikke må søke hen mot at dette skal bli en offentlig oppgave. Hvis man ikke ser på det potensialet som ligger der for økt verdiskapning innen dette nye området, vil man ikke kunne være i stand til å ta ut

det potensialet som ligger i eksport og økt verdiskapning på dette området.

Jeg tror, som statsråden var inne på, at med de muligheter for fristilling og færre politiske bindinger som gjenomgangen av virkemiddelapparatet gir, vil det bare derigjennom bli lagt et godt grunnlag for å være med og videreutvikle kulturbegrepet som et begrep som skal gå hånd i hånd med begrepet verdiskapning, til vekst og utvikling for alle parter.

Øystein Hedstrøm (FrP): I en tid med færre industriarbeidsplasser og økt ledighet er det spesielt viktig å være kreativ og se muligheter for å få erstattet arbeidsplasser som går tapt. Da må det skapes noe nytt og fremtidsrettet.

Rapporten som interpellanten viser til, kan være et godt utgangspunkt for en slik utvikling. Den har en del gode poenger og viser til praktiske eksempler det kan bygges videre på.

En del andre vestlige land har kommet langt i å utvikle dette samspillet mellom kultur og næringsliv som flere i debatten peker på. Det kan vises til praktiske og gode resultater, om enn i noe varierende grad. Vi bør også i Norge komme til en sterkere erkjennelse av at dette samspillet mellom kultur og næringsliv er viktig. Det er synergieffekter å hente ut av et slikt samspill. Noen virksomheter i vårt land har alt utnyttet mulighetene, som f.eks. Hadeland Glassverk og Ringnes. Disse virksomhetene er som en kulturhistorie i seg selv, og det brukes som et ledd i markedsføringen av produkter og tjenester og gir et verdifullt bidrag til inntjeningen. Et annet eksempel er landbruket, som er i full gang med å utvikle spesialiteter som bygger på kultur og tradisjoner. Det gjelder også gårdsturisme.

Gjennom økt satsing og innsikt kan både kultursektor og næringsliv tjene på et slikt samspill. Kulturlivet kan få inntekter fra nye kilder. Videre kan det bety kompetanseoverføring innenfor forretningsutvikling, markedsføring og økonomi, som tilføres fra næringslivet. Næringslivet kan på sin side som et ledd i markedsføringen ha stor glede og nytte av et samarbeid med kulturlivet, som et ledd i markedsføringen. Mulighetene er mange, alt fra å spille på kulturhistorien for et produkt til å arrangere kulturarrangementer som et ledd i markedsføringen.

Fra Fremskrittspartiets ståsted må det understrekes at det bør være kultur- og næringslivet selv som må se mulighetene, finne sammen og stå for utviklingen. Det offentlige skal ikke ha en ledende rolle eller være dominerende i styringen av dette. Det myndighetene bør gjøre, er å sørge for en fornuftig kultur- og næringspolitikk, slik at det blir attraktivt for våre virksomheter å prøve ut nye muligheter, ta risiko og hente inn en fortjeneste. Da vil det bli lettere for de bedrifter og kulturinstitusjoner som ser fordelene av et slikt samarbeid, å utvikle konkurransefortrinn, fordi de vil ha større ressurser tilgjengelig til å satse på nye forretningsmuligheter og nye områder.

Heidi Grande Røys (SV): Skal vi få til ei kopling mellom kultur og næring, må vi ha både verkemiddel gitt

ovanfrå og ei mobilisering nedanfrå. Ser vi på innhaldet i dei to omgrepa, finn vi mange likskapar. Både kultur og næring handlar om å skape noko nytt. Begge aktivitetane har i seg ei tru på framtida og ei tru på eigne krefter.

For utkantane kjem det utvida verdiskapingsperspektivet i tillegg, dvs. at distrikta må vere kulturelt tiltrekjande for at vi skal kunne utvikle og halde på den kompetansen som kan vidareforedle dei naturressursane som vår økonomi kviler på.

Nokre meiner kulturen skal vere ei vare i ein marknad, eller at næringslivet skal vere ei finansieringskjelde for kulturen. Vi må nettopp difor målbera integrasjon og sektoroverskriding i saka. Altfor mange kulturaktivitetar manglar ein kommersiell profesjonalitet, og altfor mange næringsprosjekt mislykkast fordi ein ikkje har forstått dei kulturelle rammene for produksjon og marknadsføring.

Der eg kjem frå, har fleire aktørar, både offentlege og private, gått i hop og utvikla eit naturbruksprosjekt: koplinga verna natur, kultur og næringsinteresser. Målet er auka verdiskaping gjennom natur- og kulturbasert næringsutvikling i og ved utvalde verneområde. Ein ynskjer å avklare og dempe konflikten mellom vern og lokal næringsutvikling og å utnytte verneområda til marknadsføring av fylket som ein buplass, ein arbeidsplass og eit reisemål. Ein har kartlagt problema og avklara hinder for å kome vidare. Desse ser ut til å vere økonomi, sentralisering, mangel på idear, mangel på kommunikasjonar, mangel på tid, mangel på mot og mangel på kompetanse.

Men det burde vere håp om å kome over desse hindera. Ein samla næringskomite understreka i siste budsjetthandsaming kor viktig det no er å føre ein aktiv politikk for nyskaping, leggje til rette for kreativitet, idear og nyetableringar. Skal desse orda verte til noko meir enn ord, må det føre til handling. Det krev ei stor satsing på forskning og utvikling, og det krev ikkje minst eit aktivt verkemiddelapparat. Då treng vi eit verkemiddelapparat som har ulike verkemiddel for dei ulike stadia i innovasjons- og nyskappingsprosessen.

Finanskomiteen har denne veka vore på Sunnmøre, og der helste Jens Petter Ekornes oss med følgjande ord: Utan distriktsutviklingsmidlane hadde det ikkje vore industri på Sunnmøre i dag. Det fortel oss nettopp kor viktig det er at vi har eit verkemiddelapparat som er sterkt, og som er oppegåande, ikkje minst i desse tider då næringslivet slit. Og det er det vi som må ta ansvar for. SV ser difor fram til den varsla meldinga om verkemiddelapparatet og den handlingsplanen for heilskapleg innovasjonspolitik som statsråden var inne på. Men det betyr at dei begge må ha nettopp den innfallsvinkelen som interpellanten har teke opp i dag.

Olaf Gjedrem (KrF): Eg vil gje honnør til interpellanten for å ha teke opp eit vesentleg tema med tanke på eit tettare samarbeid mellom næring og kultur.

Eg vil i denne samanhengen spesielt framheva det bidraget som landbruket kan gje, og som står for natur og kultur i heile landet. Det er store uutnyttede ressursar i dette samspelet.

Eg vil òg nemna omgrepet design, som i framtida vil framstå som ei vekstnæring i Noreg, då det er sterke tradisjonar som kan frigjerast i dette samspelet mellom lokale innspel og satsing på næringsretta utvikling.

Eg vil òg peika på at samvirket mellom kultur og næringsliv bør føra til lokal identitetskonsolidering og lokal satsing. Derfor er det viktig at ein brukar ord på dette. Det får praktiske utslag i næringsutvikling lokalt, men det gjev seg òg utslag i sentrale satsingsplanar. I den samanhengen vil eg berre streka under det som statsråden sa, at me òg sentralt vil medverka til at ei slik interessant kopling skal få utvikla seg vidare.

E i r i n F a l d e t hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Torny Pedersen (A): Interpellanten har tatt opp et meget viktig tema. I store trekk kan vi si det slik at folk må ha noe å leve av. Men like viktig er det å ha noe å leve for, og her kommer kulturen inn som en koordinerende faktor.

Gro Harlem Brundtland sa en gang at alt henger sammen med alt. Da trengs det folk, natur, kultur, utdanningsmuligheter, arbeid og fritidsaktiviteter. Ved å styrke bevisstheten og tryggheten med hensyn til hva man står for, og hvor man hører til, vil man også styrke entusiasmen og utvikle de muligheter som finnes. Satsing på kultur skaper aktive lokalsamfunn, utløser kreativitet og skaper ideer og nytenkning, som igjen fører til dyktige utøvere, men også arbeidsplasser. En aktiv og målrettet satsing på kultur er god distriktpolitikk.

Det er heldigvis ikke slik at all kulturaktivitet er konsentrert til byene – kanskje heller tvert imot. Men de store kostnadskrevende tiltakene er som oftest i byene.

Kulturkomiteen var en uke i Spania i fjor, der vi også besøkte Guggenheim-museet i Bilbao. Guggenheim-museet må være Europas beste eksempel på hvordan kultur kan bidra til by- og stedsutvikling. 80–90 pst. av innbyggerne i Bilbao var egentlig imot byggingen av museet. Politikerne vedtok allikevel bygging, og i løpet av tre-fire år var gjelden nedbetalt. Her gikk kultur og næring hånd i hånd.

Kulturkomiteen var også på reise i Nordland og Troms sist høst. Vi besøkte bl.a. Nasjonalbiblioteket i Mo i Rana, som er et godt eksempel på arbeidsplasser knyttet til kulturforvaltning og informasjonsteknologi. Videre opplevde vi kultursteder som gav grunnlag for reiselivsprodukter, og der kultur gav innhold til ulike tjensteprodukter. Det vil hele tiden være viktig for bedriftene å utvikle varer og tjenester som skiller seg fra konkurrentene på en positiv måte.

Det er vanskelig å selge bare ren luft og natur, selv om dette er en viktig del av Norgesreklamen. Men vi som lever her, vet at dette må knyttes opp til ulike typer næringsvirksomheter dersom kundene skal få det produktet de forventer, og da snakker vi også om ren mat.

Kulturen blir mer og mer internasjonalisert og kommersiell, som alt annet. Det skaper utfordringer for alle til aktivt å selge mangfoldet som vi har i norsk kultur.

Her har en del av næringslivets bedrifter, både norske og utenlandske, gjort en god jobb, men skal vi greie utfordringene som ligger i skjæringspunktet mellom kultur og næringsliv, må vi ha et oppegående SND, og vi må få klarlagt kultursektorens næringsmessige betydning. Vi trenger gode rammevilkår når det gjelder produktutvikling og markedsføring. Men aller mest vil vi ta hele landet i bruk, med det mangfold og de verdier som finnes.

Rita Tveiten (A): Eg vil òg rosa interpellanten for å ha teke opp denne debatten. Det er eigenleg merkeleg at denne saka ikkje får like stor merksemd som den me har diskutert før i dag. Korfor det? Jau, det er fordi at her handlar det verkeleg om innovasjon og nyskaping.

Kva skal til for at me skal få fortgang i denne typen prosessar? Eg vil i den samanhengen koma med eit lite bidrag. Eg meiner at aktiv bruk av samtidskunst i norske bedrifter burde verta prøvd ut. Det er ikkje uvesentleg kva for eit miljø me omgjev oss med, og kva som skal lokka fram nye idear. På mange plan må det skapast klima for nyskaping. I den samanhengen vil eg gjerne invitera næringsministeren med til ei bedrift her i Oslo, Signex, der ein verkeleg brukar samtidskunst på denne måten. Sjølv sagt er det bedriftene som må gjera jobben, men næringsministeren kunne bidra til at bedriftene satsa meir på bruken av samtidskunst i dette arbeidet. Kva med å gje same avskrivning på innkjøp av kunst av nolevande kunstnarar som på datautstyr og inventar? Dersom det er redsla for at bedriftene skal tena pengar på å selja kunsten med god fortjeneste, kan ein eventuelt ha dei same skattereglane for avkastinga som for eit aksjeutbytte. Ei slik ordning ville også ha den effekten at marknaden for samtidskunst ville verta monaleg større. Dette ville gje kunstnarane større høve til å leva av eiga inntekt. Både Danmark og Sverige ser på denne typen ordningar. Korfor ikkje òg Noreg? Det er bra at kreativitet vert anerkjent som heilt avgjerande for norsk suksess både når det gjeld produktutvikling og fremming av norske produkt i marknaden.

Eg håpar næringsministeren vil vurdere både nye og utradisjonelle ordningar i sitt arbeid med handlingsplanen for innovasjon. Dette er eit lite land, og me må få teke i bruk alle talenta. Det viser seg no innan ulike kunstgreiner at norske aktørar gjer seg sterkt gjeldande internasjonalt. Me har verkeleg noko å ta i bruk, både som eigenverdi og som overført verdi, for å fremma norsk næringsliv.

Torstein Rudihagen (A): Eg fekk det inntrykket at representanten Ivar Kristiansen meiner at det er inga offentleg oppgåve eller statleg myndighetsoppgåve å stimulere til ei kulturbasert næringsutvikling. Eg meiner nettopp at det bør det vere – ei statleg oppgåve for å prøve å utnytte det potensialet som ligg i dette vekstområdet, i ei tid da vi til dei grader har behov for ny næringsutvikling.

Kva skal vi med ein næringsminister i dette landet om han ikkje vil prøve å stimulere på dette området? Eg peika i innlegget mitt på at her er det veldig mykje på gang, det sa også næringsministeren seg einig i, men samstun-

des slit desse miljøa. Det er veldig mange barrierar. Heile utviklinga lir nettopp av manglande statleg næringspolitikk på dette området, manglande systematisk analyse og dokumentasjon av den verdiskapinga og dei mogleghetene som ligg innan denne sektoren, og manglande målretta program og økonomiske verkemiddel som er retta mot denne næringa.

No har næringsministeren ein gyllen sjanse når det gjeld utarbeidinga av stortingsmeldinga om innovasjonspolitikken og verkemiddelapparatet. Derfor trur eg at eg endå ein gong må utfordre næringsministeren til å kome med litt meir konkrete tiltak.

For det første: Vil næringsministeren ta initiativ for å få kartlagt og dokumentert kva denne sektoren står for, og kva for moglegheter som ligg i han?

For det andre: Vil statsråden ta initiativ til å vere med og peike ut ein del regionale, komplette innovasjonssenter, der ein kanskje kan få ansvaret for spesielle område?

Og for det tredje: Vil ein ta initiativ til at det blir oppretta nokre økonomiske verkemiddel gjennom SND, SIVA eller kven det måtte vere, à la det som skjer i Sverige, slik at desse utviklingsmiljøa har nokre fond å dra vekslar på? Det som i stor grad stoppar dei no, er rett og slett mangel på kapital, og, som eg var inne på, det er ikkje lett å få privat venturekapital å investere på ein langsiktig måte her.

Næringsministeren nemnde viktigheita av design og oppfølginga av dette, og det er rett. Vi hadde ei designmelding her i Stortinget for ei tid sidan, men eg saknar faktisk den konkrete oppfølginga av ho.

Ei næring som kanskje er den største vekstnæringa i Distrikts-Noreg, er reiselivet. Reiselivet og kulturen heng nøye i hop. Kultur blir eit stadig viktigare produkt for reiselivet. Er det ikkje på tide at reiselivet òg får ein litt annan status i Næringsdepartementet, ikkje minst ei eiga avdeling?

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Representanten Gaundal var i sitt innlegg inne på at man måtte ta alle sider av kulturlivet i bruk, herunder humor. Hun viste til et konkret prosjekt i Nord-Trøndelag – et prosjekt som, så vidt jeg forstod, var finansiert av LO og NHO – som hadde overskriften: teater som kommunikasjon. Nå er det jo snart lønnsoppgjør, så de kan kanskje få bruk for en del av det de har lært av dette prosjektet i Nord-Trøndelag. Det viser i hvert fall at det er et betydelig mangfold på dette området.

Som interpellanten var inne på, kan det hende at det her ligger et potensial som er utnyttet. Spørsmålet er hvordan vi fra det offentliges side skal bidra til å realisere disse tingene.

Det har også vært lansert ideer, bl.a. fra representanten Tveiten, om å ta i bruk samtidskunst. Utover det at jeg fikk en invitasjon til å besøke en bedrift i Oslo sammen med min tidligere komitekollega, fru Tveiten – en slik invitasjon tar jeg selvfølgelig imot – var det viktigste signalet, og kanskje det mest interessante, at skattelette via avskrivning var en vei å gå. Det er interessant at det også i Arbeiderpartiet i stigende grad er en erkjennel-

se av at dette kan være anvendbart i næringslivet, sågar i forhold til å promotere samtidskunst og ta det i bruk i næringslivet. Det kan godt tenkes at det er en god idé. Så vidt jeg husker i farten, er det i hvert fall minst ett av regjeringspartiene som har dette i sitt valgprogram, så jeg skal i hvert fall love representanten at jeg skal ta det med og se på det.

Torstein Rudihagen etterlyser om Næringsdepartementet sitter på en systematisk analyse av verdien av det som skjer, knyttet til bruk av kultur i videste forstand. Så vidt jeg vet her jeg står, tror jeg ikke det foreligger noen fullgod analyse av de tingene. Jeg synes imidlertid problemstillingen er interessant og skal definitivt ta den med. Vi får jo rikelig anledning til eventuelt å ta dette opp både i innovasjonshandlingsplanen som vi skal lage, og i den gjennomgangen vi har knyttet til SND og SIVA, som interpellanten også var inne på.

Når det gjelder dette at det er lite privat kapital i forhold til venturekapital, så er det for så vidt både riktig og galt. Det har definitivt vært romsligere tidligere. Med den skattepolitikken som denne regjeringen legger opp til, tror jeg imidlertid det vil kunne bedre seg i framtiden.

Presidenten: Da er behandlingen av sak nr. 2 avsluttet.

S a k n r . 3

Innstilling fra næringskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Øystein Hedstrøm og Lodve Solholm om at hobbydyrkere som har gjennomført og bestått kurs i bruk av plantevernmidler, skal få autorisasjon (Innst. S. nr. 131 (2002-2003), jf. Dokument nr. 8:13 (2002-2003))

Presidenten: Etter ønske fra næringskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter for hver gruppe og 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det ikke vil bli gitt anledning til replikker etter de enkelte innlegg, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Olaf Gjødrem (KrF) (ordfører for saka): Dokument nr. 8:13 for 2002-2003 går ut på å endre forskrifta om plantevernmidler, slik at alle med kurs i bruk av plantevernmidler skal få autorisasjon og høve til å kjøpe plantevernmidler.

Departementet ber på bakgrunn av dette initiativet Landbrukstilsynet om å endre instruksens § 4 slik at hobbydyrkarar med etablerarintensjonar kan få autorisasjonsbevis og dermed få kjøpt sterkare plantevernmidler enn det som vanlege hobbydyrkarar kan få høve til. Dette seier komiteen seg tilfreds med som ei god mellombels løysing i forhold til forslagsstillarane sitt ynske om eit meir generelt høve for hobbydyrkarar til å kjøpa sterkare preparat til bruk i kampen mot uynskte vekstar.

Frå komiteen si side er det viktig å halda fram med ei streng praktisering av regelverket for bruk av plantevernmidler for å redusera bruken av desse preparata og redusera helserisiko. Då tenkjer eg spesielt på barn som har lett for å koma i kontakt med desse midla under lagring, og på generell forureining, i og med at det som regel alltid vil vera plantevernrestar som blir ståande meir eller mindre ukontrollert hos hobbydyrkaren.

På denne bakgrunnen ynskjer komiteen å behalda eit strengt regelverk, men vil gje nyetablerarar høve til opptrapping av produksjonen til yrkesnivå ved at dei får høve til eigna plantevernmidler, utan å svekkja forskrifta.

Øystein Hedstrøm (FrP): I dag er det slik at alle som skal benytte plantevernmidler, skal ha gjennomført kurs i bruken av disse midlene. Her kommer kategorien «hobbydyrkere» i en spesiell situasjon. Noen av dem ønsker å utvikle driften til å bli en tilleggsnæring, og har gjennomført og bestått kurs i bruken av plantevernmidler, men blir nektet autorisasjon.

Norsk landbruk sliter i motbakke med høye krav til effektivitet og krav til kvalitetsforbedringer. Derfor er det viktig at forholdene også legges til rette. Det er nødvendig å hjelpe frem driftige personer, ellers forsvinner grunnlaget for etablering på kommersiell og yrkesmessig basis.

Utviklingen viser at det ofte er de mindre brukene som først må se seg om etter alternative produksjonsmuligheter. De kan være godt egnet for småskalaproduksjon, f.eks. innen frukt- og grøntsektoren. Vi har her hobbydyrkere som ønsker å få videreutviklet virksomheten til å bli en tilleggsnæring. Dette kan være småbrukere som har eiendommer som er for små til tradisjonelt landbruk, men som ønsker å benytte eiendommen til småskalaproduksjon av f.eks. frukt til salg i nærområdene.

Før man kan satse på en kommersiell utnyttelse av denne formen for småskalaproduksjon, må noen gjennom en utviklingsperiode for å finne frem til driftsformer som passer til eiendommen og som lempes seg for kommersiell produksjon. I en slik utviklingsperiode vil det være nødvendig å prøve ut forskjellige typer plantevernmidler for å optimalisere kvaliteten på produktene. På dette stadiet vil man etter gjeldende regelverk bli regnet som hobbydyrker, og vil derfor ikke bli innvilget autorisasjon. Det resulterer i at utviklingen av produktene og produksjonsmetodene kan stoppe opp, noe som sperrer for utviklingen av en kommersiell produksjon. Det er derfor gledelig at landbruksministeren er enig i at § 4 i instruksen for utstedelse av autorisasjonsbevis for bruk og kjøp av plantevernmidler kan synes urimelig for nyetablerere. Departementet lar nå Landbrukstilsynet gjennomgå instruksens § 4 slik at hobbydyrkere med konkrete planer om å videreutvikle virksomheten til å bli en tilleggsnæring skal få en autorisasjon. Vi regner med at de regelverksendringer som skal utarbeides, blir utformet slik at de ikke oppfattes som unødvendig problematiske og firkantede for driftige næringsdrivende i matvareproduksjonsbransjen.

Statsråd Lars Sponheim: Jeg vil bare kort få bekrefte at vi arbeider med å endre § 4 i denne instruksjonen, som åpner for at de som i dag er hobbydyrkere, men som har som formål å bygge opp denne hobbyen til å bli næring, vil få anledning til å få en slik autorisasjon.

Jeg er glad for at komiteen samler seg om at de av oss som har to–tre roser, på egen hånd ikke skal kunne bruke de sterkeste plantevernmidlene på dem.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 3. (Votering, se side 2169)

S a k n r . 4

Innstilling fra kommunalkomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Ola D. Gløtvold og Magnhild Meltveit Kleppa om bedret tilgjengelighet for funksjonshemmede (Innst. S. nr. 112 (2002-2003), jf. Dokument nr. 8:154 (2001-2002))

Presidenten: Etter ønske fra kommunalkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til inntil 5 minutter for hver gruppe og 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre vil presidenten foreslå at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Karin Andersen (SV) (ordfører for saken): Dette er en ganske liten, men viktig sak. Men komiteen er enstemmig, så jeg skal prøve å gjøre dette kort slik at vi kanskje kommer oss gjennom sakene i formiddagsmøtet.

Det som kanskje er det viktigste som vi har oppnådd i saken, er at hele komiteen slutter seg til at man må legge prinsippet om universell utforming til grunn når man skal se på hvordan man skal utvikle og bygge samfunnet videre. Det er viktig, for det tar utgangspunkt i at alle skal få like muligheter til å delta. Det er viktig å ha full tilgjengelighet både inne og ute. Stortinget er jo et hus der en også har visse problemer i forhold til tilgjengelighet for funksjonshemmede, så her har vi en jobb å gjøre.

Det skal legges fram en stortingsmelding som tar opp den samlede politikken for funksjonshemmede våren 2003. Vi ser fram imot den og håper at den kommer, for det er svært viktig å få dette på plass. Her har vi ikke så mye å skryte av som vi burde hatt. Det er langt igjen til at funksjonshemmede kan ferdes og bruke sine muligheter slik som andre og få sine rettigheter.

Så til den konkrete saken. Det er slik at når man graver i en veg eller på en plass eller foran et hus, så har man plikt på seg til å sette stedet i stand igjen slik det var, og hvis det da var tilgjengelig for funksjonshemmede, er det jo greit, men hvis det ikke var det, vil man fortsette å ha det like ille. Det er den biten av det komiteen nå har tatt fatt i, med god hjelp fra Regjeringen, som har gitt

veiledning til hvordan dette kan gjennomføres. Komiteen har enstemmig sluttet seg til at Regjeringen utvider forskriftene både til plan- og bygningsloven og til vegloven, slik at det nå også blir pålagt at områder som man har gravd i, settes i stand slik at tilgjengeligheten for funksjonshemmede blir ivaretatt sjøl om det ikke var slik i utgangspunktet.

Jeg tilrår innstillingen.

Kari Lise Holmberg (H): Det er ingen ukjent problemstilling som ligger til grunn for Senterpartiets forslag i denne saken. Mangt et kommunestyre har hatt saker omkring tilgjengelighet for funksjonshemmede på dagsordenen både en og flere ganger. Mang en lokalpolitiker og ordfører har fått personlige henvendelser og beretninger om hvor vanskelig hverdagen kan være for en funksjonshemmet innbygger. Det fysiske miljøet er slett ikke alltid godt nok tilrettelagt, og barrierene er fortsatt mange, altfor mange. Tidligere regjeringer har naturlig nok hatt fokus på problemstillingene. I satsingsområdet «Et tilgjengelig samfunn» i St.meld. nr. 8 for 1998-1999 var målet nettopp å fjerne funksjonshemmedes barrierer som hindrer likestilling og full deltakelse på alle livets områder. På bakgrunn av NOU 2001:22 «Fra bruker til borger» vil Samarbeidsregjeringen legge fram en ny stortingsmelding som tar opp den samlede politikken for funksjonshemmede, og i Høyre imøteser vi behandlingen av denne viktige stortingsmeldingen.

Det er positivt at en enstemmig komitee understreker at det for enkelte spørsmåls vedkommende er unødvendig å avvete behandlingen av den varslede meldingen. Partiene i kommunalkomiteen er samstemte og enige i denne positive saken. Kommunalminister Erna Solberg har også vært positivt innstilt, og vi ser derfor ingen grunn til å si noe annet enn at vi står sammen om dette.

Torbjørn Andersen (FrP): Bare en meget kort redegjørelse vedrørende denne sak fra min og Fremskrittspartiets side.

Å tilrettelegge for en god og best mulig tilgjengelighet for funksjonshemmede i samfunnet er en viktig sak, som støttes av alle partier på Stortinget. Et mest mulig tilgjengelig samfunn for alle uansett funksjonsevne må etter Fremskrittspartiets syn bl.a. ivaretas gjennom den utforming og innretning som infrastruktur og offentlige og private bygg får. Det er derfor naturlig at det stilles visse standardkrav til bl.a. den bygningsmessige utformingen og innredningen gjennom lov- og forskriftsverket på dette området. Fremskrittspartiet støtter dette.

For Fremskrittspartiet er det viktig at man handler i tråd med de erklærte mål om å tilrettelegge best mulig for funksjonshemmede, og at slike mål i hensiktsmessig grad blir gjennomført i planleggingen og i selve utføringsprosessen. Fremskrittspartiet ser derfor fram til at Regjeringen fremmer en egen stortingsmelding vedrørende utfordringene rundt funksjonshemmedes vilkår og dette med tilgjengelighet.

Fremskrittspartiet vil derfor prioritere de behov som funksjonshemmede har, ved å tilrettelegge for at de kan

(Torbjørn Andersen)

bevege seg friest mulig i samfunnet fysisk sett. Og vi vil følge dette opp på best mulig måte når stortingsmeldingen kommer til behandling i Stortinget senere i vår.

Ivar Østberg (KrF): Alle tiltak som kan legge forholdene bedre til rette for funksjonshemmede, hilser jeg og Kristelig Folkeparti hjertelig velkommen. Jeg har derfor lyst til å berømme forslagsstillernes initiativ i denne saken. Komiteen viser i sin innstilling til brevene fra kommunal- og regionalministeren og samferdselsministeren. Jeg vil også berømme kommunal- og regionalministeren for hennes forslag vedrørende tillegg i forskriften til plan- og bygningsloven. Tillegget vil nettopp imøtekomme intensjonene til forslagsstillerne, og komiteen ber Regjeringen om å utvide forskriftene i tråd med det de har skissert.

Helt fra Blom-komiteen i sin tid arbeidet med integrering, har det vært en kamp, en kamp for funksjonshemmede. Etter hvert som vi har fått lovhjemler og forskriftshjemler, har det fortsatt vært en kamp for at dette ikke bare skulle stå på trykk i lover og forskrifter.

Mitt håp er at når vi får dette tillegget i forskriften, vil det bli fulgt opp og ikke bare bli en forskrift som står på papiret. Det har noe med våre holdninger å gjøre. En vunnet rettighet er ikke vunnet før den blir en selvfølge. Det er mitt håp at vi fra denne sal og de som skal iverksette tingene ute, følger opp det som vi nå får på plass.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): NOU 2001:22 Fra bruker til borger, med undertittelen «En strategi for nedbygging av funksjonshemmende barrierer», er eit historisk dokument. Manneråk-utvalet har ved utarbeidinga av dette dokumentet gitt ei fylldig og tankevekkjande utgreiing om korleis det er å vera funksjonshemma i dag, og utvalet har fremja ei rekkje forslag til tiltak for ei betring. Det er svært avgjerande for ein betre kvardag for ulike funksjonshemma at NOU 2001:22 blir følgd opp snarast råd.

Eit sentralt område for forbetring er tilgjengelegheit. Dokument nr. 8:154 for 2001-2002 omhandlar ein liten bit i den store samanhengen, nemleg at der det har vore gravearbeid, skal det setjast i stand, ikkje berre slik som i dag tilbake til status før graving, men slik at det sikrar betre tilgjengelegheit for funksjonshemma.

Kapittel 8 i NOU 2001:22 har overskrifta «Tilgjengelegheit». Her er det vist til f.eks. prosjektet «Åpen by» i Kristiansand, der ein i ein tiårsperiode satsar både på tilgjengelegheit til arbeidsplassar, bustader, kultur- og fritidsaktivitetar, utdanning og kommunikasjon. Vidare er det vist til Joensuu i Finland, der ein ved utbygginga av forstaden Marjala tilpassa bustader og utemiljø til alle. Seattle har på få år gjort gatemiljøet tilgjengeleg, fordi ein har satsa bevisst. Barcelona utnytta på same måten som Lillehammer dei utfordringane som kom ved å vera vertskapsby for OL-leikane, til å utvikla tilgjengelegheit for funksjonshemma. Barcelona har i dag lukkast svært

godt med forbetring av tilgjengelegheit ved ordinære vedlikehalds- og rehabiliteringsprogram.

Det er etter tilvising frå Barcelona at forslagsstillarane har fremja dette enkle, kravlause forslaget. Vi er svært fornøgde med både måten komiteen, ved saksordføraren, har handtert dette på, og måten departementet har teke imot forslaget på og fremja forslag til korleis ein her kan få til ei løysing.

Eg vil berre understreka behovet for å setja i verk nødvendige endringar i forskriftene både til plan- og bygningslova og til veglova, og at dette blir gjort så fort som mogleg. Så vil eg seia at vi i Senterpartiet har hatt eit spesielt engasjement tidlegare i forhold til ei stortingsmelding som galdt funksjonshemma, og vi imøteser med interesse den meldinga som Regjeringa no har varsla. Vi kjem då tilbake med ytterlegare forslag.

Statsråd Erna Solberg: Jeg vil bare gi noen korte merknader. Jeg er glad for at vi alle er enige om at dette er et godt tiltak. Det er viktig å gjøre tilgjengeligheten bedre på alle aktivitetsområder i vårt samfunn. Det er klart at gode rutiner på små områder betyr mye for at ikke dette også skal medføre ekstra kostnader. Det er nemlig ingen ekstra kostnader hvis man har tilgjengelighet med i hele prosjektet når man bygger nytt, men i det øyeblikket man må sørge for tilgjengeligheten etter at man har bygget nytt, da kommer de ekstra kostnadene. Derfor er det viktig på mange områder å ha dette med seg.

Jeg vil bare gjøre oppmerksom på at vi allerede har satt i gang arbeidet. I høringsbrevet, som også følger opp alle de andre endringene som Stortinget har tatt stilling til knyttet til plan- og bygningsloven, har vi også lagt inn ny tekst knyttet til krav om tilgjengelighet, i tråd med det som står i innstillingen. Vi regner med å kunne iverksette dette fra det samme tidspunkt som vi iverksetter det andre, rundt 1. juli.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 4. (Votering, se side 2169)

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte **presidenten:** Vi går da til votering over sakene på dagens kart.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten er det satt fram fem forslag. Det er:

- forslag nr. 1, fra Ivar Kristiansen på vegne av Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti
- forslagene nr. 2 og 3, fra Øystein Hedstrøm på vegne av Fremskrittspartiet og Senterpartiet
- forslagene nr. 4 og 6, fra Åsa Elvik på vegne av Sosialistisk Venstreparti

Presidenten gjør oppmerksom på at forslag nr. 5, fra Sosialistisk Venstreparti, ikke er tatt opp, men er erstattet av et forslag i endret utgave, forslag nr. 6, som foreligger på representantenes plasser.

Ivar Kristiansen – til stemmeforklaring.

Ivar Kristiansen (H): Jeg anbefaler regjeringspartiene å stemme for mindretallsforslag nr. 1 og for III i komiteens tilråding.

For ordens skyld ber jeg også regjeringspartiene om å stemme mot forslag nr. 6, fra Sosialistisk Venstreparti, med den begrunnelse som ble gitt under debatten av Høyres parlamentariske leder, Oddvard Nilsen.

Presidenten: Forslag nr. 1 er et forslag fremmet av Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti, så det er naturlig.

Bendiks H. Arnesen – til stemmeforklaring.

Bendiks H. Arnesen (A): Det er slik at Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Senterpartiet har flertall i næringskomiteen, men kommer i mindretall i salen. Der som det skjer at komiteens innstilling under I og II ikke blir vedtatt, vil jeg anbefale Arbeiderpartiets representanter å stemme subsidiært for Sosialistisk Venstrepartis endrede forslag.

Når det gjelder III i komiteens innstilling, stemmer vi selvfølgelig for det.

Presidenten: Åsa Elvik – til stemmeforklaring.

Åsa Elvik (SV): Berre for å rydde all eventuell tvil av vegen: SV skal stemme primært for forslag nr. 4, sekundært for forslag nr. 6. Vi skal stemme mot romertallene I og II i innstillinga, for romertall III i innstillinga, mot forslagene nr. 2 og 3 og for forslag nr. 1.

Presidenten: Det votes over forslag nr. 4, fra Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringa om å leggje fram eit pro-venynøytralt forslag i samband med statsbudsjettet for 2004 der heile eller delar av ordinær selskapsskatt for norske reieri blir gjeninnført, samtidig som det blir lagt fram forslag til tiltak som kan stimulere til innovasjon og bruk av norsk kunnskap og kompetanse i dei maritime næringane.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble med 78 mot 14 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.45.50)

Presidenten: Det votes så over forslagene nr. 2 og 3, fra Fremskrittspartiet og Senterpartiet.

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber Regjeringa fremme forslag i Revidert nasjonalbudsjett for 2003 om å heve nivået for støtte i refusjonsordningen til 20 pst. av brutto lønnsutgifter for all skipsfart som er utsatt for internasjonal konkurranse i ordningen, samt inkludere slepebåter og bøyelastere og andre fartøykategorier som er utelatt etter transportvilkåret på samme nivå for refusjon.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber Regjeringa utrede en nettomodell som kan gjøres gjeldende for alle norske sjøfolk som er utsatt for internasjonal konkurranse. Det forutsettes at Regjeringa presenterer konkrete forslag i Revidert nasjonalbudsjett for 2003 med gjennomføring fra 1. januar 2004.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet og Senterpartiet ble med 71 mot 21 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.46.10)

Presidenten: Det blir så votert alternativt mellom innstillingens I og II og forslag nr. 1, fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti.

Komiteen hadde innstillet:

I

Stortinget ber Regjeringa i Revidert nasjonalbudsjett for 2003 fremme forslag om en utvidelse av nettolønnsordningen til også å gjelde offshorefartøy i NOR-registret med virkning fra 1. juli 2003.

II

Stortinget ber Regjeringa utarbeide regler hvor det stilles krav om et visst antall lærlingeplasser for norske sjøfolk på skip som kommer inn under nettolønnsordningen, og at det stilles krav om at deler av nettolønna skal gå til opplæringstiltak for sjøfolk, jf. svensk ordning.

Presidenten: Forslag nr. 1, fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti, lyder:

«Dokument nr. 8:21 (2002-2003) – om forslag fra stortingsrepresentantene Olav Akselsen, Grethe Fossli, Bendiks H. Arnesen og Ranveig Frøiland om tiltak for å sikre norske sjømenn stabile konkurransevilkår – vedlegges protokollen.»

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti bifaltes forslaget med 49 mot 43 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 14.46.48)

Presidenten: Det votes så over forslag nr. 6, fra Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringa i Revidert nasjonalbudsjett 2003 komme tilbake med en utvidelse av nettolønnsordninga til også å gjelde offshorefartøy i NOR-registret med virkning fra 1. juli 2003.

Stortinget ber Regjeringa utarbeide regler hvor det stilles krav om et visst antall lærlingeplasser for norske sjøfolk på skip som kommer inn under nettolønnsord-

ninga. Dette skal sikre i snitt 2 lærlinger per skip som er omfatta av nettolønnsordninga.

Stortinget ber Regjeringa opprette et fond, for eksempel etter svensk modell, som skal gå til kompetansehevings- og rekrutteringstiltak i de maritime næringene, spesielt retta mot opplæring til sjøs. Fondet disponeres i samråd med de berørte rederiene og de ansattes organisasjoner. Fondet finansieres ved innbetaling av kr 470 per måned per sysselsatt på alle norske skip som er omfatta av nettolønnsordninga.

Stortinget ber Regjeringa knytte krav om positiv næringsutvikling (f.eks. dokumenterbare investeringer utover normalnivå i HMS-arbeid, innovasjon og industriell utvikling i forskningsinstitusjoner, leverandører og andre bedrifter i den maritime klyngen) til alle skip under nettolønnsordninga.

Stortinget ber Regjeringa komme tilbake med forslag til konkretiserte vilkår i samsvar med ovennevnte i Revidert nasjonalbudsjett 2003.»

Presidenten: Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Senterpartiet har varslet subsidiær støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti bifaltes med 57 mot 35 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 14.47.23)

Videre var innstillet:

III

Stortinget ber Regjeringa ta dei internasjonale initiativa som er nødvendige, til dømes gjennom organisasjonar som WTO og OECD, for å få slutt på skattesubsidiering.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: I sak nr. 2 foreligger det ikke noe vote-ringstema.

V o t e r i n g i s a k n r . 3

Komiteen hadde innstillet:

Dokument nr. 8:13 (2002-2003) – forslag fra stortingsrepresentantene Øystein Hedstrøm og Lodve Solholm om at hobbydyrkere som har gjennomført og bestått kurs i bruk av plantevernmidler, skal få autorisasjon – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

V o t e r i n g i s a k n r . 4

Komiteen hadde innstillet:

Dokument nr. 8:154 (2001-2002) – forslag fra stortingsrepresentantene Ola D. Gløtvold og Magnhild Mel-tveit Kleppa om bedre tilgjengelighet for funksjonshemmede – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

S a k n r . 5

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Møtet hevet kl. 14.50.
